

REPUBLIKA SRBIJA
NARODNA SKUPŠTINA
PRVA SEDNICA
DRUGOG REDOVNOG ZASEDANJA
Sedmi dan rada
11. oktobar 2018. godine

(Sednica je počela u 10.05 časova. Predsedava Maja Gojković, predsednik Narodne skupštine.)

*
* *

PREDSEDNIK: Poštovane dame i gospodo narodni poslanici, nastavljamo rad Prve sednice Drugog redovnog zasedanja Narodne skupštine Republike Srbije u ovoj godini.

Na osnovu službene evidencije o prisutnosti narodnih poslanika konstatujem da sednici prisustvuje 78 narodnih poslanika.

Radi utvrđivanja broja narodnih poslanika prisutnih u sali, molim da ubacite svoje kartice.

Konstatujem da je primenom elektronskog sistema za glasanje utvrđeno da je u sali prisutan 91 narodni poslanik.

Da li neko od predsednika, odnosno ovlašćenih predstavnika poslaničkih grupa želi da zatraži obaveštenje ili objašnjenje u skladu sa članom 287. Poslovnika?

Reč ima Olena Papuga.

Izvolite.

OLENA PAPUGA: Hvala, predsednice.

Svoje poslaničko pitanje postavljam ministru zdravlja Zlatiboru Lončaru. Poslaničko pitanje se odnosi na dug, odnosno na neisplaćivanje mesečnog prihoda Apoteci Novi Sad od strane Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje.

Naime, za razliku od zdravstvenih ustanova u Srbiji, apoteke plaćaju i ostala davanja zaposlenima, ali i obaveze prema dobavljačima, plaćaju energente koji su im potrebni za njihovo nesmetano poslovanje. Sve to se isplaćuje iz marže od 12% na promet lekova i medicinskih sredstava, kao i na pomagala.

Poslovni računi Apoteke Novi Sad su zbog neizmirenih dugovanja iz ranijeg perioda u blokadi. U svrhu isplate zarada, plata, odnosno putnih troškova, otpremnina, jubilarnih nagrada, materijalnih troškova itd., Uprava za trezor je otvorila namenski podračun, koji prema zaključku Vlade Republike Srbije ne može biti predmet prinudnog izvršenja. Uplatu navedenih sredstava, odnosno marže vrši Republički zavod za zdravstveno osiguranje preko filijale u Južnobačkom okrugu u Novom Sadu, uz međusobno usaglašavanje.

Od aprila 2018. godine iz nepoznatih razloga prestala je uplata marže za februar i tako je do dana današnjeg. Republički fond ni u filijali u Novom Sadu nije nikada dao odgovor zašto se to dešava. Ukupno potraživanje Apoteke Novi Sad prema Republičkom fondu za zdravstveno osiguranje za maržu od februara do jula 2017. godine iznosi 9.339.000 dinara i predstavlja u ovim uslovima poslovanja apoteke jednu i po mesečnu zaradu za 66 zaposlenih, koliko je tamo sada ostalo, a njima se duuguje za 11 mesečnih zarada.

Prema informacijama, filijala Novi Sad je tražila mišljenje od Ministarstva zdravlja i dosada ga nije dobila. Inače, niko ne zna kada je zahtev za mišljenje poslat, o čemu Ministarstvo, na kraju krajeva, i ne treba da se izjašnjava jer to propisuje zakon i pravilnikom o ugovaranju i zaključkom Vlade je sve to definisao, tako da sve ono što je poslato Ministarstvu mislim da nema validnost.

S obzirom na to da se radi o značajnim sredstvima i dugom periodu neisplate, poslovanje apoteke je jako otežano, pa pitam ministra Lončara – kada Republički fond zdravstvenog osiguranja može da očekuje mišljenje i kada radnici Apoteke da očekuju da će sve ono što im je neisplaćeno dosada, biti isplaćeno?

PREDSEDNIK: Hvala.

Reč ima Aleksandar Stevanović.

ALEKSANDAR STEVANOVIĆ: Dame i gospodo, poštovana predsednice, Poslanička grupa Slobodnih poslanika ima tri pitanja.

Prvo pitanje upućujemo Ministarstvu pravde. Od 2006. godine u Srbiji je u toku izrada građanskog zakonika. Dakle, 12 godina je prošlo. Činjenica jeste da je to jedan ključan zakonik koji treba da traje decenijama, ako ne i vekovima, kao što je na primer slučaj u Francuskoj. Međutim, iako svake godine imamo obećanja da će ovo biti baš poslednja godina, to se nije desilo.

Imajući u vidu da mnoge ugrožene grupe u Srbiji koje su diskriminisane po osnovu nevoljnih razlika i po nekim drugim kriterijumima, trpe posledice zbog neusvajanja građanskog zakonika, moje pitanje za Ministarstvo pravde je – da li je kraj ove godine definitivni rok, kao što se neformalno najavljuje, ili ćemo imati jedno dodatno prolongiranje izrade građanskog zakonika?

Drugo pitanje je za Komisiju za zaštitu konkurencije. Lokalne samouprave u Srbiji dosta često imaju praksu kojom, u stvari, defakto potvrđuju

kartelske sporazume iz svoje ingerencije, odnosno dogovorno formiranje cena, čime se jasno definiše da pružaoci određenih vrsta usluga ne mogu da pružaju cenu ispod minimalno dogovorene. Ako postoji nešto što je klasičan kartel, to je kada se mnogo pružalaca usluga udruži tako što se dogovori oko toga po kojoj minimalnoj ceni će raditi.

Član 10. Zakona o zaštiti konkurencije poznaje institucije kada se može prihvatiti nešto što liči na ograničenje konkurencije, ali član 11. vrlo jasno pokazuje šta treba da se desi da bi se ograničenje konkurencije smatralo blagotvornim. To su stvari kao što su ubrzani tehnički razvoj, kao što je jednaka podela koristi sa potrošačima i pružaocima usluga i još neke druge stvari koje imaju neosporno pozitivne efekte na građane Republike Srbije kao i na privredu.

Kartelski sporazumi koji definišu najniže cene, a posebno u oblasti pružanja transportnih usluga u lokalnim sredinama, ni na koji način ne mogu da budu deo objašnjenja koje postoji u članu 11. paragraf 2. tačka 1. tog zakona. Stoga bismo bili veoma zahvalni da dobijemo tumačenje Komisije za zaštitu konkurencije kako je utvrđivanje minimalne cene u duhu zaštite konkurencije u Srbiji.

Treće pitanje upućujemo Vladi Republike Srbije. Skorašnji događaji na tržištu rada u Evropskoj uniji, a posebno u nekim od zemalja koje su najveće, ukazuju na to da ćemo se vrlo brzo suočiti sa jednim većim iseljavanjem ljudi iz Republike Srbije, iseljavanjem koje će se po svojim razmerama teško moći porediti sa nekima koja smo imali ikada u našoj istoriji, barem u mirnodopskoj, i koje će verovatno dovesti do toga da mi u Srbiji zaista više nećemo imati nezaposlenost, da nećemo imati niske plate iz prostog razloga što ćemo u najskorijem roku imati situaciju da ćemo u mnogim delatnostima ostati bez radnika. To se sada, recimo, već dešava u oblastima gde imate stručnu radnu snagu kao što je medicina, kao što su opet neke vrste radnika u granama koje trenutno sada imaju jake stope rasta, npr. kao građevinarstvo.

Sa sadašnjim promenama u zakonodavstvu, na primer u Nemačkoj, doći će do toga da ćemo mi vrlo skoro imati velike probleme. Čak i neke strategije, protiv kojih smo mi duboko u pokretu centra, na primer strategija privlačenja subvencijama, neće imati smisla jer neće više biti jeftine radne snage koja će moći da radi. To se već dešava u nekim delovima Srbije. I mnoge druge strategije će nam biti mrtvo slovo na papiru, jer nećemo imati ljudi.

Moje pitanje za Vladu Republike Srbije je šta možemo da uradimo, odnosno kako da prepoznamo koji su ključni razlozi iseljavanja. Na materijalne ne možemo uticati, ali na neke druge razloge možemo da utičemo i to jeste deo onoga što bi Vlada trebalo da uradi. Da saznamo gde ćemo imati deficit radne snage, a on će se desiti, i kako reagovati na to. Da vidimo, jednostavno, kako ćemo uopšte imati strategiju reagovanja na razvoj događaja koji će se neminovno desiti u Republici Srbiji. Hvala na pažnji.

PREDSEDNIK: Zahvaljujem.

Reč ima Zoran Živković.

ZORAN ŽIVKOVIĆ: Prvo pitanje je upućeno vama kao predsednici Parlamenta. Poslednjih dana u javnosti se pronose vesti da je Parlament naručio tone i tone nekih specifičnih prehrambenih artikala, tone sireva koji koštaju po 30-40 evra kilo, mahom italijanske proizvodnje, bademovo mleko. Ja sam, ovako naivan, mislio da se to koristi u kozmetici, a ne u ishrani. Ja ne koristim usluge skupštinskog restorana i, koliko se sećam, Skupština to ne naručuje sama, nego to ide preko zajedničkih službi, ali mislim da je važno da srpska javnost dobije informaciju, jer ovako će ispasti da su kolege poslanici i poslanice pojele sve to, što nije tačno.

Znači, moje pitanje je – za koje namene se to nabavlja? Koje su to količine? Koliki budžet je predviđen za to? To možete kao predsednica da saznate pa da nas obavestite. Zašto se uzimaju italijanski sirevi kozjeg, ovčijeg i ne znam kog sve porekla kada imamo pirotski sir dobar, pa imamo sjenički, pa imamo svrljiški i čemu sve to vodi? Zašto nadležne službe Parlamenta nisu obavestile javnost da to nema veze sa ovim telom, nego da je to naručio neko drugi za neke druge namene?

Drugo pitanje je upućeno ministru odbrane. U ponedeljak je poleteo za Kazahstan, a juče se iz Kazahstana vratio Aleksandar Vučić. Avion kojim je leteo je i u odlasku i u povratku na teritoriji Srbije bio praćen od strane dva aviona vojnog vazduhoplovstva. Mislim da su migovi u pitanju. Moje pitanje ministru odbrane je – zašto se to desilo? Da li je Aleksandar Vučić bio ugrožen u tom letu, pa su ta dva aviona imala funkciju da ga obezbede? Da li je to deo neke vežbe ratnog vazduhoplovstva ili je to interni napredni cirkus koji bi trebalo da postane pravilo?

Mislim da je jako važno da to saznamo i zbog toga što su u avionu bili neki novinari, pa recimo i novinari državne agencije Tanjug, koji su snimali tu scenu, taj prateći, svadbjeni, ne znam kakav let, zaštitni, a onda im je naređeno da moraju da obrišu to. Jedan portal je i objavio to, pa je u roku od pet minuta morao da skine to sa svoje stranice. Mene interesuje – zašto se to desilo, pre svega zašto je bilo uopšte te pratnje? Drugo, zašto je to tajna? I, ako je tajna, zašto su onda neki mogli to da snime i da objave, pa je onda posle toga to skinuto sa etra?

Treće pitanje je upućeno ministru unutrašnjih poslova. Rekao je juče-prekjuče da još uvek nema nikakvih informacija o ubistvu Olivera Ivanovića. To ubistvo desilo se još početkom godine. Bilo je dovoljno vremena da se na svaki mogući legalni način dođe do bilo kakve informacije. On je rekao da nema nikakvu informaciju o tome.

Aleksandar Vučić je 17. marta ove godine rekao „da će za dve nedelje javnost biti obaveštena o detaljima tog zločina i da će se mnogi iznenaditi

činjenicama“. Iz ove izjave ja zaključujem da je Aleksandar Vučić obavešten o informacijama na tu temu, pošto zna čak i da će se javnost iznenaditi. Pitam ministra unutrašnjih poslova – da li je Aleksandar Vučić, kao neko ko zna o ubistvu mnogo, po njegovim rečima, pozvan na saslušanje ili na razgovor sa građanima? Da li su nadležni organi došli do nekih informacija na tu temu? Zašto se te informacije kriju ovoliko dugo? Da li je to deo Briselskog sporazuma, to što se kriju, ili je to deo koalicije sa Hašimom Tačijem, sa kojim su Aleksandar Vučić i njegove partije u koaliciji?

Mislim da ne samo porodica, ne samo prijatelji, nego cela srpska javnost i, bogami, ne samo srpska javnost, zaslužuju da saznaju ko prikriva činjenice o ubistvu Olivera Ivanovića. Hvala.

PREDSIEDNIK: Hvala.

Odgovoriću vam na prvo pitanje. Jedva sam čekala da me uopšte neko pita nešto o tome, pa sam očekivala da to budu novinari, ali hvala što ste vi postavili pitanje.

Zaista se poslednjih nekoliko dana vodi jedna neprimerena, uvredljiva kampanja protiv Narodne skupštine Republike Srbije i protiv svih poslanika. Očekivala sam da zajedno svi reagujemo na to jer svako dete kada pročita šta se piše o nama, a može da pročita rečenicu u kojoj piše da javne nabavke vode zajedničke službe Republike Srbije i da Skupština nema nikakvih saznanja niti ikakvih dodirnih tačaka sa tom nekom predmetnom nabavkom, ne znam ni da li je stvarna.

Imam sumnje u to ko je inicirao čitavu ovu hajku na Parlament, ali nije problem, kada dođu u Parlament, razgovaraćemo i o tome. Ta osoba mislim da znam vrlo dobro ko je. Ne znam zašto niko nije reagovao. Eto, moram da se složim sa vama da je trebalo i Služba informisanja Parlamenta, koja postoji, da reaguje ili neki drugi nadležni i da demantuju ovu hajku.

Jutros sam gledala opet jedan neprimereni prilog gde su građani anketirani na ulicama o tome kao da je to i defakto i dejure potvrđena stvar. Mi ovde ništa drugo ne radimo, nego sedimo, jedemo i bahatimo se. Stvarno je ovakva hajka koja se vodi na Skupštinu Srbije apsolutno neprimerena i ne odgovara stvarnom stanju stvari. Ovde poslanici dolaze, rade, raspravljaju, usvajaju zakonske predloge, a ne sede i ne jedu, pogotovo ne vrše nabavke makar čega, gluposti nekih koje u Parlament ušle nikada nisu, niti goste mi gostimo ovde u Parlamentu.

Prema tome, ovo je inscenirano nešto i neka je na čast onome ko je krenuo u hajku na Narodnu skupštinu Republike Srbije i na poslanike, koji god da smo ovde, 250 poslanika nije izabrano niti je došlo da jede. Oni koji vode hajku na nas neka dođu i neka pojedu sve to što piše da smo mi naručili i da mi to jedemo i da se bahatimo. Slobodno, evo, mi ćemo platiti svi zajedno te

ručkovu tima koji smatraju da je Parlament takav. Slobodno neka dođu i neka se posluže tim budavim sirevima.

Mislila sam da prećutim i da se i dalje bavimo politikom, a ne budalaštinama, ali kada sam videla jutros prilog na jednoj od televizija sa nacionalnom frekvencijom gde tvrde da su nas kontaktirali, ali, eto, nećemo baš da odgovorimo, valjda doručujemo, jedemo te budave sireve i pijemo ta mleka ili se mažemo njima, kako ste vi rekli, koristimo u kozmetičke svrhe, onda sam molila boga da neko od vas postavi to pitanje. Stvarno je dosta bilo sa takvim odnosom prema Parlamentu u medijima. I ne pišu o nama šta radimo, nego stalno neke budalaštine, izmišljaju nekakve afere koje ne postoje.

Hvala vam još jednom. Ovo drugo nisam nadležna, odgovoriće osobe kojima ste uputili to.

Reč ima narodni poslanik Đorđe Vukadinović.

Izvolite.

ĐORĐE VUKADINOVIĆ: Zahvaljujem.

Imam nekoliko pitanja, takođe nevelikih i vrlo konkretnih, i očekujem kao i dosada, uglavnom, uredne odgovore.

Vlada je juče donela odluku o ukidanju bezviznog režima sa Islamskom Republikom Iran. To smo obavešteni iz medija, a pre godinu dana, tačnije pre manje od 14 meseci, 22. avgusta 2017. godine Vlada Republike Srbije je ukinula vize, odnosno donela Odluku o ukidanju viza za ulazak u Republiku Srbiju za državljane Islamske Republike Iran. Za razliku od nekih drugih sporazuma o bezviznom režimu koji su prošli ovde u Skupštini, ratifikovani ovde u Skupštini, recimo sa Kinom nedavno, ili sa Kirgiskom Republikom, ovo je, dakle, urađeno na nivou Vlade, a ne kroz potvrđivanje sporazuma u Skupštini.

Ima Vlada na to pravo, odnosno oslonac i uporište u zakonu, ali je interesantno da ovako važna odluka nije išla kroz Parlament. Možda zato da se ne bi skretala pažnja.

Šta je moje pitanje? Naravno, pitanje Ministarstvu spoljnih poslova, a i Ministarstvu unutrašnjih poslova, jer su povezana. U ovoj stvari se njihove nadležnosti jednim delom prepliću i preklapaju.

Znači, pitam ministarstva spoljnih i unutrašnjih poslova – na osnovu kojih analiza, procena i istraživanja su doneli odluku o ukidanju viznog režima sa Iranom i na osnovu čega su sada tu odluku, za tek nešto malo više od godinu dana, povukli? Da li ta odluka o ukidanju bezviznog režima, odnosno uvođenju i poretku viza za građane Irana ima veze sa ovim pričamo o avionima i turistima iranskim koji masovno dolaze u Beograd, ali se ti avioni prazni vraćaju, jer se oni ne vraćaju već odlaze dalje ili ostaju ovde i traže vize? Da li zbog te „poplave turista“ iz Irana, a zapravo migranata i azilanata, onih kojih traže vize i azil, na osnovu te mogućnosti da Srbija bude jedina zemlja u Evropi u koju mogu da dođu bez viza, ili je pak reč o pritiscima iz nekih zapadnih zemalja? I o tome je

bilo reći i o tome se šušalo. Da li je, znači, pritisak sa Zapada doveo do ove odluke o ukidanju viza za građane Irana?

U svakom slučaju, šta god da je u pitanju, pokazuje da je ta odluka doneta naprečac, na brzinu, bez dovoljno promišljanja i procene i zato možda nije loše da takve stvari prođu ovu skupštinsku debatu, pa i debatu na Odboru za spoljne poslove, gde se onda ipak malo čuju neki argumenti za i protiv.

Moje drugo pitanje ide na adresu Ministarstva spoljnih poslova i Ministarstva prosvete i tiče se, po mom mišljenju, neprihvatljivih izjava, i ne samo izjava nego i posete generalnog sekretara NATO-a Jensa Stoltenberga Filološkom fakultetu, dakle jednoj obrazovnoj ustanovi.

Pitam, pre svega, Ministarstvo prosvete – da li su oni bili obavešteni kao ministarstvo o toj poseti? Da li su, znači, znali za tu posetu? Da li su je odobrili? Pretpostavljam da Ministarstvo spoljnih poslova jeste znalo. I, da li je bilo neke reakcije? Da li smatra Ministarstvo spoljnih poslova da ima osnova za neku reakciju povodom neprihvatljivih izjava koje je generalni sekretar Stoltenberg tom prilikom izneo pred studentima, uključujući i ono da je, eto, on zna da u Srbiji imaju loša sećanja na bombardovanje, ali „to smo radili kako bismo zaštitili civile i zaustavili Miloševićev režim“? Nešto kasnije je rekao i kako naučna istraživanja njihova potvrđuju da nema nikakvog štetnog dejstva osiromašenog uranijuma i da je to sve samo jedna farsa koja se u javnosti diže, pa pitam – zbog čega je ova skupština uopšte formirala komisiju, isto vrlo nedavno, skoro, jednoglasno formirala Komisiju za utvrđivanje posledica delovanja bombardovanja Srbije ili delova teritorije Srbije NATO uranijumom ako generalni sekretar kaže da nema osnova i da osiromašeni uranijum nije štetan?

Dakle, dve su stvari, dva su kraka ovog pitanja. Da li je neko procenio da je umesno da generalni sekretar Alijanse, nezavisno njegovo poreklo, njegovo prisustvo u Srbiji kao deteta, nezavisno od toga što zna pesmicu „Ringe, ringe, raja“ i druge dečije koje je kao dete diplomate pevao ovde po Beogradu, ali on je sada funkcija, ne govorim o čoveku koji može da bude simpatičan kao političar, dakle – da li je neko procenio da nije baš sasvim umesno to gostovanje visokoškolskoj instituciji generalnog sekretara NATO-a, ne konkretno gospodina Stoltenberga? Da li je bilo neke reakcije, naše zvanične reakcije na ove izjave koje je dao? U svakom slučaju, očekujem odgovor od ova dva ministarstva. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI (Vladimir Marinković): Hvala, gospodine Vukadinoviću.

Reč ima dr Predrag Jelenković.

Izvolite, dr Jelenkoviću.

Prijavite se ponovo, molim vas.

PREDRAG JELENKOVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Postavljam pitanje ministru bez portfelja zaduženom za regionalni razvoj i rad javnih preduzeća.

Program podrške u sprovođenju mera ravnomernog regionalnog razvoja Republike Srbije predviđa učešće države u ekonomsko-finansijskom podsticaju za osnivanje novih zadruga, kao i u investicionim projektima već postojećih. Misli se na Nišavski, Toplički, Pirotski, Jablanički, Zaječarski i Pčinjski upravni okrug.

S obzirom na to da se na sajtu Ministarstva vidi da su precizirani iznosi u dinarima za stare i nove zadruge, da li Ministarstvo ima povratne informacije kako su, kada i na koji način utrošena dobijena sredstva? Ukoliko izveštaji postoje, molim da po navedenim upravnim okruzima dostavite narodnim poslanicima. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala vam, dr Jelenkoviću.

Reč ima narodni poslanik Bojan Torbica.

Izvolite.

BOJAN TORBICA: Zahvaljujem.

Postavljam pitanje ministru unutrašnjih poslova i nadležnom tužilaštvu – da li su u prethodnih desetak dana preduzimane bilo kakve službene radnje po pitanju sramnog teksta o premijerki Srbije Ani Brnabić, koji je na društvenim mrežama objavio predsedavajući Đilasovog saveza za pljačku Srbije i predsednik udruženih sindikata Srbije „Sloga“ Željko Veselinović? Dovoljan je bio jedan jedini status objavljen na društvenim mrežama da nam pokaže kako oni koji javno pozivaju vojsku i policiju da otkazu poslušnost i koji javno prete rumunskim scenariom u Srbiji vide tu istu Srbiju u kojoj bi oni bili vlast, Srbiju u kojoj bi političke protivnike kažnjavali silovanjem koje bi direktno prenosili putem nacionalne televizije.

Šta je ovo ako nije ozbiljna pretnja ne samo premijerki Ani Brnabić već i svim građanima Srbije koji ne misle isto kao Željko Veselinović, Dragan Đilas, Vuk Jeremić ili Boško Obradović? Šta je govor mržnje ako nije pretnja zatvaranjem u četiri zida, bez ključa, sa jednim obdarenim Afroamerikancem tek puštenim iz zatvora? Treba li da posebno napomenem da sve što je napisano u tekstu ne samo da je vulgarno i prostački, nego je i otvorena diskriminacija i rasizam i da ne spominjem sve gadosti iznete na račun premijerke Ane Brnabić jer kako drugačije nazvati pisanje o Afroamerikancima koje Željko Veselinović predstavlja kao krvoločne divlje zveri koje siluju žene, ako ne čistim rasizmom?

Zbog svega navedenog želeo bih da znam da li su Ministarstvo unutrašnjih poslova i nadležno tužilaštvo preduzeli bilo kakve radnje, pošto činjenica da je Željko Veselinović obrisao tekst sa svog naloga ne znači da je isti stvarno bio plod Veselinovićeve brzopletosti, nerazmišljanja i da ne oslikava njegovu čvrstu rešenost da tu ili neku drugu gadost već koliko sutra, u slučaju dolaska na vlast, sprovede u delo. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Torbice.

Reč ima narodni poslanik mr Ivan Kostić.

Izvolite, kolega Kostiću.

IVAN KOSTIĆ: Pitanje za ministra unutrašnjih poslova, ministra prosvete, ministra privrede i ministra poljoprivrede – koje konkretne mere planirate da uradite za bezbednost Srba u Orahovcu i Velikoj Hoči i kako nameravate da ekonomski ojačate građane Srbije iz Metohije i pomognete njihov opstanak na tim vekovnim srpskim prostorima?

Gospodine Stefanoviću, da li nameravate da zaštitite građane Srbije u Velikoj Hoči i Orahovcu, kojih trenutno ima oko 800 i koji se na svakodnevnom nivou susreću sa napadima, pretnjama i uznemiravanjima od strane albanske razularene omladine koja dolazi u centar Orahovca i metalnim šipkama preti nezaštićenoj srpskoj deci koja se igraju na jedinom dečijem igralištu u mestu?

Takođe, tamo su učestale i pljačke imovine preostalih Srba. Prošle nedelje je uhapšen srpski dvadesetogodišnjak Nikola Matić, koji je stao u odbranu svoga brata i ostale dece i zbog tog čina automatski bio uhapšen, a o tome srpska javnost uopšte nije bila obaveštena preko RTS-a i drugih medija sa nacionalnom frekvencijom. Zašto se ćuti o ovome, a incidenti sa mladićima albanske nacionalnosti u Novom Sadu, koje niko od nas ne opravdava, dignuti su na najviši nivo i nema nijednog visokog funkcionera iz Vojvodine koji se nije oglasio u vezi sa ovim incidentnom, a na kraju se oglasio i sam predsednik Aleksandar Vučić?

Inače, u Orahovcu je pre NATO agresije 1999. godine živelo 3.000 Srba, u selima u orahovačkoj opštini još 2.000 ljudi. Danas u Orahovcu, sabijeno oko Crkve Uspenja Bogorodice u Velikoj Hoči živi još samo 800 Srba. Ostala sela su obesrbljena – Retimlje, Bratotin, Ratkovac i Opteruša.

Orahovac je jedini gradić u Metohiji koji je napadnut u maju, junu, julu 1998. godine, kada je kidnapovano i ubijeno 42 ljudi. Zahvaljujući koordinisanim akcijama vojske i policije, Orahovac je oslobođen i za to najveće zasluge pripadaju tadašnjem komandantu Prištinskog korpusa, generalu Božidaru Deliću i poručniku Policije Veljku Radenoviću, koji se, nažalost, upokojio 2012. godine i sahranjen je bez ikakvih državnih počasti.

Gospodine Stefanoviću, da li imate nameru da se odužite tom junaku obilićevskog kova o kome su orahovačka deca i pesmu spevala ili da barem predložite podizanje spomenika ili davanje ulice po njemu, finansijski pomognete njegovu porodicu, kao i sve ostale pripadnike srpske policije koji su dali svoje živote za odbranu suvereniteta i državnosti Republike Srbije.

Gospodine Šarčeviću, vi ste 26. januara posetili Orahovac, obećali renoviranje škole, pomoć u računarskoj opremi i održavanje humanitarne večeri za pomoć tim ljudima. Nažalost, do današnjeg dana se vaša obećanja nisu ispunila i ja ovde pred srpskom javnošću postavljam pitanje kada ćete to uraditi.

Takođe, treba rešiti problem 40 učenika osnovne škole u Orahovcu, kao i 49 učenika osnovne škole u Velikoj Hoći i opremanje Dečijeg vrtića „Naša radost“, u kojem ima 44 mališana od tri do tri i po godine. Ovi ljudi, gospodine Šarčeviću, očekuju urgentnu pomoć Ministarstva prosvete po svim navedenim problemima.

Pitanje za ministra privrede Gorana Kneževića i ministra poljoprivrede Branislava Nedimovića – da li vaša ministarstva imaju bilo kakav plan ili projekat da ponude privrednicima iz Orahovca i Velike Hoće? Da li nameravate da na bilo koji način ekonomski pomognete preostale Srbe koji žive u Metohiji i da im omogućite subvencionisanje za pokretanje privatnog biznisa, pogotovo u oblasti poljoprivrede, umesto što se iz budžeta Vlade Srbije finansiraju strane kompanije?

Najveći problem za naše ljude koji žive u Orahovcu i Velikoj Hoći je nezaposlenost. Mladi ljudi bi ostali da žive na tim prostorima kada bi imali posao i stabilne izvore prihoda. Zašto državne institucije ne pomognu da se zaposle mladi momci, mladi očevi, koji bi mogli da budu čuvari škola, terena i da na taj način opstanu na tim prostorima? Neophodno je da se mladim bračnim parovima obezbede poslovi, jer je upravo ovih dana jedan mladi bračni par sa četvoro dece napustio Orahovac, jer nisu imali nikakve šanse da dođu do posla i prihoda za svoju porodicu.

Evo vam konkretnih predloga, kolege ministri, da ih rešite i da dokažete da vam je stalo do Srba koji žive u Metohiji južno od Ibra.

Pitanje za ministra unutrašnjih poslova gospodina Nebojšu Stefanovića – molimo da nam odgovorite dokle se stiglo sa predlogom bilateralnog memoranduma koji bi trebalo da dostavi Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srbije Ministarstvu unutrašnjih poslova Ruske Federacije, u kome bi se definisao naš predlog za rešenje problema oko produženja radnog boravka, tj. radne vize na godinu dana našim državljanima koji rade na teritoriji Ruske Federacije. Nažalost, pisano je pre pet meseci. Takođe su poslata dva dopisa Ministarstvu unutrašnjih poslova po pitanju rešenja problema naših radnika u Rusiji.

Očekujemo odgovor od ovih nadležnih ministarstava. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, gospodine Kostiću.

Reč ima narodni poslanik Saša Radulović.

Izvolite.

SAŠA RADULOVIĆ: Hvala.

Prvo pitanje ide ministru poljoprivrede. U opštini Žitište, u Banatskom Karađorđevu se sprovodi komasacija. Tu komasaciju, taj projekat je pomagala nemačka GIZ. Radi se o nekoliko pilot-projekata i sada u Banatskom Karađorđevu se dešava sledeća stvar. Kroz taj proces komasacije, o kome naravno paori ništa ne znaju nego slušaju opštinske čelnike koji im govore da

će sve biti u redu, praktično se premeštaju sa kvalitetne zemlje na nekvalitetno zemljište ne bi li mala grupica ljudi koja pripada vladajućoj većini tamo za sebe uzela velike parcele zemljišta. Radi se o selu koje je dobilo dobrovoljačku zemlju nakon Prvog svetskog rata, gde su učesnici tih ratova, Prvog svetskog rata, za oslobođenje Srbije i celog Balkana, dobili od kralja tu zemlju kao zasluge za njihovo angažovanje u Prvom svetskom ratu i posebno na proboju Solunskog fronta.

Pitanje za ministra je – da li zna šta se dešava u Banatskom Karađorđevu? Da li je upoznat sa tim da se seljacima tamo otima zemlja, da mala grupica, koristeći paravan komasacije, pokušava da ih gurne na nekvalitetnu zemlju i da za sebe zadrži najkvalitetniju zemlju tamo?

Ovo je jako važno, pogotovo na 100 godina proboja Solunskog fronta. Ima i drugih sela u Vojvodini, ali i u celoj Srbiji gde se sprovode slične stvari. Pirot je, takođe, jedno mesto.

Nismo obeležili proboj Solunskog fronta koji se desio pre 100 godina, o tome sam već postavljao pitanje, a sada se i tim dobrovoljcima otima dobrovoljačka zemlja. Molim ministra poljoprivrede da hitno odgovori na ovo pitanje i ako nije upoznat sa ovim problemom, da ode u Banatsko Karađorđevo i vidi šta se tamo dešava. Ja sam tamo bio pre 10 dana. Razgovarali smo sa preko 150 meštana, lokalnih paora, koji učestvuju u ovom procesu. Ljudi su uplašeni. Žele da dobiju informaciju da ih neće opljačkati, da im imovina neće biti oteta.

Drugo pitanje ide ministru unutrašnjih poslova. Naime, pre jedno pola godine smo dobili informaciju od zvaničnih organa da je država Srbija dala aplikaciju, odnosno omogućila aplikaciju za azil za preko 620.000 migranata. Nakon toga su prestali da daju informaciju o tome.

Ono što je interesantno oko svega ovoga, migranti prvo dođu u Evropsku uniju, to je Grčka, tamo im ne daju aplikaciju za azil, pa idu preko Bugarske, koja je takođe Evropska unija, ili preko Makedonije dođu u Srbiju i tek u Srbiji im omoguće da podnesu aplikaciju za azil. Ovo je potpuno nelogično da jedna zemlja kao što je Srbija nosi toliki teret. Verovatno građani ne znaju, ali ako aplikacija migranata koji obično idu ka Nemačkoj, to je tipičan put, budu vraćeni, biće vraćeni u zemlju u kojoj su podneli zahtev za azil, a to je Srbija.

Interesuje nas koliki je sada broj tih migranata, pri čemu je država Srbija, odnosno Ministarstvo prestalo da daje te informacije pa moram na ovaj način da se obratim ministru – koliko je dosada podneto aplikacija za azil? Znamo da je manji broj odobren. Radi se o hiljadama, ali broj koji je podneo je preko 620.000. Da li je ovo deo dogovora između vlasti i vlade Nemačke, odnosno Merkelove, i šta je pozadina tog celog dogovora? Ovo je jako važno pitanje za građane Srbije. Naravno, migrantima treba pomoći, ali je potpuno nelogično da dolaze i prolaze kroz EU i da prvo Srbija bude zemlja u kojoj je moguće podnošenje aplikacije za azil.

Zatim, pitanje za ministra finansija. Hvalio se ovde u Skupštini kako pada nezaposlenost, govorio o raznim procentima. Da li ministar finansija zna koliko se građana Srbije godišnje iseljava iz Srbije i da li zna da je Srbija jedina zemlja u kojoj se Vlada hvali padom nezaposlenosti, a da istovremeno ima i pad zaposlenosti, odnosno održavanje zaposlenosti na istom nivou? Ovo je svetski primer da i jedna i druga cifra padaju. Da možda nije taj pad nezaposlenosti direktno vezan sa iseljavanjem naših ljudi iz Srbije? Iz Srbije se masovno iseljavaju, sa celog Balkana, sa Kosova takođe. Građani verovatno ne znaju da je tamo sada manje od 700.000 ljudi. Znači – da li ministar zna da se, u stvari, hvali time što nam deca beže iz zemlje? Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala.

Reč ima narodni poslanik Aleksandra Jerkov.

Izvolite.

ALEKSANDRA JERKOV: Zahvaljujem, potpredsedniče.

Pitanje je namenjeno Ministarstvu za državnu upravu i lokalnu samoupravu, ministru Branku Ružiću, a odnosi se na izbore za nacionalne savete nacionalnih manjina i kampanju koja je trenutno u toku i plašimo se brojnih manipulacija koje čitav proces prate.

Kada smo pre izvesnog vremena, pre nekoliko meseci u ovoj skupštini razgovarali o zakonima koji se tiču prava nacionalnih zajednica koje žive u Republici Srbiji, među njima i o Zakonu o nacionalnim savetima nacionalnih manjina, mi iz Demokratske stranke smo upozoravali da su zakoni koncipirani i predloženi tako da i dalje omoguće jednu strašnu dominaciju političkih stranaka nad manjinskom samoupravom, koja je garantovana Ustavom Republike Srbije, koja je, uostalom, ustanovljena Zakonom o nacionalnim savetima nacionalnih manjina i da ćemo onako kako su zakoni predloženi, zapravo, doći u situaciju da nacionalni saveti budu samo ekspoziture stranaka, političkih stranaka iako bi njihova koncepcija u suštini, u teoriji, trebalo da bude potpuno suprotna.

Ono što je usledilo, međutim, nismo mogli da predvidimo čak ni u najgorim našim zamišljanjima. Naime, dešava se to da se u pojedinim nacionalnim manjinama pojavljuju stotine, hiljade ljudi koji se organizovano upisuju u posebne biračke spiskove, koji preko noći postaju pripadnici tih nacionalnih manjina a na sam upis u poseban birački spisak dolaze organizovanim prevozom i bez ikakve jasne svesti i znanja šta rade tu, u kakve se spiskove upisuju i zbog čega to čine.

Pitanje za Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave jeste na koji način će uspostaviti mehanizme kojima će ovakve zloupotrebe sprečiti. Odmah da kažem, ne prihvatamo odgovor koji je juče pokušala da da jedna od saradnica ministara na radnoj grupi na koju se odazvao žalostan broj poslanika vladajuće koalicije, koji je upravo bio namenjen izborima za nacionalne savete

nacionalnih manjina. Ona je nama rekla da država, praktično, nikoga ne može da spreči da se izjasni kao pripadnik neke nacionalne manjine, da se upiše u spisak, što je apsolutno tačno, tako da moje pitanje nije na koji način država planira nekoga da spreči da se upiše, da se izjasni kao pripadnik neke nacionalne manjine, moje pitanje jeste – na koji način država namerava da spreči zloupotrebe od strane SNS i drugih stranaka koje čine vladajuću koaliciju koje građane, koji očito pripadaju većinskom narodu, organizovano upisuju u posebne biračke spiskove za izbore za nacionalne savete nacionalnih manjina u cilju da na dan izbora ti građani koji su preko noći postali pripadnici tih nacionalnih manjina glasaju za liste koje podržava SNS i da se nakon toga odmah ispišu iz posebnog biračkog spiska? Dakle, neka ministar obrati pažnju na pitanje na koji način država namerava da spreči organizovano upisivanje građana u posebne biračke spiskove.

Drugo pitanje odnosi se, takođe, na ovaj proces i upućeno je, takođe, ministru Ružiću, a odnosi se na samu overu potpisa i na prijavljivanje lista za učešće na ovim izborima. Da li je ministru poznato da su pojedinim listama koje nisu bliske strankama koje čine vladajuću koaliciju bilo gotovo nemoguće da dođu do overivača, do prostorija, da su ih lokalne samouprave saplitala na svakom koraku, i na koji način namerava da reši to pitanje i na koji način će tretirati pritužbe koje stižu? Očigledno je da se ovo dešava u svim manjinskim zajednicama, osim dve najveće, i da je očito da je postojao jedan dogovor da u te dve manjinske zajednice izbori teku tako da opet stranke koje su na vlasti budu dominantne u nacionalnim savetima, a da u drugima SNS pokušava kako-tako da se domogne većine u nacionalnim savetima.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, kolegice Jerkov.

Reč ima narodni poslanik Vojislav Vujić.

Izvolite, kolega Vujiću.

VOJISLAV VUJIĆ: Hvala, predsedavajući.

Postaviću dva pitanja. Prvo pitanje mi je žao što postavljam ovde i što svima trošim dragocene vreme jer je to pitanje na koje sam mogao da dobijem odgovor juče u toku redovne sednice od gospodina Trivana.

Pitanje se ticalo deponije u Vrnjačkoj Banji. S obzirom na to da je tema bila ekologija, ja sam pričao o deponiji, to je ovo ovde, velika količina otpada i smeća koja se nalazi bukvalno na obali reke Morave. Juče su hvalili predsednika opštine kako dosta ulaže u ekologiju, a moje pitanje prosto je bilo – zašto se onda nešto ne uradi sa ovom deponijom, jer to apsolutno nije bilo tačno da se po pitanju ekologije u Vrnjačkoj Banji bilo šta ulaže?

Moje pitanje za ministre, s obzirom na to da predsednika opštine to puno ne interesuje – na koji će način i kako sugerisati lokalnoj samoupravi da konačno iznađe neko rešenje po pitanju ove deponije? Ja pitam mog predsednika, on kaže da za to u budžetu novca nema.

Onda, drugo pitanje hoću da postavim ministru kulture gospodinu Vladanu Vukosavljeviću i da ga pitam koliko može da košta jedna ovakva knjiga. To je knjiga koja treba da predstavlja 150 godina organizovanog bavljenja turizmom u Vrnjačkoj Banji, 150 godina u kojima su mnogi predsednici opština i razni učenici i bitni ljudi dali svoj doprinos da Vrnjačka Banja posle 150 godina bude ovakva kakva je danas. Predsedniku opštine je bilo bitno da na početak te knjige stavi svoju sliku, kao da je on napravio Vrnjačku Banju a, drage kolege, verovali ili ne, i to je moje pitanje za ministra Vukosavljevića – da li je realno da 750 komada ove knjige, koliki je tiraž, košta pet miliona dinara?

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Vujiću.

Reč ima narodna poslanica Vjerica Radeta.

Izvolite.

VJERICA RADETA: U februaru ove godine, pre toga dva puta prošle godine, Srbiju je posetila delegacija Irana na najvišem nivou i u Srbiji je bila primljena na najvišem nivou od predsednika države, preko narodnih poslanika, do članova Vlade, potpredsednika Vlade, pre svega. Tada je održan srpsko-iranski forum o investicijama, turizmu i izvozu. Tada su se utrkivali, od predsednika države do potpredsednika Vlade, svi u medijima kako će se sa Republikom Iran razvijati ekonomska, politička i svaka druga saradnja.

Godine 2017. u avgustu ukinute su vize za ulazak u Srbiju državljanima Irana bez bilo kakve najave, naprotiv. Pre tri-četiri dana, 8. oktobra ove godine ukinuta je ta odluka i građani Irana opet ne mogu da ulaze u Srbiju bez viza. U martu ove godine potpredsednik Vlade Rasim Ljajić je rekao da bi, kada se nešto šušalo o ukidanju viza za građane Irana, bila katastrofa, da bi bilo mnogo strašno po ekonomiju naše zemlje, po razvoj naših međusobnih odnosa ako bi došlo do toga da se građanima Irana ukinu vize. Sad, koja je muka naterala Vladu da to uradi, to je ono što želimo da pitamo predsednika države, predsednika Vlade, potpredsednika Ljajića i potpredsednika i ministra inostranih poslova Ivicu Dačića.

Neka priča koja se pojavila u medijima da se to navodno radi zbog nekog nekontrolisanog ulaska migranata, državljanina Irana u Srbiju je nešto u šta mi u Srpskoj radikalnoj stranci ne verujemo, takođe pitamo koji je to broj migranata iz Irana koji je ugrozio dobre odnose između Srbije i Irana. Znate, ako nekome ukidate vize, vi ugrožavate dobre odnose. Koji je to broj? Da li je to pet, 50, 500, 5.000? Uostalom, ovde se čak i u Narodnoj skupštini... Na jednom odboru koleginica poslanik je rekla da jedva čeka zakon o migrantima, da migrante treba useliti u nenaseljena mesta po Srbiji. Još je rekla da bi to bilo dobro za Srbiju zbog naše niske stope nataliteta. Dakle, šta je stvarno problem? Zbog čega je Vlada donela odluku o ukidanju viza za građane Irana?

Iran je, podsećamo, država prijateljska Srbiji, država koja nepriznavanjem lažne države Kosovo, zapravo, štiti teritorijalni integritet i suverenitet Republike Srbije, a vize su, zapravo, ukinute i to treba javnost da zna, zato što je Evropski savet u svom izveštaju naveo da bi Srbija trebalo da se uzdrži od skretanja od zajedničke vizne politike, te da nova praksa sklapanja sporazuma sa trećim državama izaziva zabrinutost.

Dakle, na ovaj način naš državni vrh priznaje da smo mi u vazalnom odnosu prema Evropskoj uniji. Šta nas briga šta Evropska unija misli o zaključivanju sporazuma koji mi zaključujemo kao država na međunarodnom novu. Pa Iran je nama prijatelj, a Evropska unija nam je neprijatelj. Evropska unija nam otima Kosovo i Metohiju. Evropska unija pomaže teroriste na Kosovu i Metohiji koji ne daju mira Srbima da tamo žive, koje svaki dan napadaju itd. Sve se to radi pod okriljem Evropske unije. I mi ćemo sada slušati Evropsku uniju i jednoj prijateljskoj zemlji, koja ima odlične odnose i sa Ruskom Federacijom, mi ćemo sada da kažemo – e, vaši građani ne mogu da dolaze više u Srbiju bez viza zato što nam to ne daju mame i tate iz Evropske unije.

Zaista je dosta tog neozbiljnog odnosa, licemerne politike koju vode Vlada Republike Srbije i predsednik države i insistiramo da dobijemo odgovor na to pitanje – dokle sa tom licemernom politikom? Dokle zamazivanje očiju i našim prijateljima? Dokle igranje sa strpljenjem naših međunarodnih prijatelja, da bi se udovoljilo neprijateljima Srbije koji sede u Evropskoj uniji? Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala.

Reč ima narodna poslanica Vesna Ivković.

Izvolite.

VESNA IVKOVIĆ: Hvala.

Poštovani predsedavajući, poštovane kolegice i kolege narodni poslanici, danas bih postavila pitanje ministru zdravlja gospodinu Lončaru. Pitanje se odnosi na oblast medicine rada.

Ministarstvo zdravlja je formiralo Republičku stručnu komisiju za izradu strategije medicine rada, polazeći od potrebe da se na poseban način tretira i zaštititi zdravlje radnosposobnog stanovništva, koje u svakom društvu, pa i u našem, stvara sve vrednosti i materijalna dobra neophodna za život i napredak države i društva. Da bi stvaralo, radnoaktivno stanovništvo mora biti zdravo.

U tom smislu želim da postavim pitanje ministru zdravlja – da li se planira i kada usvajanje strategije medicine rada Republike Srbije za naredni period, koji je sačinila Republička stručna komisija za medicinu rada, koju je formiralo Ministarstvo zdravlja?

Da obrazložim. Zdravljem radnoaktivnog stanovništva bavi se posebna grana medicine, a to je medicina rada. To je multidisciplinarna grana medicine koja se bavi pre svega prevencijom bolesti i očuvanjem zdravlja radnoaktivne populacije, a dobro znamo da je jedan dinar uložen u preventivu isto što i

šesnaest dinara u kurativu. Bavi se i procenom rizika na radnom mestu, prepoznaje opasnosti i štetnosti u radnoj sredini i radnoj okolini koje mogu ugroziti zdravlje radnika, prevencijom profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom i povredom na radu, kao i ocenom radne sposobnosti.

Medicina rada je posle 2010. godine doživela značajne promene. Ranije su veća preduzeća imala svoje takozvane fabričke ambulante, a manja preduzeća jednu zajedničku ambulantu. U tim ambulantama specijalisti medicine rada bili su u svakodnevnom kontaktu sa radnicima, pratili njihovo zdravlje i prepoznavali opasnosti i štetnosti na samom izvoru i tako sprečavali oštećenje zdravlja radnika preventivnim merama. Danas se zdravlje na radu svodi na prethodne i periodične preglede radnika koji rade na radnim mestima sa povećanim rizikom. Veliki broj poslodavaca za periodične preglede angažuje službe medicine rada izabrane na tenderu, pa se uglavnom dešava da svake godine druga služba bude pružalac usluga. Tako se gubi kontinuitet u proceni stanja i praćenju zdravlja.

Posledica ovakvog rada veoma često je neadekvatna zdravstvena zaštita i, ono što je važnije, nema kontinuiteta u praćenju zdravstvenog stanja zaposlenih, kao i poređenja zdravstvenog stanja sa prethodnim pregledom. Primera radi, ako je nekom radniku na periodičnom pregledu oštećen sluh, mi nemamo uvid u njegov preventivni karton da bismo uporedili stanje sluha i da li je oštećenje nastalo usled buke na radnom mestu ili je pak to oštećenje sluha postojalo i pre stupanja na to radno mesto.

Naša zemlja imala je jedan od najboljih i najfunkcionalnijih sistema zaštite zdravlja radnika u svetu, koji su u to vreme preuzimale i primenjivale mnoge zemlje, razvijajući na našem modelu svoj sistem medicine rada. Jedna od država koja je kopirala taj sistem je Finska, koja je sada primer dobre prakse u svetu. U ovom trenutku u Srbiji se veliki broj specijalista medicine rada izjašnjava za izabranog lekara iz straha za svoju egzistenciju, jer RFZO ne prepoznaje specijaliste medicine rada u svom kadrovskom planu. Bojim se da ćemo ući u vakuum, jer je prosečna starost specijalista medicine rada preko 50 godina i ovaj medicinski kadar postaje deficitaran.

Preporuke Evropske unije, kojoj i mi težimo, jesu da na pet hiljada radnika dolazi jedan specijalista medicine rada. Međunarodne organizacije rada u svojim aktima posebno ističu značaj i mesto službe medicine rada i ne smemo dozvoliti da preventivni rad lekara medicine rada prepustimo tržištu bez državne brige. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala.

Reč ima prof. dr Marko Atlagić.

Izvolite.

MARKO ATLAGIĆ: Poštovani potpredsedniče, pitanje postavljam Javnom tužilaštvu Republike Srbije – da li će Javno tužilaštvo Republike Srbije

pokrenuti postupak protiv antidržavne delatnosti Vuka Jeremića? Obrazloženje – propali NATO prašinarski, predsednički kandidat Vuk Jeremić godinama radi protiv svoje zemlje.

Prvo, Jeremić se već prilikom dolaska na čelo srpske diplomatije 2007. godine zalagao da se pregovori o Kosovu i Metohiji premeste iz nadležnosti Ujedinjenih nacija u nadležnost Evropske unije, i time naneo neprocenjivu štetu državnim i nacionalnim interesima Republike Srbije.

Drugo, Jeremić je 2008. godine podvalio srpskoj javnosti misiju Euleks na Kosovu i Metohiji, mimo odluka Narodne skupštine Republike Srbije, i time naneo neprocenjivu štetu državi Srbiji.

Treće, kada je 2008. godine ilegalno proglašena tzv. jednostrana nezavisnost Kosova i Metohije, Jeremić i njegova diplomatija nisu svesno preduzimali nikakve efektne akcije protiv jednostranog proglašenja nezavisnosti Kosova i Metohije, i time naneli nesagledive posledice po državne interese Republike Srbije.

Četvrto, Jeremić je decembra 2008. godine prema pisanju „Vikiliksa“ u razgovoru sa američkim kongresmenom Tedom Polom izjavio „da je ulazak Kosova i Metohije u Ujedinjene nacije najbolje čemu se Srbija može nadati ako bude imala sreće“, i time je naneo nesagledive posledice po državne i nacionalne interese svoje zemlje. Poštovani narodni poslanici, Vuk Jeremić i danas tako misli kada predsednik Republike Srbije Aleksandar Vučić čini hrabar i odlučan korak u iznalaženju trajnog, održivog i kompromisnog rešenja za KiM.

Peto, Jeremić je 2008. godine namerno postavio nepotrebno pitanje Međunarodnom sudu pravde o legalnosti deklaracije o jednostranom proglašenju Kosova i Metohije i time zabio nož u leđa Republici Srbiji.

Šesto, Vuk Jeremić je 06.09.2007. godine na zatvorenoj sednici Severnoatlantskog saveta u Briselu rekao da se zalaže „za punopravno članstvo Srbije u NATO“, i time naneo veliku štetu državi Srbiji.

Sedmo, Jeremić je u autorskom tekstu u „Vašington postu“ najbrutalnije izvređao državu Srbiju i njezinog predsednika pred njegov veoma važan susret za Srbiju sa potpredsednikom SAD-a Majkom Pensom, 17.07.2007. godine i time potkopao državne interese Republike Srbije.

Osmo, Jeremić je u autorskom tekstu u pariskom „Mondu“ jula 2018. godine, pred sam susret predsednika Republike Srbije Aleksandra Vučića sa predsednikom Francuske Makronom, optužio državu Srbiju i predsednika Republike Srbije Aleksandra Vučića za širenje stabilokratije, tj. diktature na Balkanu, i time naneo ogromnu štetu Republici Srbiji.

Deveto, Jeremić je član jedne međunarodne bande lopova i prevaranata, u kojoj su njegova dva najbolja prijatelja Patrik Ho, ministar unutrašnjih poslova Hongkonga i šaik Tidijan Gadio uhapšeni u SAD-u zbog davanja mita i pranja novca. Patrik Ho je više puta gostovao u Jeremićevom Centru za

međunarodnu politiku i održivi razvoj i jedan je od glavnih finansijera Vuka Jeremića. Jeremić je sklapao dogovore o ulaganjima od četiri milijarde dolara za meksičke naftonosne izvore u vreme kad je meksičkim zakonima to bilo zabranjeno.

Deseto, Vuk Jeremić je otuđivao novac iz budžeta Republike Srbije na nezakonit način. Državna revizorska institucija je 2011. godine ukazivala na aferu „Aeroport“ u kojoj je Ministarstvo inostranih poslova vršilo plaćanje u iznosu od 42 miliona dinara, na osnovu fakture bez potpisa i bez javne nabavke, kupujući avio-karte Vuku Jeremiću. Poštovani građani, za 2010. godinu Ministarstvo inostranih poslova je uplatilo 33 miliona dinara za avio-karte Vuku Jeremiću. Vlasnik „Aeroporta“ je blizak rođak žene Vuka Jeremića.

Poštovani građani, Vuk Jeremić zvani Vuk Potomak, Saša Janković zvani Sale Prangija, Boris Tadić zvani Lipicaner, Dragan Đilas zvani Điki Mafija, Dušan Petrović zvani Dule Kravoubica i drugi članovi saveza za drugu propast Srbije, prva je bila za vreme DOS-a kojom predsedava Janko Veselinović zvani Stanokradica, ponovo se udružuju, a zaboravili su da ih je narod poslao u političku prošlost iz koje se, nadam se, zasigurno više neće vratiti. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, profesore Atlagiću.

Nastavljamo dalje sa radom.

Prelazimo na 1. tačku dnevnog reda – PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI ŽIVOTNE SREDINE (nastavak pretresa u pojedinostima).

Obaveštavam vas da su sprečeni da sednici prisustvuju sledeći narodni poslanici: Duško Tarbuk, Stefana Miladinović i prof. dr Žarko Obradović.

Saglasno članu 90. stav 1. Poslovnika Narodne skupštine, obaveštavam vas da su povodom pretresa u pojedinostima o tački 1. dnevnog reda, Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti životne sredine, pozvani da sednici prisustvuju, i tu su prisutni, gospodin Goran Trivan, ministar zaštite životne sredine, Slobodan Perović, Biljana Filipović Đušić, Jasmina Jović, vršioci dužnosti pomoćnika ministra zaštite životne sredine, gospodin Andrej Bojić, šef Kabineta ministra zaštite životne sredine, Branislav Atanasković, vršilac dužnosti sekretara Ministarstva zaštite životne sredine, Darinka Radojević, Dušan Ognjanović, Aleksandra Došlić i Olivera Topalov, načelnici Odeljenja u Ministarstvu zaštite životne sredine, Nikola Maravić, šef Odseka u Ministarstvu zaštite životne sredine, Marija Raičević, savetnik u Kabinetu ministra zaštite životne sredine.

Nastavljamo dalje sa amandmanima.

Na član 2. amandman je podneo narodni poslanik prim. dr Vlado Babić. Izvolite, doktore Babiću.

VLADO BABIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Poštovani gospodine ministre sa saradnicima, uvažene kolegice i kolege narodni poslanici, u cilju dodatnog definisanja člana 2. Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti životne sredine, kojim se vrše izmene u članu 90b, dodaje se stav 3. koji glasi – odredbama ovog zakona podstiče se sveukupni razvoj Republike Srbije sa posebnim osvrtom na jačanje zaštite životne sredine.

Jedan od velikih problema sa kojima se suočavamo u današnje vreme jeste briga za ekologiju i životnu sredinu. Mnoge klimatske promene, kao i većina prirodnih nepogoda, rezultat su čovekovog negativnog uticaja na prirodu, a time i životnu sredinu.

Moramo da shvatimo značaj očuvanja ekosistema i životne sredine menjajući naše svakodnevne navike, a to se postiže samo jačanjem svesti naših građana.

Zaštita životne sredine i svi postupci koji idu uz nju planiraju se iz budžeta, a mi to moramo raditi ne zbog toga što to od nas očekuje Evropska unija, već zato što to od nas očekuju naši građani. Mere zaštite životne sredine doprineće bržem razvoju naše poljoprivrede, sa svim njenim povezanim granama, ali će one podići i nivo zaštite životne sredine, što je od suštinskog značaja za zdravlje naših ljudi.

Fond IPARD 2 omogućava značajna sredstva za investicije kao vid pretpristupne pomoći za ruralni razvoj, koje po ovome zakonu moraju ispunjavati propisane uslove zaštite životne sredine, pa shodno tome donosi i akt o ispunjavanju uslova.

Nekontrolisane investicije predstavljaju problem u celini po društvo i celu državu, zato se moraju strogo kontrolisati. One moraju ispunjavati uslove sa ciljem da se zaštiti naše prirodno bogatstvo. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Babiću.

Na član 2. amandman je podnela narodni poslanik Aleksandra Maletić.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 2. amandman je podneo narodni poslanik Marijan Rističević.

Da li neko želi reč? (Da.)

Izvolite, kolega Rističeviću.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Zahvaljujem.

Dame i gospodo narodni poslanici, sem zagađenja životne sredine postoji i moralno i duhovno zagađenje životne sredine, što je još gore i što možemo da vidimo u nastupu onih koji ovde izreknu najteže optužbe i onda se udalje da ne čuju kontraargumente.

Srbija je zemlja bogata prirodnim resursima, sa plodnim zemljištem, i 2012. godine smo zatekli siromašne i gladne ljude. To je neoprostivo.

Ali razvoj poljoprivrede ima svoju cenu. Mnogi misle da poljoprivreda samo pozitivno utiče na životnu sredinu. Ona je, po mnogim procenama, posle industrije drugi zagađivač životne sredine.

Po pitanju IPARD fondova zaštita životne sredine ima odgovarajuću ulogu, jer moramo napraviti snažnu poljoprivredu, uz što manji uticaj i što manje zagađenje životne sredine. Otuda treba dva ministarstva da sarađuju, ne samo po pitanju IPARD fondova, već po pitanju poljoprivrede i preterane upotrebe mineralnih đubriva i pesticida. Zato se mnogi smeju slepim miševima, ne znajući da upravo oni smanjuju emisiju pesticida, odnosno njihovu upotrebu. Samo 15% pesticida koje upotrebimo u poljoprivredi direktno ide na biljku. Sve ostalo ide u atmosferu. Slepí miševi insekte hvataju noću i tako doprinose zdravijoj hrani i životnoj sredini. Ja ne mogu da podnesem podsmeh svojih opozicionih kolega, a radi se o žutoj vrsti, ne mogu da razumem taj podsmeh, jer je to podsmeh zdravom životu, zdravoj hrani, i neka im na tome sam bog oprosti.

Poljoprivreda utiče i azotom. Dakle, treba smanjiti količinu azotnih đubriva. Mnogi ne znaju da čak i navodnjavanje, ukoliko se to pažljivo ne radi, šteti životnoj sredini. Dolazi do slatinastih zemljišta, degradacije raznih vrsta, usoljavanja itd., tako da godišnje nestaju ogromne površine poljoprivrednog zemljišta i mi koji smo se zatekli na ovoj planeti, i po pitanju IPARD-a i uopšte po pitanju poljoprivrede moramo voditi računa da kada odemo, zemlju ostavimo makar u istom, ako ne u boljem stanju od one u kojoj smo je zatekli. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Rističeviću.

Na član 2. amandman je podneo narodni poslanik Vladimir Orlić.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 2. amandman je podneo narodni poslanik Milija Miletić.

Da li neko želi reč? (Da.)

Izvolite, gospodine Miletiću.

MILIJA MILETIĆ: Zahvaljujem se, predsedavajući.

Uvaženi ministre, ja sam dao još jedan amandman vezan za član 2, a moj je interes da što više radimo u malim sredinama, u malim područjima, i na životnoj sredini, i na privredi, i na poljoprivredi.

Konkretno, pošto dolazim iz Svrlijiga, predstavljam taj deo malih opština koje imaju kapaciteta. Imamo zdravu životnu sredinu, ali treba se tamo ulagati, pojačati kapacitete.

Hteo bih da kažem nekoliko stvari, i to sam govorio i ranije, vezano za kolektore, koje treba da uradimo u tim malim opštinama, za otpadne vode, što je vrlo bitno zato što je veliki broj tih naših malih opština, pa i većih gradova koji imaju vodovode koji imaju azbestne cevi. U tom delu treba više da radimo, da obezbedimo sredstva i mogućnost u tim našim malim opštinama, u gradovima gde su još azbestne cevi, da te azbestne cevi promenimo, da te

vodovode promenimo i da to bude na najbolji način, da ti ljudi mogu da piju zdravu vodu.

Inače, u Svrljigu iz kojeg dolazim mislim da je $\frac{3}{4}$ vodovoda odrađeno, promenjene su azbestne cevi, ali ostalo je još malo. Ima tih azbestnih cevi i u Nišu i u još nekim opštinama, a i u našim mesnim zajednicama ima tih azbestnih cevi.

Kao predstavnika Ujedinjene seljačke stranke i čoveka koji živi na jugoistoku Srbije, čoveka koji je izabran sa liste SNS, mene interesuje isto i grad Niš i sve oko grada Niša i region Nišavskog okruga.

Inače, načelnica okruga Dragana Sotirovska je veoma aktivna i mogu da kažem sigurno da je ona sada neki svetionik u tom kraju zato što je veoma zainteresovana i za životnu sredinu.

Jedno pitanje koje sam hteo da postavim i vama jeste vezano i za gromobrane, pošto imamo na teritoriji grada Niša, Aleksinca i u još nekim malim opštinama blizu 30 gromobrana koji su radioaktivni, pa je moje pitanje – kada ćemo moći te gromobrane da pomerimo, da se dislociraju, da se uklone zato što je to veoma štetno za sve građane i u Nišu i u Aleksincu, a i drugim opštinama gde ima takvih gromobrana?

I još bih vas pozvao da obiđete Niš, da iznađemo mogućnost da se ti gromobrani uklone, zato što je to jedna od težih stvari i grad Niš i neke male lokalne samouprave to ne mogu odraditi i ne mogu ih izmestiti zato što tu treba određeni postupak, velika ulaganja i ja mislim i voleo bih da vi dođete što pre u grad Niš da zajedno sa našom načelnicom okruga nađete način da se ti gromobrani uklone i da na taj način pojačamo kapacitete i razvoja životne sredine i zdravlja naših ljudi, jer mislim, pre svega, zdravlje je u prvom plavu.

Imamo šanse za razvoj tih naših malih sredina kroz određene aktivnosti svih nas, promocije zdrave hrane, zdrave sredine. To je ono što sada treba da koristimo. Ali, pre toga moramo ovo rešiti. Rešiti vodovode, azbestne cevi, pomeriti gromobrane i, normalno, raditi na ljudima da što više čuju informacija i da znaju kako i šta treba da rade. Hvala još jednom.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Miletiću.

Na član 2. amandman je podneo narodni poslanik dr Aleksandar Martinović.

Izvolite, doktore Martinoviću.

ALEKSANDAR MARTINOVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, ja sam već rekao u mom prethodnom javljanju da nema većih budžetskih izdvajanja za zdravu životnu sredinu ako ne budemo imali snažnu ekonomiju.

Dobar primer kako se jača srpska ekonomija je i događaj koji nam predstoji danas u Kraljevu. U pitanju je otvaranje, odnosno početak radova na izgradnji nove fabrike „Leoni“ u Kraljevu. Vrednost investicije je 60 miliona evra. Do kraja godine bi trebalo u Kraljevu da se zaposli u ovoj fabrici 150 ljudi,

a do 2023. godine pet hiljada radnika, što će biti od izuzetne važnosti ne samo za grad Kraljevo, nego za čitav Raški upravni okrug.

Inače, proizvodna površina fabrike „Leoni“ u Kraljevu je 45.000 kvadratnih metara. Ono što je važno da se naglasi, to je da „Leoni“ već ima tri fabrike u Srbiji. Jedna je u Nišu, druga u Prokuplju, treća je u Malošištu, da ukupno zapošljava šest hiljada građana Srbije i jedan je od 15 najvećih izvoznika u Srbiji.

Gospodine ministre, pre dva dana je Fiskalni savet predložio Vladi Republike Srbije da poveća sredstva za zaštitu životne sredine u budžetu Republike Srbije za 2019. godinu za iznos od 130 miliona evra. Složićete se, nadam se, sa mnom da je zahtev legitiman ali da, sa druge strane, nije ga moguće ostvariti ako ne budemo radili i dalje na privlačenju investicija, ako ne budemo otvarali nova radna mesta i ako ne budemo nastavili sa opštim snaženjem srpske ekonomije.

Da smo na dobrom putu svedoči i činjenica da ćemo 2018. godinu da završimo sa suficitom od 295 miliona evra, što definitivno govori da smo država koja je evropski lider i regionalni lider kada je u pitanju stopa rasta, kada je u pitanju broj direktnih stranih i domaćih investicija i broj novootvorenih radnih mesta.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, dr Martinoviću.

Na član 2. amandman je podnela narodni poslanik Jasmina Obradović.

Izvolite, kolegkinice Obradović.

JASMINA OBRADOVIĆ: Poštovani predstavnici Vlade, poštovane kolege poslanici, dragi građani Republike Srbije, Predlogom zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti životne sredine Vlada Republike Srbije predvođena Srpskom naprednom strankom uređuje još jednu vrlo važnu oblast života u Republici Srbiji, a to je oblast zaštite životne sredine.

Zaštita životne sredine podrazumeva skup različitih postupaka i mera koje sprečavaju ugrožavanje životne sredine sa ciljem očuvanja biološke ravnoteže. Ekološka odbrana je multidisciplinarna i treba da predstavlja trajnu obavezu svih članova društva. Njena multidisciplinarnost proističe iz činjenice da zdravlje, životna sredina i socijalni uslovi predstavljaju kompleks oblasti i problema koji su u stalnoj interakciji.

Briga o životnoj sredini je sa gledišta našeg društva prioritet od sveukupnog značaja za društvo. Zdrava životna sredina je osnov za očuvanje ljudske egzistencije, zdravog razvoja društva i bitan faktor za nivo života stanovništva. Dakle, obaveza svih vas, svih nas jeste da se ovim bavimo upravo na način kako se to dešava.

Još jednom, Zakonom o zaštiti životne sredine u članu 90b. stav 1. propisano je da se sredstva Zelenog fonda Republike Srbije dodeljuju korisnicima sredstava radi finansiranja zaštite i unapređenja životne sredine, a

na osnovu javnog konkursa koji objavljuje Ministarstvo, ali stavom 2. istog člana propisano je da se izuzetno od stava 1. sredstva mogu dodeliti korisnicima sredstava bez sprovođenja javnog konkursa u slučaju finansiranja aktivnosti iz člana 90b. tačka 16. zakona, u slučaju finansiranja interventnih mera u vanrednim okolnostima zagađivanja životne sredine, rekultivacije i sanacije zagađenog prostora i u skladu sa članom 66. ovog zakona.

Mislim da je ovo jako važno, da idemo u susret problemu i već imamo jedan od modela kako da ga rešavamo. Predloženim izmenama i dopunama zakona u čl. 1. i 2. predlaže se još jedan izuzetak od propisane obaveze sprovođenja javnog konkursa, i to za pripremu i sufinansiranje projekata koji se finansiraju iz pretpristupne pomoći Evropske unije, a u skladu sa članom 89. st. 3. i 4.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala.

Na član 2. amandman je podnela narodni poslanik Ana Karadžić.

Izvolite, kolegice Karadžić.

ANA KARADŽIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Poštovani ministre sa saradnicima, dame i gospodo narodni poslanici, poštovani građani Srbije, mi ovde danima raspravljamo o veoma kompleksnim pitanjima zaštite životne sredine. Međutim, to je nešto što je većinom već implementirano u zemljama zapadne Evrope.

Ja bih se nakratko vratila na probleme koje mi imamo u Srbiji, a to je da veliki broj opština u Srbiji i dalje nema vodovodnu i kanalizacionu mrežu, nažalost, u 21 veku. Mnogi koriste septičke jame koje nisu napravljene na pravi način, te se dešavalo da se izliju, pa mogu da predstavljaju potencijalni način da se napravi jedna velika epidemija zaraze. Takođe se zemljište zagađuje.

Kao što znate, dolazim sa Voždovca i, rekla bih, bila sam deo vlasti na Voždovcu kada jedna gradska opština nije imala u svom delu ni kanalizacionu ni vodovodnu mrežu do 2014. godine, kao što se sećate sigurno. Vi ste bili tada gradski sekretar 2009. godine kada je ova koalicija došla na vlast na opštini Voždovac. Demokratska stranka je bila na vlasti u gradu Beogradu i, nažalost, njima je bilo značajnije da neko ko je došao tu ne može da radi posao, da ne prikupi neke poene izgradnjom te kanalizacione mreže, već da se to na neki način stopira, kao što je i učinjeno. Dolaskom privremenog organa 2014. godine, sigurno se sećate da je u naselju Zuce, podavalskom naselju, napravljeno postrojenje za preradu otpadnih voda i da je tada prvi put Zuce bilo u mogućnosti da se priveže na kanalizacionu mrežu.

Takođe je to urađeno i u Ripnju. Povezani su na vodovodnu mrežu itd. Podavalski deo Voždovca koji se nalazi ispod Avale, koja je inače zaštićeni park, konačno je dobio osnovne uslove za život, tako da se nadam da ćete se potruditi da ovaj problem rešite i u ostatku Srbije kako bismo imali zaista neke

osnove uslove pre nego neke procese koji se sada dešavaju u Evropskoj uniji. Bolje da se pozabavimo nekim osnovnim procesima trenutno. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala.

Na član 2. amandman je podneo narodni poslanik Bojan Torbica.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 2. amandman je podneo narodni poslanik Đorđe Komlenski.

Da li neko želi reč? (Da.)

Reč ima Đorđe Komlenski.

ĐORĐE KOMLENSKI: Drugarice i drugovi, dame i gospodo, uvaženi predsedavajući, ministre sa saradnicima, napredak i nove tehnologije očigledno ne donose uvek boljitak. Ne donose onda kada neke faze koje treba da proprate napredak i nove tehnologije izostanu. Mi o tome očigledno dugi niz godina, bolje rečeno i decenija, nismo mnogo vodili računa i ono što jeste najjednostavnije uočljivo svakome od građana jeste ogromna količina plastične ambalaže i te vrste otpada koji možemo na svakom koraku, ako malo bolje pogledamo, da vidimo da nije adekvatno odložen, ili bolje rečeno potpuno je neodgovorno bačen.

Činjenica je da ovo što se radi sa plastičnim kesama u velikim, hiper marketima daje neke rezultate, s tim što ja mogu da se složim da to što daje rezultate ne bi trebalo da ide na teret građana, kako neko od kolega ovih dana reče, već se treba iznaći mogućnost da oni koji ostvaruju profit u prodaji ili u proizvodnji, kada koriste tu vrstu ambalaže, treba da snose jasno definisan iznos novčane naknade iz koje bi se mogla obezbediti sredstva da se, praktično, obezbedi prikupljanje i reciklaža tih materijala tamo gde jeste.

Ja ne znam da li je Ministarstvo razmišljalo o tome, ja jesam, ali ne znači da sam u pravu, da zaista ozbiljno treba razmisliti o vraćanju staklene ambalaže u upotrebu, ali one koja se zamenjuje i vraća. Vratiti je ponovo u upotrebu i stimulisati takav način pakovanja proizvoda, da ne deklarišemo sad bilo koji proizvod koji možemo naći u plastičnoj ambalaži posebno, jer bi to onda dugo trajalo da neko ne misli da je posebno apostrofiran, naći načina da se poreskim stimulacijama, drugim vrstama stimulacija iz bilo kojih fondova, oni koji se vrate na upotrebu tih vrsta ambalaža tipa staklene, ja se kao dete sećam da su se kupovali kiselo mleko i mleko u staklenim flašicama koje su se vraćale, koristile sve dok ih neko fizički ne uništi, ne razbije i mislim da je to bilo daleko zdravije, jednostavnije i odgovornije prema prirodi, nego ovo što danas činimo.

Ja znam da se ovo neće svideti onima koji su iskoristili tehnologiju da bi što jednostavnije pakovali svoje proizvode i prodavali, ali pravo da vam kažem želim da živim u Srbiji, želim da moja deca i njihovi potomci ostanu da žive u jednoj zdravoj sredini i mislim da je ovo jedan od načina, ne samo kaznenom politikom, ne restriktivnom, nego upravo stimulisanjem onih koji bi se vratili

na te, tako da kažem, uslovno rečeno, zdrave vrste ambalaža koje ne zagađuju sredinu, i upotrebu stimulisati od države na svaki mogući način.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Komlenski.

Reč ima ministar Goran Trivan.

Izvolite, ministre.

GORAN TRIVAN: Uvaženi predsedavajući, dame i gospodo, ovo je jedno od najvažnijih pitanja vođenja računa o životnoj sredini. Mi se aktivno bavimo tim pitanjem i samo kao komentar da se slažem sa tim, i svet je već negde odlučio da će, svakako, smanjivati upotrebu plastike u sve moguće svrhe.

Staklena ambalaža je ono ka čemu se, po svemu sudeći, i ide. Evropa i svet idu ka tome bez ikakve dileme. Mi ćemo ići ka tome. Mi se bavimo razmišljanjem o tome, a kao kuriozitet možemo da navedemo da hiljade tona u ovom trenutku plastične ambalaže pluta okeanima i da jedno od tih ostrva praktično postoji u okeanu i upravo se razmišlja o tome kako da se to počisti, a u stvari je zauzet dobar kurs da će se to, razume se, uraditi. Međutim, treba rešiti problem tamo gde nastaje, a to je da je pitanje otvoreno da li plastična ambalaža danas i u budućnosti i u svetu ima perspektivu ili nema perspektivu, do određenih istraživanja različitih naučnika koji kažu da svaka PET ambalaža, ili gotovo svaka PET ambalaža u svakom materijalu koji se u njoj nalazi, recimo tečnosti, ostavlja one sitne nanočestice plastike, te tako imate podatke da gotovo svaka druga riba u okeanima ima u sebi plastike. Nagradno pitanje je, ili možda nije, da li smo svesni koliko plastike ima u nama samima. Ministarstvo se bavi time i videćete šta će nam doneti sledeća godina.

Ovo sa kesama je bio pilot, da vidimo kako će javnost reagovati na to. Javnost odlično reaguje na to i mi ćemo preduzimati i druge mere i menjaćemo zakonski okvir u pravcu u kome će to da se vidi. Biće to ovde pred vama. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, ministre.

Kolega Jokić se javio po amandmanu, pretpostavljam. Vaša poslanička grupa nema više vremena, tako da vreme ima samo šef poslaničkog kluba, da znate.

Na član 2. amandman je podneo narodni poslanik Zoran Živković.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman u istovetnom tekstu podneli su narodni poslanici Vjerica Radeta i zajedno Aleksandra Čabreja, Marinika Tepić, Sonja Pavlović i Jovan Jovanović.

Da li neko želi reč? (Da.)

Reč ima Vjerica Radeta.

Izvolite.

VJERICA RADETA: Videli smo i čuli ovih dana da korišćenje IPARD fondova podrazumeva i ispunjavanje određenih uslova.

Nažalost, na mnogo mesta i u mnogo situacija u Srbiji nisu ispunjeni ti uslovi i nešto se baš i ne čini da to tako bude. Pominjali smo vam, ministre, evo sada da ponovimo i možda malo da obrazložimo, problem koji postoji sa peščanom mafijom koja je povezana sa građevinskom mafijom. Radi se o eksploataciji peska i šljunka, uglavnom u nebranjenoj delu leve obale sve tri Morave, Save i Dunava. Tamo se eksploatiše taj pesak i šljunak bez ikakve kontrole, bez prisustva inspekcije i bez ikakve naknade. Ta peščana mafija je povezana sa građevinskom jer oni, zapravo, dobijaju jeftino, odnosno ovi uzimaju besplatno taj šljunak i pesak, a građevinci to kupuju sasvim izvesno po nekim povoljnim uslovima.

Koji se tu sve problemi pojavljuju? Ekološki problem, nesporno. Dolazi do promene toka reka, dolazi do erozije obale, dolazi do poplava čim padnu tri kapi kiše, nestaju ljudima njive i ljudi ne znaju šta da rade. Konkretno, u Batočini, u Šumadiji kod Mrčajevaca, u tom delu, imate situaciju da su ljudima nestali hektari zemlje i kome god se obrate, svi sležu remenima kao – šta da vam radimo. Dakle, to je ozbiljan problem. Možda se vama ili nekome ne čini, ali je ozbiljan problem.

Šta je interesantno? Protiv tako opasnog kriminala, za ovu godinu nemamo podatke, prošle godine su podnete samo četiri krivične prijave. Ako se vozite, gde god naidete uz obale reke po Šumadiji, zapadnoj Srbiji, uz tok Save i Dunava, vidite tamo mašine, kopa se, kamioni voze, svi se ponašaju kao da je država Alajbegova slama.

Problem koji smo juče započeli, odnosno tema, odnosi se na Vrnjačku Banju i na problem zagađenja Morave u delu Vrnjačke Banje. Zaista, koleginica je juče pokušala da objasni da samo ona zna kako izgleda Vrnjačka Banja, pa je čak rekla da ja koja nisam iz Vrnjačke Banje ne smem da pričam o Vrnjačkoj Banji, ali dobro, naučiće ona šta je narodni poslanik. Za razliku od nje, ja sam svako mesto u Srbiji obišla ko zna koliko puta i o svakom znam šta treba da kažem, jer znam šta su problemi u celoj Srbiji. To je valjda uloga narodnog poslanika.

Znate, u takvom turističkom mestu dozvoliti deponiju koja ne ugrožava samo Vrnjačku Banju... Dalje se tom Moravom ide ka Trsteniku. Tri kapi kiše, opet nastaje kaos. Dakle, ministre, obratite pažnju na te neke stvari. Za ovo što sam vam sada rekla ne treba mnogo para od države. Treba samo dobre volje, inspektori na teren, nema sedenja u kancelariji i prijave, brate, ni po babu, ni po stričevima. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, koleginice Radeta.

Reč ima ministar Goran Trivan.

Izvolite, ministre.

GORAN TRIVAN: Zahvaljujem, predsedavajući.

Dame i gospodo, da krenem s kraja. Dakle, takvih mesta u Srbiji, pričam o deponijama, ima dosta, nažalost, i svuda pomalo para... Ako pričamo o divljim deponijama, podaci se razlikuju, ali kreću se procene da ih ima između 3.500 i 4.500. Ja lično mislim da ih možda ima i više, zavisi šta računamo divljom deponijom. Ali tu se svi slažemo i zato, zapravo, i nije problem da se složimo oko toga. Problem je u tome kako to da rešimo, naravno. Sada, puno, bar ovih vidljivih o kojima govorite, puno takvih mesta traži pomalo para. To je, znači, puno para i to je ona priča o tome da je i lokalnim samoupravama, ali i Ministarstvu potrebno više para da bi moglo da reši ta pitanja.

Naravno, ona se mogu rešiti parama, ali prvo treba rešiti sistem, o čemu smo nešto ranije govorili. Neću o tome govoriti, samo time dajem za pravo da je to važan problem. U ovom slučaju, kada je Vrnjačka Banja u pitanju kao i neka druga mesta, suštinski, bez potrebe da se nadgornjavamo jedni sa drugima, to su zapravo istorijski problemi koji traju desetinama godina i mi ćemo učiniti sve što možemo da pomognemo i lokalnim samoupravama da to reše, jer često ne mogu same da reše i naša je dobra volja, a biće i nešto novca da to rešimo.

Ovaj prvi problem koji ste napomenuli, iako je ovo naizgled veći problem sa deponijama, mene lično jako tišti taj problem sa peskom i šljunkom. Lično smatram da je to jedan od, pa ne moram da kažem nužno najvećih problema, ali mislim da je ogroman problem, da je tu reč o devastiranju resursa. Na to nemamo pravo i taj red već jednom mora da se uvede.

Ja moram treći put da ponovim da bih voleo da su vode i šume u nadležnosti ekologije jer je onda tu priča o resursima. Nije dopušteno i ne može biti dopušteno da svako na svoju ruku radi takve stvari, da oduzima od prirode ono što mu ne pripada. Sada je pitanje, kada bismo utvrdili koliko se zapravo toga oduzme od prirode, kada bi to ušlo u legalne tokove, znate, onda bismo imali manje problema sa novcem koji moramo da uložimo u antierozione objekte, jer taj novac koji se iz vode i tih resursa uzme, treba da se vrati tamo, da se zaštitimo i od poplava itd.

Dakle, inspekcije zaista moraju da rade svoj posao. Deo ove priče nije vezan za životnu sredinu, ali ja ću ozbiljno sada razmisliti o tome nakon ovoga što mi danas ovde govorimo, kako da mi pokušamo da nađemo osnov da se i ekologija uključi u ovu priču.

Potpuno sam svestan kapitala. Potpuno sam svestan ko se sve bavi ovim poslom, ali kao i u slučaju opasnog otpada, to me neće impresionirati i na ovaj način ste samo pokrenuli jedno pitanje koje ćemo pokušati sa kolegama iz drugih ministarstava da nekako rešimo, a mi ćemo dati sve od sebe, jer kažem, mi to tretiramo kao resurs. Vi ste potpuno u pravu. Menja se obala, menja se dno i mogao bih o tome sad da jedan traktat napravim ovde jer je to deo moje struke, ali nema potrebe. Vi ste sami dovoljno rekli da to čini štetu. Ja se sa tim slažem i pokušaću da učinim sve što mogu.

PRESEDAVAJUĆI (Veroljub Arsić): Zahvaljujem.

Pravo na repliku, narodni poslanik Vjerica Radeta.

VJERICA RADETA: Vi ste, ministre, preuzeli ovaj deo poslova vezanih za ekologiju, da kažem, izvučeno iz jednog ministarstva, pošto je to bilo prethodno u okviru Ministarstva poljoprivrede.

Sada, ovo što vi govorite, naglas razmišljate, rekla bih – moraću da vidim kako to da rešim. Dakle, vi ovde nemojte da se ponašate kao da ste vi poslanik opozicije. Vi ovde morate da dolazite sa rešenjem. Dobro je što prihvatate kada kažemo da je nešto problem i vi kažete – da, jeste problem. I vi treba da vidite da pokrenete inicijativu da li da se vode spoje vašem ministarstvu, da li deo Ministarstva poljoprivrede da se spoji u okviru vašeg ministarstva, da li da odredite delove uprave ministarstva koji će se time baviti. Znate, organizaciono to može svakako da se uradi, ali jeste neophodno i hitno da se uradi, o tome se radi. Znate, seljak u Batočini, kome je voda odnela 2 hektara njive, njemu je to nepovratno i pitanje je da li će mu to ikada iko platiti. Teško. Sude se ljudi, plaćaju sudske takse, plaćaju advokate, nemaju od koga da naplate.

Dakle, postoje neke, većina, zapravo, onoga što je vezano za životnu sredinu i za ugrožavanje životne sredine su posledice trajnog karaktera. Zato se mora reagovati brzo i zato morate da kažete na Vladi – ljudi, nama treba 150 inspektora po Srbiji. Ima ljudi nezaposlenih, dajte da se rastrče, dajte im uputstva, dajte im odrešene ruke u okviru zakona, naravno, i reagujte. Ja sam, možda se vama čini, preslobodno rekla da se radi o peščanoj mafiji, jer to što se dešava jeste mafija. Četiri prijave za godinu dana je igranje. Zato morate da uozbiljite i ljude oko sebe i sebe lično, i da insistirate na većem broju inspektora da se ovi problemi reše. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Pravo na repliku ministar Trivan.

Izvolite.

GORAN TRIVAN: Nemam nameru da polemišem. Moram samo jednu rečenicu da kažem.

To u ovom trenutku nije u našoj nadležnosti i zbog toga sam rekao sve ono što sam rekao. Jako ću se potruditi da pokušamo da rešimo to na načine koje trenutno zakoni omogućavaju.

Ovo što ste vi aludirali, ja već razgovaram o tome, samo nije potrebno da sada pričam još uvek o tome. I dalje tvrdim da ste pokrenuli važno pitanje i da ćemo mi time da se pozabavimo.

PRESEDAVAJUĆI: Poštovani narodni poslanici, saglasno članu 27. i članu 87. st. 2. i 3. Poslovnika Narodne skupštine, obaveštavam vas da će Narodna skupština danas raditi i posle 18.00 sati, zbog potrebe da Narodna skupština što pre donese akte iz dnevnog reda ove sednice.

Da li još neko želi reč po ovom amandmanu? (Ne.)

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Boško Obradović.

Da li neko želi reč? (Da.)

Kolega Obradoviću, izvolite.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Poštovane kolege narodni poslanici, poštovani gospodine ministre sa saradnicima, predsedavajući, mi smo već u više navrata i u načelnoj raspravi i u više predloženih amandmana ukazali na dva sporna mesta ovih izmena i dopuna Zakona o zaštiti životne sredine.

Prvo je što nije dovoljno naglašeno da nema zaštite životne sredine bez zaštite naših prirodnih bogatstava, pa smo u više navrata intervenisali da se uvrsti i u naslov zakona i u određene članove, i insistiranje na tome da svako ko primenjuje ova buduća dobijena IPARD sredstva iz Evropske unije, mora da štiti životnu sredinu, a to znači da mora da štiti naše reke, naša poljoprivredna zemljišta, naša rudna bogatstva, naše izvore čiste pijaće vode.

Znači, mi moramo u zakon da unesemo obavezu zaštite naše prirode i prirodnih bogatstava. Ako to ne unesemo, onda nemojte posle da se žalimo, kukamo i bunimo kada neko zloupotrebljava naše nacionalne resurse ili kada, kao što ministar kaže, imamo horor sa mini-hidrocentralama u Srbiji, zato što zakonski neko tu nije odradio posao, a nisu ni inspekcije, a nije ni vlast, da ne dođe do tog horora.

Znači, gospodine ministre, da vi javno izjavite da su mini-hidrocentrale horor, a da ne osećate nimalo odgovornosti i da ne činite ništa da to izmenite, to je veliki problem.

Sa druge strane, kako će se deliti ova IPARD sredstva? To je predmet i ove amandmanske intervencije i generalno naših napomena. Da li će se deliti kao što se sve danas u Srbiji deli, samo članovima Srpske napredne stranke? Da li u Srbiji može da se zaposli iko drugi u javnom sektoru ko nije član Srpske napredne stranke? Da li će ova pretpristupna sredstva iz Evropske unije dobijati bilo koji poljoprivrednik koji nije član Srpske napredne stranke? Kojim pravilnikom ćete vi to urediti? Nekim pravilnikom koji nikada niko neće videti?

Dakle, veoma jednostavna stvar. Uzurpirali ste čitavu državu, pretvorili je u partijsko vlasništvo, jedan čovek o svemu odlučuje, a samo članovi SNS-a mogu da žive i rade. Dakle, mi smo protiv toga i moramo, prosto, jasno i glasno o tome da progovorimo.

PREDSEDAVAJUĆI: Replika, narodni poslanik Aleksandar Martinović.

ALEKSANDAR MARTINOVIĆ: Kao što mogu da primete građani Srbije, gospodin koordinator Dragana Đilasa, tobožnjeg Saveza za Srbiju, nema nikakav politički program, nema nikakve ekonomske ideje, ne zna ništa, nije doveo u Srbiju ni jednog jedinog investitora, a u koaliciji je sa onima koji su od 2000. godine zatvorili sva moguća i nemoguća radna mesta u Srbiji, koji su zatvorili sve fabrike, koji su uništili ekonomsku supstancu srpskog društva.

Gospodin koordinator nam danas govori o tome da je jedina njihova politika – mrzimo Aleksandra Vučića, mrzimo Srpsku naprednu stranku, a jako su nam dragi oni koji su sistematski radili na tome da se do temelja uništi srpska ekonomija. Samo da podsetim gospodina koordinatora da je u koaliciji sa Draganom Đilasom, da je u koaliciji sa Vukom Jeremićem, da je u koaliciji sa Demokratskom strankom, da je u koaliciji sa svima onima koje je do juče...

(Vjerica Radeta: A Borko? Gde Borka zaboravi?)

Da, hvala vam, Vjerice, dakle i Borkom Stefanovićem itd.

Dakle, da je u koaliciji sa svima onima koji su uradili sve što je do njih bilo da se oni lično obogate, a da Srbiju ekonomski potpuno devastiraju.

Jedino što ume da priča kad god se javi, to je partijsko zapošljavanje od strane Srpske napredne stranke, a jedino radno mesto na kome je gospodin koordinator radio pre nego što je postao narodni poslanik je da je bio portparol Gradske biblioteke u Čačku „Vladislav Petković Dis“, a na to radno mesto ga je, inače, doveo Velimir Ilić, jedan od vođa petooktobarskog puča. To bi trebalo da znaju oni koji nameravaju na sledećim izborima da glasaju za tzv. Savez za Srbiju, da je to savez baba i žaba, savez ljudi koji ništa drugo ne umeju da rade sem da pljačkaju, sem da krađu i sem da žive na grbači naroda.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Pravo na repliku ima ministar Goran Trivan.

GORAN TRIVAN: Da li ćete štititi životnu sredinu i da li ćete svoj posao raditi valjano ne zavisi od toga kako zovete koji zakon i koji ste pridev ili epitet uneli u njega. I dalje verujem da svi želimo da nam životna sredina bude čista i to ne govorim demagoški. Dakle, zaista iskreno verujem u to. Ali, isto tako razumem potrebe poslanika da svako pitanje koje se tiče životne sredine takođe upletu u dnevnu politiku, što ja, evo, ponovo ne prihvatam.

Priča o mini-hidrocentralama je priča o kojoj ja sa bilo kim u ovoj sali i van nje mogu da razgovaram koliko dugo hoćete. Svoj stav o tome ja sam javno izneo, a to šta ja radim po tom pitanju, imaćete priliku da vidite, jer teško je i teoretski, a kamoli praktično da ste u stanju da možete da znate svaki dan kako teče i šta sam ja po kom pitanju preduzeo, a za neke stvari je potrebno malo vremena da bi dobile epilog i ovde pred vama. Dakle, imaćete priliku to da vidite i molim vas da me ne stavljate u taj kontekst nerada, nekompetentnosti i svega ostalog.

Što se tiče zakona koji je konkretno na dnevnom redu, čini mi se da sve vreme pravite zamenu teza. Dakle, IPARD je nesumnjivo važan za pojedinačne proizvođače i oni koji budu hteli, konkurisaće kod Ministarstva poljoprivrede. Dakle, konkurisaće. Konkurs će biti raspisivan prema pravilima itd.

Kada je Fond za životnu sredinu u pitanju, dakle, postoje tačna pravila po kojima se radi i istina je da će iz ovoga danas, ako sutra već bude usvojila Skupština, izaći pravilnik koji će odrediti pravila. Mi se tu držimo pravila onih

koji su dali ta sredstva. Ovamo imate konkurs. Kod nas u Ministarstvu takođe imate za Fond konkurs i neke izuzetke koji su ovde spomenuti zbog vanrednih okolnosti.

Vi, razume se, imate pravo i na sumnje oko svega toga, ali će vreme biti jedini sudija u čitavoj toj priči i ja nemam nameru da se branim od onoga što će biti budućnost. Budućnost će biti obeležena onim što radimo tada i bićemo podložni svakoj vrsti analize, kontroli čega god hoćete. Uveravam vas da će to sve biti dobro, uprkos tome što imate pravo na skepsu, ali vas ponovo molim da nas ne petljate u tu dnevnu politiku, naročito sa onim prvim pitanjem koje ste rekli, jer smo već jasno rekli šta mislimo o svemu tome.

(Boško Obradović: Replika.)

PREDSEDAVAJUĆI: Gospodine Obradoviću, ministar u svojoj diskusiji...

(Boško Obradović: Kolega Martinović me je pomenuo.)

Kolega Martinović je nabrojao osobe koje nisu u sali. Ni u jednom trenutku ja nisam razumeo... Zaista neću da ispitujem ko je od poslanika gde primao platu.

(Boško Obradović: Ja sam jedini koordinator i portparol čačanske biblioteke.)

Ako mislite i da ste koordinator, ja vidim da ste samo sa svojim poslanicima, ne vidim nijednog drugog oko vas, tako da i po tom osnovu ne mogu da vam dam pravo na repliku.

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Srđan Nogo.

Kolega Nogo, izvolite.

SRĐAN NOGO: Čuli smo i brojne probleme, evo i danas, koje imamo, a tiču se ekologije i kolege čak i iz vlasti su iznosile primere iz svojih mesta, iz svojih sredina. Ministar je to konstatovao i on sam nije mogao da kaže da li je neki najvažniji ili su svi podjednako važni i veliki.

Međutim, ja se ovde ne bih složio sa vama u jednoj rečenici koju ste malopre u replici vašoj na izlaganje mog prethodnika kolege Obradovića izneli, a to je da se naše zamerke stavljaju u kontekst dnevne politike. Da je u kontekstu dnevne politike, bilo bi dobro. Ovde je, nažalost, korupcija nešto što je trajno, a dnevna politika prolazi. Znači, menjaju se stranke, menjaju se pojedinci, menjaju se ljudi, ali sistem koji omogućava korupciju i koji nas je upropastio i doveo dovde, taj koruptivni sistem i dan-danas traje. Vi sada ovim zakonskim izmenama na mala vrata i dalje pokušavate da ojačate jedan takav koruptivni sistem, jer izuzimajući iz javnog konkursa dodelu sredstava ako je projekat pored Zelenog fonda iz budžeta Republike Srbije sufinansirala Evropska unija ili međunarodne organizacije, vi praktično otvarate jedan ozbiljan prostor za malverzacije i zloupotrebe.

Kao što ste sami konstatovali u četvrtak, najveći izazov u postupku pridruživanja Evropskoj uniji i finansijski najzahtevniji biće iz oblasti ekologije. Nekih 15 milijardi ulaganja nas čeka. Mi nemamo ta sredstva i mahom ćemo ih povlačiti iz fondova ili kredita Evropske unije. To daje prostor da se upravo ta sredstva koja će biti ogromna na špekulativan način sliju koruptivnim radnjama, bilo kod naših tajkuna, bilo kod birokrata iz Brisela, iz Evropske unije, jer, ponavljam, od donacija i kredita od 2000. godine, od vlade Zorana Đinđića do danas, od svake donacije smo u kešu morali da vratimo birokratama Evropske unije od 15% do 30%. Kod svakog kredita za infrastrukturu oni dobiju da njihova firma izводи, u stvari ona samo transferiše novac podizvođačima koji rade, a to što zadržavaju je praktično neka vrsta nadoknade za kredit koji su odobrili. Tako će biti i sa ovim sredstvima i zato je ovo zakonsko rešenje loše.

PREDSEDAVAJUĆI: Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Marija Janjušević.

Da li neko želi reč? (Da.)

Koleginice Janjušević, izvolite.

MARIJA JANJUŠEVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Evo, pri kraju rasprave o izmeni Zakona o zaštiti životne sredine prava je prilika da konstatujemo da se za građane Srbije neće promeniti ništa. Meni je drago da su upravo poslanici iz vladajuće stranke priznali da mi u 21. veku nemamo rešeno ni pitanje kanalizacije i vodovoda, a kamoli nešto drugo, da se problem plastičnih kesa rešava o trošku građana Srbije, a ne o trošku niti države, niti velikih trgovinskih lanaca. Poljoprivrednici teško da će, nakon što im Ministarstvo propiše nova dodatna pravila, moći nešto da urade kod Zelenog fonda ili IPARD-a, a znamo da će teško moći da dobiju regresiranu naftu, da će akcize na naftu da ostanu iste. Dakle, od svega ovog što smo raspravljali gotovo 10 dana jedino što se menja jeste da će sredstva moći da se dodeljuju na netransparentan način, bez javnih konkursa.

Vi, dakle, obmanjujete ne samo svoje građane, već i partnere iz Evropske unije jer, evo, daću i konkretne primere. Ako se iz Evropske unije propiše pravilo da se pitanje otpadnih voda mora rešiti do 2030. godine, na primer, domaći zagađivači za koje je ministar priznao da ne može da kontroliše, shvataju da zapravo mogu slobodno da zagađuju do 2030. godine i da nikome ne odgovaraju za to.

Ministar je, takođe, u prvom obraćanju rekao da sva ministarstva moraju da koordiniraju sa njegovim ministarstvom i da slušaju upute. Međutim, meni se čini da, zapravo, Ministarstvo za zaštitu životne sredine služi kao pokriće ostalim ministarstvima, jer svi dobro znamo kakve se zloupotrebe vrše u proceni zagađivanja životne sredine.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Dragan Vesović.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Ivan Kostić, Miladin Ševarlić i Zoran Radojičić.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Tomislav Ljubenović.

Da li neko želi reč? (Da.)

Kolega Ljubenoviću, izvolite.

TOMISLAV LJUBENOVIĆ: Hvala.

U ime Poslaničke grupe SRS podneo sam amandman na član 3. Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti životne sredine.

Predlagač je članom 3. predložio izmenu člana 101. osnovnog zakona tako što će se dodati novi član 101a. Srpska radikalna stranka je podnela amandman i predložili smo rešenje za koje smatramo da je sveobuhvatnije. Predlagač navodi da će se stvoriti uslovi za izradu podzakonskog akta, pravilnika koji će izraditi zajedno ministar za zaštitu životne sredine i ministar nadležan za poslove poljoprivrede i ruralnog razvoja. U praksi se pokazalo da se na izradu podzakonskog akta čeka dugo, pa pojedina materija ostaje nedorečena i nedefinisana, što čini osnovu za različita nepravilna tumačenja zakona i nepravilnu primenu.

Mi iz Poslaničke grupe SRS smo pokušali da amandmanima damo konkretna rešenja kako bi se proizvoljna tumačenja zakona u praksi izbegla. Kako se rasprava o amandmanima na Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti životne sredine bliži kraju, jer on sadrži svega četiri člana, a mi sada raspravljamo o amandmanima na član 3, primetno je da predlagač nije želeo da sarađuje i prihvati konstruktivne predloge Poslaničke grupe SRS, tako da će vladajuća većina, verovatno, usvojiti tekst koji je i predložila. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Aleksandar Šešelj.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Nikola Savić.

Da li neko želi reč? (Da.)

Izvolite, kolega Saviću.

NIKOLA SAVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, nisam siguran da ova vlada preduzima sve što je u njenoj moći i u njenoj nadležnosti kada je u pitanju životna sredina i njena zaštita. Imam utisak da još uvek važi onaj selektivni pristup kada su pojedini naši krajevi u pitanju. Naime, ja dolazim iz Niša koji predstavlja centar jugoistočne Srbije i izgleda da i u ovoj oblasti važi ono pravilo – što južnije to tužnije, a južna i jugoistočna Srbija je jedan od najboljih, i još uvek, na svu sreću, najočuvanijih delova Srbije u prirodnom pogledu.

Grad Niš ima fantastičnu i prelepu okolinu. Naslanja se na nekoliko planinskih masiva, kao što je Suva planina, Stara planina, Jastrebac, Svrljiške planine itd. Tu su i dve prelepe klisure, Jelašnička klisura i Sićevačka klisura. U Sićevačkoj klisuri postoji i jedna endemična vrsta ramonda serbika, koju je još pronašao čuveni i poznati botaničar Josif Pančić, tako da smatram da treba mnogo više pažnje da se posveti ovom kraju jugoistočne Srbije.

Tu u neposrednoj blizini Niša su i dva velika veštačka jezera, Zavojско i Vlasinsko jezero. Vlasinsko jezero ne samo da je najveće naše veštačko jezero, nego što se tiče nadmorske visine, ono je jezero sa najvećom nadmorskom visinom, nešto preko 1.200 metara i jedno je od najviših jezera te vrste u Evropi.

Sada, da iskoristim priliku da pitam ministra – zbog čega je tokom leta voda iz ova dva pomenuta jezera ispuštana maltene ispod granice ekološkog minimuma i da li je to bilo neophodno? Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Zoran Despotović.

Da li neko želi reč? (Da.)

Kolega Despotoviću, izvolite.

ZORAN DESPOTOVIĆ: Hvala, gospodine Arsiću.

Dame i gospodo narodni poslanici, poslanici Srpske radikalne stranke su u svom izlaganju rekli da se ne može donetim zakonima rešiti problemi građana Srbije. Srbija nema samo taj problem kada je u pitanju životna sredina. Ovih dana čuli smo mnoge probleme koje Srbija ima po pitanju biljnog i životinjskog sveta, zagađenog vazduha, nesanitarnih deponija, slepih miševa, medveda, beloglavog supa. Uvažene kolege narodni poslanici, ne umanjujem vrednost ove rasprave, od rasprave, recimo, šta jedemo i šta proizvodimo.

Kako zaštititi našeg poljoprivrednog proizvođača? Kao prvo, sprečiti tajkunsko-uvoznički lobi, zatim cenu poljoprivrednih proizvoda prilagoditi tržišnoj ceni od koje će poljoprivredni proizvođači imati koristi. Još uvek Srbija ima dobar ambijent da proizvodi zdravu i kvalitetnu hranu. Mora se obratiti pažnja da se poljoprivredni proizvođači adekvatno edukuju u vezi upotrebe raznih hemijskih sredstava, herbicida, pesticida i slično, jer se koriste nekontrolisano, gde bi resorno ministarstvo sa poljoprivrednim ministarstvom zajedničkim snagama sistemski rešilo ovakve slučajeve. Ako preventivno delujemo, učinimo da Srbija bude zdravija po pitanju i vode, i vazduha, i hrane. Tek tada ćemo imati pozitivne rezultate i smanjiti broj obolelih od teških i neizlečivih bolesti.

Srpska radikalna stranka smatra i apeluje da se obavezno spreči uvoz GMO hrane koja u svom sastavu ima preveliku dozu hormona, u savremenoj ishrani, koji, nažalost, izazivaju prevremeno polno sazrevanje kod dece, tumore dojki i drugih organa. Zato su Vlada i resorna ministarstva u obavezi da

rigoroznom kontrolom kako fitosanitarne tako i tržišne inspekcije spreče trovanje građana, životinja i ekosistema.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega Despotoviću.

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Dubravko Bojić.

Da li neko želi reč? (Da.)

Kolega Bojiću, izvolite.

DUBRAVKO BOJIĆ: Hvala, gospodine predsedavajući.

Uvažene kolege, pitanje životne sredine je od izuzetnog nacionalnog značaja oko koga treba sabrati sve svoje potencijale, kadrovske, naučne, stručne, organizacione i svake druge, jer mi nemilosrdno uništavamo svoje prirodne resurse, a veoma malo ih obnavljamo. U nekim zemljama da biste posekli jedno stablo, treba vam pet-šest dozvola, a nama Šiptari uništavaju šume duž cele administrativne linije i nastavljaju tamo gde su NATO zlikovci stali.

Moram još jednom da ukažem na katastrofalne i nesagledive posledice zagađenja životne sredine kao posledicu zločinačkog NATO bombardovanja naše zemlje. Pre nekoliko dana je vrhovnik NATO, koji je sticajem okolnosti u Beogradu pevao „Ringe, ringe, raja“, izjavio da je NATO bobama spasavao civile od Miloševića, molim vas, pa su onda gađali bolnicu u Nišu, „Dragišu Mišovića“, rafineriju nafte u Novom Sadu i tako dalje. Iako se kao izvinio za nevine žrtve, uvaženi građani Srbije, želim da vam kažem da je u ovoj izjavi sabrana sva bezdušnost, bezosećajnost i cinizam koji krasi ove okrutne belosvetske, hladnokrvne NATO ubice. Ali nije propustio priliku da nam pripreti – nemojte slučajno da vam padne na pamet da branite građane Kosova. Mi ćemo ih zaštititi, samo vi zovite.

NATO je znao, a samim tim i odobrio čuvenu posetu Hašima Tačija severu Kosova, što je najveća provokacija ne samo za Srbe na Kosovu i Metohiji, već širom planete. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala vam.

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Milorad Mirčić.

Da li neko želi reč? (Da.)

Izvolite, kolega Mirčiću.

MILORAD MIRČIĆ: Ministar se ovde decidno izjasnio da je protiv mini-hidroelektrana. Ne znamo, ministre, kakav je vaš stav kada je u pitanju vetrogenerator. Ne znamo kakav je vaš stav kada su u pitanju nuklearne elektrane. Vi ste decidno ovde isključili bilo kakvu mogućnost, ako ste u pitanju vi, odnosno vaše ministarstvo, da može da se realizuje projekat bilo koje mini-hidroelektrane.

Recite vi meni, ministre, kako će ova Srbija ekonomski i privredno da se razvija ako bude deficitarna u energiji. Najverovatnije ćete soluciju za ovo da nađete u podizanju velikih hidroelektrana. Za podizanje velikih hidroelektrana treba vam veliki novac. Mi ga nemamo kao država. Nisu zainteresovani ni

investitori, ali imamo trenutno situaciju da su zainteresovani za podizanje tih manjih hidroelektrana. Vi ste samo ovlaš prešli preko toga i rekli ste da ste vi u eko-sredinama protiv podizanja hidroelektrana.

Šta znači to? To je širok pojam. To je neko opšte mesto. Da li to podrazumeva nacionalne parkove, zaštićenu prirodu? Prvo, tehnološki tu nema nikakvih problema ako je zakon jasno definisao da se bilo šta poremeti u prirodi kada je u pitanju hidroelektrana. Ako inspeksijska služba nadgleda revnosno sve poslove koji su vezani od pripreme do završnih radova za bilo kakav projekat, a odnosi se na proizvodnju električne energije, nema nikakvih problema. Ako se prepusti to da se krši zakon, ako se nađu neke prečice da se to radi, onda će biti problema.

Niste se izjasnili kakav je vaš stav kada su u pitanju vetrogeneratori koji su podignuti u žitnici Srbije u Vojvodini, gde više ne možete u okolini da nađete ni ptice, ni insekte, ni bilo šta, a u blizini su i voćnjaci koji treba da se prirodno oprašuju, ministre, tako da ste ostali nedorečeni i bilo bi interesantno da kažete šta je konačno stav Vlade.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Marina Ristić.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Petar Jojić.

Da li neko želi reč? (Da.)

Kolega Jojiću, izvolite.

PETAR JOJIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, gospodo iz Vlade, za poslednjih 20 godina stvarana je lažna atmosfera o zaštiti životne sredine samo iz razloga da bi se iz budžeta Republike Srbije izvlačile pare poreskih obveznika i nekontrolisano trošile.

Potrebno je proveriti koliko je u Pančevu, pošto dolazim iz Pančeva kao narodni poslanik SRS i godinama sam ukazivao na probleme da je Pančevo najzagađeniji grad u Republici Srbiji, koliko je naplaćeno ekološke takse i gde je ta taksa završila. Završila je u drugim namenama i u slučajevima turizma.

Nažalost, neefikasnost nadležnih državnih organa u praksi je pokazala da nema energičnih mera protiv zagađivača opasnog otpada, a u Pančevu se u stvari događa da je to lokacija vrlo opasnog otpada.

Prema tome, nadležni organi su bili dužni, a pre svega inspektori za zaštitu životne sredine, da ostvaruju redovan inspekcijski nadzor. Međutim, za poslednjih sedam-osam meseci vašim angažovanjem i saopštavanjem javnosti, ja vam predlažem da se često obratite javnosti i ukažete gde su ugroženi životi i zdravlje građana Srbije, jer slučaj u Pančevu jeste pokrenuli, ali državni organi to nisu propratili dobro, osim BIA. Da nije bilo BIA, ne bi bilo procesuirano nekoliko ovih opasnih kriminalaca koji su, u stvari, vršili krivična dela jer im je omogućeno, niko ih nije kontrolisao, nesmetano, pa su se na taj način bogatili.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega Jojiću.

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Nemanja Šarović.

Da li neko želi reč? (Da.)

Kolega Šaroviću, izvolite.

NEMANJA ŠAROVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, gospodine ministre, danas se polako završava rasprava o ovom zakonu i mislim da treba sumirati utiske. Građani to verovatno nisu shvatili, ali radi se o zakonu od svega tri člana i 4. član koji glasi da zakon stupa na snagu osmog dana od dana donošenja u „Službenom glasniku“. Na ta četiri člana podneto je 400 amandmana. Od tih 400 amandmana preko 300 su podneli predstavnici vladajuće koalicije. Ako vam na tri člana zakona podnesu predstavnici vladajuće koalicije 300 amandmana, šta to govori o zakonu i šta to govori o tome koliko oni cene vaš rad?

Druga stvar, što opet govori o kvalitetu zakona, na tri člana ste prihvatili tri amandmana poslanika Socijalističke partije Srbije Đorđa Milićevića. Znači, danima raspravljamo u Skupštini, šaljete zakon od tri člana i nijedan član nije dovoljno dobar da ne bi morao da se ispravlja amandmanom.

Kakvi su to odnosi u vladajućoj koaliciji, to je pravo pitanje. Vi, s druge strane, ne računajući poslanika Socijalističke partije Srbije čija ste tri amandmana prihvatili, od preko 300 amandmana poslanika vladajuće koalicije, koliko ste prihvatili? Dvadeset posto? Trideset posto? Niste. Dva promila? Tri promila? I to je mnogo. Niste ni toliko prihvatili.

(Predsedavajući: Kolega Šaroviću, malo o amandmanu.)

Prihvatili ste nula. Dakle, šta to govori o vašem mišljenju i kako vi kvalifikujete rad narodnih poslanika vladajuće koalicije? Da li su oni potpuno promašili temu? Imaju li bilo kakvu ideju šta piše u ovim amandmanima?

(Isključen mikrofon.)

PREDSEDAVAJUĆI: Dva minuta, kolega Šaroviću.

Reč ima ministar gospodin Trivan.

Izvolite.

GORAN TRIVAN: Poštovani predsedavajući, poštovani poslanici, visoko cenim vašu zabrinutost za moje zdravlje i moje odnose u okviru koalicije, za koje moram da vam kažem da odlično funkcionišu.

Zahvaljujem se vladajućoj većini što nas ovoliko podržava.

(Aplauz.)

Hvala vam.

Razume se, ne očekujem istu reakciju sa leve strane na kojoj sada sedite, ali to je potpuno legitimno.

(Nemanja Šarović: Mi sedimo desno.)

Ne, vi ste meni levo.

(Nemanja Šarović: Ali ovo je Narodna skupština.)

Ta paradigma može da se rešava negde drugde, na drugom mestu, van ove sale; kada budemo popili piće, recimo.

Možemo da budemo i dovoljno duhoviti da na ovaj način razgovaramo, da razumem vaše intencije i da se pritom, kao što sada radimo, ne svađamo, kakvih sam situacija ovde video i koje mi se, naravno, ne dopadaju.

Odnosi u koaliciji su, što se mene tiče, odlični.

Prilika da podnesete amandman, kao što i sami radite, jeste prilika da pričate, primetio sam ovde ne samo o zakonu, nego i o drugim stvarima, što mi se ne dopada, ali je to prilika kako za vas, tako i za druge.

Dakle, ja sam srećan čovek kada 300 poslanika, odnosno 250, manje-više, ima potrebu da razgovara o životnoj sredini makar koristeći priliku za to kroz amandman i često kroz stvari koje se možda ne uklapaju sasvim u ono što smo mi zamislili kada je ovaj zakon u pitanju, ali ćete ovaj zakon imati na dnevnom redu i kasnije, kada ćemo zaista duboko razgovarati o drugim temama koje reguliše ovaj zakon, koje su veoma važne i tada ćemo imati priliku da razgovaramo i o amandmanima koje će bilo ko od poslanika predložiti nevezano za to, kao i sada, kojoj stranci pripada.

Ja ne mogu da vas uverim u to ako nemate iskustvo rada, recimo, u Sekretarijatu u Beogradu ili mog rada za ovih samo godinu dana. To može biti samo praksa i zato podržavam vašu skepsu i vaše skretanje pažnje na to čiji su amandmani prihvaćeni, čiji nisu prihvaćeni ali, zapravo, to nije suština.

(Predsedavajući: Zahvaljujem, gospodine ministre.)

Suština je u nečem drugom, da mi ovde razgovaramo o važnim stvarima. Svi ste imali i imate priliku da pričate o životnoj sredini i, ponavljam, čini mi se da ipak svi vi podržavate borbu za zdravu životnu sredinu. Hvala vam na tome još jednom.

(Nemanja Šarović: Replika.)

Gospodine Šaroviću, na vašu žalost, ministar...

(Nemanja Šarović: Pogrešno je protumačio moje izlaganje.)

Odlično je protumačio vaše izlaganje.

(Nemanja Šarović: Povreda Poslovnika.)

Po Poslovniku narodni poslanik Nemanja Šarović.

Izvolite.

NEMANJA ŠAROVIĆ: Povredili ste, gospodine Arsiću, član 27, povredili ste član 103, povredili ste član 107. i povredili ste član 158. stav 7. Vi imate obavezu da vodite sednice Narodne skupštine u skladu sa Poslovníkom. U skladu sa Poslovníkom poslanici imaju pravo na repliku kada neko pogrešno protumači njihovo izlaganje, što je nesumnjivo prethodno bio slučaj, jer je gospodin Trivan rekao kako su sa podnetih 300 amandmana na tri člana poslanici vladajuće koalicije njega podržali. Pazite, 300 izmena na tri člana.

Drugo, hajde još jedanput, ponovo ste dozvolili gospodinu Trivanu da govori duže, i to je ono što vi uvek radite kada su ministri u pitanju. To je ono što uvek radite kada su poslanici vladajuće koalicije u pitanju i onda nekada pustite i nekoga iz opozicije dve, tri, pet ili deset sekundi duže i kažete – pa pustio sam i vas.

(Aleksandar Martinović: Pusti ga pola sata da govori.)

Jeste, ali nikada niko od nas nije govorio ni četiri minuta, ni pet minuta.

(Aleksandar Martinović: Evo, pusti ga.)

Opomenite tu osobu da ne dobacuje. Ako nešto ima da kaže, neka se javi u skladu sa Poslovnikom. Ako nema, onda je najbolje da ćuti. Znae, jedan pametan čovek je rekao – bolje ćutati i da ljudi sumnjaju kakvog ste intelektualnog stanja, nego progovoriti pa da onda razvežete svaku sumnju.

PREDSEDAVAJUĆI: Zaista nisam razumeo vaše reklamiranje povrede Poslovnika, pa i ne mogu da vam odgovorim.

Evo, ja vas nisam razumeo. Neću da vas tumačim.

Da li želite da se Skupština u danu za glasanje izjasni o povredi Poslovnika?

(Nemanja Šarović: Da li mogu da dobijem reč?)

Dovoljno je i s mesta. Možete klimanjem glavom, nemam obavezu da vam dam reč.

(Nemanja Šarović: Arsiću, po Poslovniku!)

Po Poslovniku, narodni poslanik Nemanja Šarović.

Izvolite.

NEMANJA ŠAROVIĆ: Gospodine Arsiću, još jednom kršite Poslovnik. Poslovnik kaže da je dužan predsedavajući da da odgovor narodnom poslaniku da li je po njegovom mišljenju prekršen Poslovnik. Dakle, vi ste dužni da date odgovor, kakav-takav. Ne možete da kažete – nisam razumeo, pa vam neću dati odgovor. Ako ne razumete, onda dajte da predsedava neko drugi.

Druga stvar, vi ste dužni, ako poslanik nije zadovoljan odgovorom, a ja nisam zadovoljan jer ga niste ni dali i ne mogu biti zadovoljan, vi ste dužni da me pitate da li želim da se Skupština u danu za glasanje izjasni o tome da li je povređen Poslovnik, što je u ovom slučaju jedino rešenje, jer vi niste razumeli i niste znali da je povređen i da mi omogućite da odgovorim. Jedini način na koji je to moguće u Narodnoj skupštini je da mi date reč, ne da pričam pet minuta ili dva, ali da kažem – ne želim da se Skupština izjasni ili želim da se Skupština izjasni. Konkludentne radnje ovde ne postoje. Šta treba? Da odvežem pertle na cipeli pa ćete to shvatiti sa da ili ne? Da klimam glavom, da mašem, ne pada mi na pamet.

Dakle, nemojte kršiti dostojanstvo u Narodnoj skupštini i da ste mi dali reč da se izjasnim, to bi trajalo pet sekundi. Ovako moram da vas podučavam Poslovniku, pa to traje dva minuta. Ne možete tražiti od poslanika da mašu, da

skaču, da namiguju, da ne znam šta rade, pa da vi na osnovu toga zaključujete šta oni žele. Jedan jedini način u skladu sa Poslovnikom postoji da se izjasnim a to je da mi date reč i da odgovorim. Prema tome, nemojte to više raditi. Šta vam to znači?

PREDSEDAVAJUĆI: Evo, kolega Šaroviću, za prethodnu ste dobili priliku da govorite, sada treba da dam odgovor i za novo reklamiranje Poslovnika.

(Nemanja Šarović: Odgovor, pa da vidite šta dalje ide.)

U redu, kolega Šaroviću. Smatram da nisam prekršio odredbe Poslovnika jer nigde i ne piše da moram ponovo da vam dam reč.

(Nemanja Šarović: Kako da se izjasnim bez reči?)

Ne znam, vi ste odličan tumač Poslovnika, pa smislite način, evo.

(Nemanja Šarović: Ja da smislim način? To je tvoje obrazloženje?)

Da li želite da se Skupština u danu za glasanje izjasni o povredi Poslovnika? (Da.)

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Miljan Damjanović.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Vesna Nikolić Vukajlović.

Da li neko želi reč? (Da.)

Koleginice, izvolite.

VESNA NIKOLIĆ VUKAJLOVIĆ: Hvala.

Ono što može da se zaključi iz ove rasprave jeste da mi nismo vodili ozbiljnu raspravu o zaštiti životne sredine. Mi smo samo izgubili nekoliko dana vremena, a nametnuli ste nam temu, to sam vam i juče rekla, da se bavimo slepim miševima, insektima i ostalim stvarima, a da se ne bavimo glavnim, kako da vam kažem, da se ne bavimo onim zbog čega ste vi ovde došli. Došli ste, u stvari, da vam mi damo neku saglasnost kako biste vi kao ministar mogli bez znanja javnosti da koristite novac iz Zelenog fonda i da dajete onome koga vi volite ili ko vam se dopadne, na način kako vi budete to propisali, a da to radite u saglasnosti sa ministrom poljoprivrede.

To je strašno i mi kao SRS, naravno, na takve stvari nikada nećemo da pristanemo, jer ovo je daleko od očiju javnosti i mi smo stranka koja se ne bavi trenutnom politikom, niti dnevnom politikom. Malopre ste nešto na tu temu izgleda rekli i spočitali nama. Mi smo stranka koja je duboko državotvorna, koja se bavi ozbiljnim temama, koja ozbiljno razmišlja o svakom dinaru koji se uzme od građana Srbije, jer drugačije vi ne funkcionišete. Vi ništa ne stvarate, vi samo raspoređujete ono što vam je narod dao.

To što je narod dao, mora da se rasporedi transparentno, znači, jasno, nedvosmisleno, tačno i da se tačno donese u Skupštinu svaki dinar, odnosno izvod gde se svaki dinar potrošio.

Na ovaj način, ako ste vi mislili da ste vi nama nešto rekli vezano za zaštitu životne sredine i sve vreme vašu stručnost potencirali, verujte mi, niste. Ono osnovno što niste uradili je to da se niste potrudili da objasnite poljoprivrednim gazdinstvima, odnosno vlasnicima poljoprivrednih gazdinstva šta su to IPARD fondovi, kako se koriste, nego ste to radili preko hrvatskih agencija sa kotizacijom od 14.000 dinara i sa... (Isključen mikrofon.)

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolegice.

Reč ima ministar gospodin Trivan.

Izvolite.

GORAN TRIVAN: Bojim se da konstantno pokušavate da zamenite teze, i to prosto nije moguće. Kako god da vi govorite, istina je samo jedna. Zakoni su javni, pravila Evropske unije su javna i jasna. Ako ne znate šta su IPARD fondovi i ostalo, rado ću vam objasniti.

Konkurs raspisuje Ministarstvo poljoprivrede, Ministarstvo životne sredine i pravilnik koji će iz ovoga izaći je takođe javna stvar i uradiće se apsolutno sve u skladu sa zakonom, pravilima Evropske unije i pravilnikom koji ćemo doneti.

Možete ponoviti stotinu puta da to nije tako, ali jedini način da to sve bude je ovako i to je jedino u interesu tih ljudi koji treba da ostvare tih 160-170 miliona evra da bi pokušali da urade nešto sa svojim imanjima i našom zemljom.

Dakle, videćemo šta će se desiti, ko će biti u pravu, da li ćete to biti vi ili ću biti ja. Stvaramo mogućnost da ljudi taj novac uzmu i participiraju u tome, a ovo je samo pokušaj da se i ovaj deo pravila koje EU traži od nas, a to je da se i pravila životne sredine poštuju kako bi neko mogao da participira u tim sredstvima, ispune.

Dakle, zakonitost je više nego jasna. Transparentnost takođe. Hvala na pažnji.

(Vesna Nikolić Vukajlović: Replika.)

PREDSEDAVAJUĆI: Nemate pravo na repliku.

(Vesna Nikolić Vukajlović: Kako nemam, Arsiću?)

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Ljiljana Mihajlović.

Da li neko želi reč? (Ne.)

(Vesna Nikolić Vukajlović: Nema smisla, ne možete tako. Po Poslovniku.)

Po Poslovniku narodni poslanik Vesna Nikolić Vukajlović.

Izvolite.

VESNA NIKOLIĆ VUKAJLOVIĆ: Molim vas, ovo stvarno nema smisla. Član 107. Ovo je povreda dostojanstva Narodne skupštine, poslanika, javnosti i građana Srbije, i na kraju krajeva, poljoprivrednika i svih poljoprivrednih gazdinstava koja treba da apliciraju za ova sredstva. Ima ih preko 600.000.

Vi ćete ove godine, ove godine ste vi sahranili poljoprivredu i vi o tome nećete ni reći da govorite... (Isključen mikrofon.)

PREDSEDAVAJUĆI: Član 107, kolegyně Vukajlović, nije povređen.

(Vesna Nikolić Vukajlović: Kako? Nego kako nego jeste. Zašto mi ne dajete reč? Molim vas, nema smisla.)

Član 107. nije povređen. Pravo na repliku znači ili da je neko protumačio pogrešno izlaganje jednog od učesnika u diskusiji ili da se uvredljivo izrazio o njemu.

(Vesna Nikolić Vukajlović: On se uvredljivo izrazio.)

Da li želite da se Skupština u danu za glasanje izjasni o povredi Poslovnika? (Ne.)

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Momčilo Mandić.

Da li neko želi reč?

(Vesna Nikolić Vukajlović: Šta vi mislite? Koštaće vas to više.)

Kolega Šaroviću, po Poslovniku?

Izvolite.

NEMANJA ŠAROVIĆ: Gospodine Arsiću, povređen je član 27. i povređen je član 107. i povređen je član 103. Vi niste saslušali do kraja gospođu Vesnu Vukajlović. Da jeste, siguran sam da biste i vi shvatili šta je ona želela da kaže. A želela je da kaže da je vašim načinom vođenja sednice i načinom tumačenja da li neko ima pravo ili nema u skladu sa Poslovníkom na repliku, da je takvim postupanjem narušeno dostojanstvo Narodne skupštine, sa čime se ja apsolutno slažem.

Nema potrebe da unosite nervozu u ovu diskusiju. Ministar je odgovarao, bilo je replika i u prethodnom toku sednice i nije bilo ružnih reči i nije bilo vređanja i nije bilo nervoze. Jedino vi svojim odbijanjem da, kada je očigledno da poslanik SRS-a ima pravo na repliku, vi tu repliku uskratite i onda naravno da ne možete očekivati da neko reaguje blagonaklono na to.

Dakle, radi se o tome da morate uspostaviti jedinstven kriterijum i da morate poštovati pravo poslanika i na repliku i da se javi po Poslovníku i to u punom obimu.

Pravo da neko ukaže na povredu Poslovnika kaže da poslanik ima dva minuta da obrazloži na koji način je učinjena povreda. To znači da vi ne možete samovoljno proceniti, nakon pet ili deset sekundi, da je prošlo to vreme i da vas nije dovoljno ubedio, jer da vi imate mogućnost da procenjujete posle sekund, ili posle pet, onda ne bi Poslovník odredio dva minuta.

Dakle, svaki put kad ne dozvolite dva minuta da se obrazloži, da vas ubedi poslanik da je prekršen Poslovník, vi ste ga prekršili.

PREDSEDAVAJUĆI: Kolega Šaroviću, odmah da vam odgovorim.

Pravo na repliku se reguliše članom 104. Poslovnika. Po tom istom članu u stavu 3. postoji diskreciono pravo predsedavajućeg da odluči da li su se ispunili uslovi za davanje replike ili ne.

Koleginica Vesna Vukajlović je reklamirala član 107, dostojanstvo Narodne skupštine. Spomenula je član 107, a onda se, umesto meni, obratila ministru. E, zato sam prekinuo, jer po Poslovniku, kada se ide na reklamiranje povrede Poslovnika, obraća se predsedavajućem.

(Nemanja Šarović: Ona se obratila vama, može da gleda gde želi.)

Obratila se, kolega Šaroviću. Možete da okrećete kako god hoćete, i naopačke, Poslovnik, obratila se.

Žao mi je ako niste zadovoljni odgovorom. Da li želite da se Skupština u danu za glasanje izjasni? (Da.) Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Božidar Delić.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Filip Stojanović.

Da li neko želi reč? (Da.)

Kolega Stojanoviću, izvolite.

FILIP STOJANOVIĆ: Hvala, gospodine predsedavajući.

Dame i gospodo narodni poslanici, svaka, pa i ova vlast želi da prikrije činjenicu da je ona najodgovornija kada je životna sredina u pitanju. Već sam govorio u svom prethodnom amandmanu da se naši najznačajniji prirodni resursi nalaze u rukama stranaca, što je nedopustivo. Još u vreme Demokratske stranke prodata su najvrednija izvorišta vode, a znamo da voda danas predstavlja najznačajniji resurs. Pod vlašću Demokratske stranke su prodate i ogromne površine najplodnije vojvođanske zemlje, čiji su vlasnici postali hrvatski tajkuni.

Ni ova vlast nije ništa bolja po ovom pitanju. Svedoci smo da je ovih dana prodat Kombinat PKB, koji poseduje ogromno poljoprivredno zemljište. Ko nam garantuje da novi vlasnici ovih poljoprivrednih površina ne koriste ili neće koristiti nedozvoljena hemijska sredstva, kako bi na taj način povećali prinos? Korišćenje ovakvih sredstava dovodi do totalnog devastiranja poljoprivrednog zemljišta, a posledice po okolinu, biljni i životinjski svet će biti nesagledive.

Dakle, mora se pod hitno prestati sa rasprodajom naših prirodnih resursa, jer je to siguran put u propast. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Aleksandra Belačić.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Nataša Sp. Jovanović.

Da li neko želi reč? (Da.)

Izvolite, koleginice Jovanović.

NATAŠA Sp. JOVANOVIĆ: Pokušali smo u raspravi da objasnimo, gospodine ministre, poljoprivrednicima da neće imati takvu korist kao što vi to predstavljate od IPARD 2.

Kad se IPARD 1 promovisao ministar Nedimović, rekao je da će tako da se stane na put srpskim tajkunima i veleposednicima. Zamislite, upravo tim tajkunima je Vlada Republike Srbije omogućila da uvoze sve ono što srpski seljak može da proizvede, da unište srpsko voćarstvo, poljoprivredu, srpsko stočarstvo koje je na nivou iz 1910. godine i sad samo još da se ekološki zaštite i dobiju sredstva iz IPARDA 2 i srpska poljoprivreda će da procveta. Pa neće biti baš tako, zato što je iznos o kome se govori samo kap u moru, milijarde su, i vi ste svesni toga, gospodine Trivan, potrebne da se reafirmiše i obnovi svaki sektor srpske poljoprivrede pojedinačno.

To bi trebalo da bude jedan program strategije, zato vidite kod svih amandmana poslanika Srpske radikalne stranke jasno vam je ukazano – strategija za održivi razvoj, strategija za poljoprivredu, strategija za upravljanje vodama. E, upravo ja hoću da govorim o strategiji za upravljanje vodama.

Da li znate, gospodine ministre, da se u Gostilju, u opštini Čajetina, gde vlada izvesni lokalni kabadahija neki Ljubiša, Stamatovićev potrčko, i to ne može da radi bez saglasnosti predsednika opštine Čajetina, naplaćuje poseta vodopadu Gostilje, koji je nacionalno dobro? Evo, da li ima kolega iz sale koji su išli da vide vodopad Gostilje? Čovek postavio rampu, jednu kućicu. Kaže – bolje mi je da ovo radim nego da spavam na krevetu na slami, 150 dinara za roditelje, za decu, za turističke posete, za ekskurzije.

Po kom osnovu i po kom zakonu je vodopad Ripaljka, koji je nacionalno dobro, prirodni fenomen i spomenik prirode od 1948. godine, uređen ja mislim pet puta bolje nego Gostilje? Isti je slučaj sa slapovima Sopotnice, sa vodopadom Lisine, sa Tupavicom na Staroj planini.

(Predsedavajući: Privodite kraju.)

Zamislite kada bi krenuli u Sokobanji i svuda redom da naplaćuju vodopade. Molim vas, recite mi da li ste za ovo znali i kako ćete kao ministar to da sprečite. Niko nema pravo dinar jedan da naplaćuje.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Danijela Stojadinović.

Vlada i Odbor za zaštitu životne sredine prihvatili su amandman. Odbor za ustavna pitanja i zakonodavstvo smatra da je amandman u skladu sa Ustavom i pravnim sistemom Republike Srbije. Konstatujem da je ovaj amandman postao sastavni deo Predloga zakona.

Da li neko želi reč? (Da.)

Koleginice Stojadinović, izvolite.

DANIJELA STOJADINOVIĆ: Hvala, predsedavajući.

Samo ću iskoristiti priliku da se zahvalim ministru na usvajanju ovog amandmana. Bilo je usklađivanje. Ostaviću preostalo vreme svojim kolegama iz poslaničke grupe. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Ružica Nikolić.

Da li neko želi reč? (Da.)

Izvolite, koleginice Nikolić.

RUŽICA NIKOLIĆ: Hvala.

Dame i gospodo narodni poslanici, gospodine ministre sa saradnicima, mi vam već nekoliko dana ukazujemo na ozbiljne probleme iz oblasti životne sredine i postavili smo vam više pitanja. Na neka od njih smo dobili odgovore, na neka nismo. Nadamo se da ćete se pozabaviti svim onim problemima na koje smo vam ukazivali.

Kroz Poglavlje 27 Srbija treba da usvoji nekoliko stotina propisa, odnosno evropskih standarda životne sredine. Ono što nije dobro jeste da mi bezuslovno prihvatamo sve te standarde, iako nam neki od njih, mislim većina njih, ne odgovaraju ili su lošiji u odnosu na naše. Konkretno, kada govorimo o tome, to je kontrola kvaliteta pijaće vode. Srbija ima strožu kontrolu kvaliteta pijaće vode od Evropske unije. Mi to prihvatamo i primenjujemo sve te evropske standarde koji su, evo, u konkretnom slučaju jako loši. Kako to objašnjavate?

Zatim, nešto što se pokazalo kao veliki problem i u gradu Beogradu jeste komunalni otpad koji je van kontrole komunalnih preduzeća lokalnih službi. Opređeno je tri do četiri jedinice lokalne samouprave na jednu deponiju. Tako i Beograd ima samo jednu deponiju u Vinči, dok se smeće vozi po centralnim gradskim opštinama do deponije. Tako da, tu bi trebalo napraviti bar još neku deponiju da se ne bi, kažem, od Batajnice do Vinče, od Čukarice do Vinče, kroz centar grada vozilo smeće.

Na kraju bih vas pitala koliko se firmi, odnosno kompanija bavi preradom građevinskog otpada u Beogradu, pošto mnogi projekti, recimo, konkretno sa opštine Čukarica, nisu prihvaćeni, jer očigledno da postoji monopol nad tim.

PREDSEDAVAJUĆI: Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Ivana Dinić.

Da li neko želi reč? (Da.)

Izvolite, koleginice Dinić.

IVANA DINIĆ: Poštovani predsedavajući, uvaženi ministre sa saradnicima, kolege narodni poslanici i poslanice, podnela sam amandman koji se u novom članu 101a menja, zapravo, i glasi – korisnici koji ostvaruju pravo na podsticaje IPARD fondova iz oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja imaju

obavezu da ispune neophodne uslove zaštite životne sredine predviđene ovim zakonom i podzakonskim aktima donetim na osnovu ovog zakona.

Dakle, vrlo bitno je da definišemo da svi oni koji ostvaruju podsticaje moraju da vode računa da se naša životna sredina zaštiti, ali ne samo korisnici već i svi mi, da se svest promeni u smislu o kome govorite nekoliko dana, da zaštita životne sredine nije posao kojim se vi bavite i vaš tim saradnika. To, zapravo, jeste posao kojim treba svi da se bavimo i, bolje rečeno, to nije ni posao, nego način života koji treba da vodimo. Tako da mi se izuzetno dopada način na koji vodite Ministarstvo i, ono što je vrlo bitno, svaki detalj u koji zalazite i posebno ovo što najavljujete, a to je da će se tek o mnogim detaljima dalje razgovarati i podzakonskim aktima rešiti.

Molim vas da se ne obazirete na političke diskusije kojima pokušavaju da se spinuju i da se vrše neke političke mahinacije i manipulacije kroz dobijanje reči po pitanju amandmana. Ovo je, zapravo, nešto o čemu treba da se govori kroz struku, kroz ono što je humano i bitno za narod, a ne da se koriste amandmani radi nekih političkih diskusija i radi dobijanja vremena da se oponira političkim stavovima. Dakle, ovo je tema za građane, za život u ovoj zemlji, a mislim da je sramno da ovo bude tema za političke rasprave, a to pokušava opozicija već nekoliko dana unazad. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Mirjana Dragaš.

Da li neko želi reč? (Da.)

Koleginice Dragaš, izvolite.

MIRJANA DRAGAŠ: Poštovani predsedavajući, povodom amandmana na član 3. smatram da su ministar i Ministarstvo mogli da usvoje ovaj amandman, jer se upravo radi o preciziranju u smislu nežargonskog govora, kakav ne bi trebalo da bude u zakonu, nego u stvari pravno-tehnička ispravnost govora i načina na koji se pišu zakoni.

Kada je, u svakom slučaju, o ovome reč, iskoristiću priliku da kažem da je značaj IPARD fondova apsolutno veliki za budući razvoj poljoprivrede ruralnog područja i podvući ću ono što sam rekla i juče, a to je da je ovo jedno multidisciplinarno pitanje koje svakako mora da uključi odgovornost svih, i ministarstava, i lokalnih samouprava, sve do pojedinaca, a svakako želim da pohvalim, smatram da je dobro, da je u zakonu predviđeno da u Ministarstvu postoji posebna jedinica koja će moći da pomogne građanima kada je reč o prijavljivanju za projekte za koje se može konkurisati, s obzirom na to da mi nemamo dovoljno edukovanih ljudi iz oblasti poljoprivrede, zaštite šuma, voda itd., koji mogu da budu pripremljeni, tako da smatram da je ovo nešto što može da bude posebno značajno i verovatno će kroz službu koja je stručna i osposobljena, a verujem da će to biti i ubuduće, moći još više na ovome da se uradi, a to je upravo pomak koji se očekuje. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Marjana Maraš.

Da li neko želi reč? (Da.)

Koleginice Maraš, izvolite.

MARJANA MARAŠ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Uvaženi ministre sa saradnicima, dame i gospodo narodni poslanici, članom 3. Predloga zakona propisuje se pravni osnov za izradu podzakonskog akta, pravilnika kojim bi se tačno definisalo šta će se, u smislu ispunjenosti uslova zaštite životne sredine, proveravati kod korisnika, fizičkih lica IPARD podsticaja.

Moj amandman je bio u smislu preciziranja zakonske odredbe. Nije prihvaćen. Ne ljutim se što su prihvaćeni amandmani nekih drugih poslanika iz moje poslaničke grupe. Verovatno su i drugi amandmani koji su odbijeni sličnog sadržaja kao moj, pa su zbog toga odbijeni.

Ono što želim da istaknem, već sam govorila da finansiranje zaštite životne sredine treba biti veće i predvidivo, a i Fiskalni savet je u svojim preporukama za budžet 2019. godine istakao da bi ta sredstva mogla biti uvećana za 130 miliona u sledećoj godini. Oni su naveli da 55% stanovništva ima priključak za kanalizaciju, da se svega 10% otpadnih voda prerađuje, da se organizovano odnosi 80% komunalnog otpada, a da se vrlo malo od toga prerađuje. Iz tog razloga, znajući šta je sve ono što mi treba da ispunimo od strane nas kada je ekologija u pitanju, predložili su da budžet može da bude, s obzirom na stanje u budžetu, uvećan sledeće godine za ovih 130 miliona. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Miletić Mihajlović.

Da li neko želi reč? (Da.)

Izvolite, kolega Mihajloviću.

MILETIĆ MIHAJLOVIĆ: Poštovani predsedavajući, gospodine ministre i saradnici, dame i gospodo narodni poslanici, evo već malo duže razgovaramo o članu 3, ali veoma je značajan taj član 3, zato što on propisuje i odnosi se zapravo na član 101a osnovnog zakona. On je važan zbog toga što on propisuje, odnosno daje pravni osnov za izradu podzakonskog akta, odnosno pravilnika kojim će se definisati korišćenje IPARD sredstava. To je veoma, veoma značajno, da se na pravi način i decidno, jasno utvrde uslovi na koji način se mogu koristiti ta sredstva.

U izmenama i dopunama imamo da ovaj član sadrži dva stava. U prvom stavu se kaže da se ispune odgovarajući uslovi, a u drugom stavu ministar i ministar za poslove poljoprivrede i ruralnog razvoja sporazumno, oba ministra propisuju uslove. Znači, ako ćemo dosledno da idemo jezički, možda je trebalo da se upodobe ovi izrazi, pa i u prvom stavu da se kaže da ispune propisane

uslove u skladu sa ovim što piše u drugom, da sporazumno oba ministra propisuju uslove.

Međutim, naravno, pitanje je jezičko tumačenje, i to su već neke finese. Naravno, ovo što stoji u prvom stavu – odgovarajuće uslove, verovatno se misli da su odgovarajući uslovi oni koji su propisani, što sledi u drugom članu.

Ne bih se dalje bazirao, osvrtao na ove finese koje suštinski možda nisu toliko značajne, ali želim da kažem dve stvari u vezi korišćenja IPARD fondova, a to je da se korišćenjem IPARD fondova, zapravo, dešavaju unapređenje i razvoj poljoprivredne proizvodnje u ruralnim sredinama, što je veoma značajno i za državu, ali i za korisnike u tim područjima. Drugo, postiže se ovim korišćenjem, kod ovih ljudi i podizanje ekološke svesti da korišćenjem tih sredstava, zapravo, mora da se vodi računa o zaštiti životne sredine.

Kada je reč o ekološkoj svesti, to nije dovoljno. Mislim, gospodine ministre, da bi trebalo insistirati i sa vaše strane, a i Vlada koja kreira politiku ove zemlje da insistira na medijskoj podršci u podizanju ekološke svesti. Takođe, i kroz obrazovne TV programe treba više raditi na tom planu.

Treće, veoma je važna stalna komunikacija i saradnja sa lokalnim sredinama od strane Ministarstva, što vi svakako činite i za svaku pohvalu je vaša mobilnost i obilazak mnogih sredina u Srbiji tamo gde ima problema ili gde treba rešavati neke buduće projekte. U tom smislu ja vam se i zahvaljujem što ste sa svojim saradnicima počeli obilazak Srbije tamo gde ima problema, ali, eto, obišli ste i neke male lokalne samouprave, nerazvijene, kao što je opština Petrovac na Mlavi. Ja sam vam zahvalan na tome. Tu smo uspostavili sa lokalnom samoupravom jednu komunikaciju, jednu saradnju koja treba da rezultira realizacijom veoma važnih projekata u oblasti životne sredine, kao što je postrojenje za preradu otpadnih voda ili skladištenje i prerada otpada. Hvala vam, ministre, na tome.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Josip Broz.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Sreto Perić.

Da li neko želi reč? (Da.)

Kolega Periću, izvolite.

SRETO PERIĆ: Gospodine ministre, samo da vas podsetim da vi sedite u četrnaestoj Vladi od uvođenja višestranačkog sistema u Republici Srbiji i da ste bili i u onoj prvoj. Od četrnaest Vlada dosada, Ministarstvo za zaštitu životne sredine, kao izdvojeno i posebno, imale su samo dve vlade. Godine 1998, kada je SRS prvi put bila u Vladi, i sada, 2018. godine, odnosno 2017. godine u vladi Ane Brnabić.

Da li vama nešto govori, gospodine ministre, činjenica da je Srpska radikalna stranka prvi put kada je ušla u Vladu imala, ta vlada, Ministarstvo za

zaštitu životne sredine? Te stoga morate slušati pažljivije primedbe i sugestije poslanika Srpske radikalne stranke. Morate da znate da su one isključivo dobronamerne. Ja ne mogu da kažem da ste se vi ponašali šarlatanski, to nije tačno, vi ste pratili diskusije poslanika, zahvaljujući, mogu slobodno da kažem, i tolerantnom odnosu predsedavajućih. Govorilo se ovde izvan teme, ne možda strogo vezano za tri člana ovog zakona, nego se govorilo ono što je problem građana Srbije i nemojte da mislite da ste vi više zainteresovani za zdravu životnu sredinu od mene ili bilo koga.

Ja ne znam, možda ću i pogrešiti, kolega Jokić zna, u Valjevu je bio neki Milojko, Milojkova vodenica na reci Gradac, pa to je čovek koji je zaslužio da mu se napravi najveći spomenik u borbi za očuvanje zdrave životne sredine i, ako imamo takvu činjenicu, ne možete onda vi da kažete da su reakcije, ne znam, političke prirode.

Naše reakcije nisu takve. Naprotiv, ja želim da vam ukažem i na činjenicu da je veliki broj inspektora u lokalnim samoupravama postavljen u vreme G17 plus i u vreme Demokratske stranke i nekih drugih kada je trebalo rešiti politička namirivanja i ti ljudi kako tad, tako i danas ili nisu razumeli ili nisu naučili da rade svoj posao i onda se pojavljuju problemi u zaštiti životne sredine. Ne kažem da treba neko iz Ministarstva sad da ode i tamo da poubija one inspektore ili ljude koji nemaju ispravan i dobar tretman prema životnoj sredini, ali mora biti vaša aktivnost mnogo ozbiljnija, mnogo snažnija, da se ljudi nauče, da se privedu pravdi i poznavanju.

Pa videli ste i vi ste u jednoj izjavi u intervjuu rekli da je zagađenost vazduha od toplana 60%, od industrije 35%, od upotrebe automobila... (Isključen mikrofoni.)

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč po amandmanu ima gospodin Trivan.

Izvolite.

GORAN TRIVAN: Poštovani predsedavajući, dame i gospodo, za Srbiju bi bilo tragično kada bih ja verovao da sam ja jedini koji brine o životnoj sredini i ta misija ne bi imala nikakve šanse za uspeh.

Dakle, verujem da ste me ipak dobro razumeli i ja sam već nekoliko puta za ovih par dana rekao da, čini mi se uz par izuzetaka, nema poslanika u ovoj sali koji nije iskazao punu brigu za našu životnu sredinu. Evo, govorim javno to ponovo, ako to niste dosada slučajno zapazili. Ne mislim ja da su sugestije, primedbe koje dobijam zlonamerne. Možemo ih tumačiti na ovaj ili onaj način. Ja ih tumačim iz svog profesionalnog ugla. Razume se da nisam politički nepismen, da znam kada kritika dolazi iz političkog, a kada iz nekog drugog korpusa, ali sasvim svejedno, moj posao je ipak nešto drugo.

Zarad istine, Republika Srbija ima dugačku genezu bavljenja životnom sredinom i moram da vas podsetim da smo još 1948. godine formirali Zavod za

zaštitu prirode, i to je jako važno, jer je Srbija i tadašnja Jugoslavija bila perjanica u svetu u borbi za zaštitu životne sredine i na predlog tadašnje zemlje je uspostavljen Međunarodni dan za zaštitu životne sredine, a sama Srbija, čime možemo da se ponosimo zajedno, jeste već 1991. godine formirala prvo zasebno Ministarstvo životne sredine, na čijem čelu je bio dr Pavle Todorović, koji je uspostavio temelje i ja sam od njega, kao i mnogi koji se bave životnom sredinom, puno naučio, a zatim sledi dalja geneza o kojoj ste vi pričali.

Mnoge stanke su se promenile u ovih 14 vlada, a od ministara mogu da kažem da su tu bili predstavnici Radikalne stranke, Nove demokratije, Socijalističke partije Srbije, DHSS, DSS, DS itd.

(Vjerica Radeta: Srpske radikalne stranke.)

Rekoh maločas.

(Vjerica Radeta: Ne, rekli ste Radikalne stranke. Takva nije postojala.)

Oprostite mi zbog toga.

Dakle, nema sumnje, znamo ko je sve tu bio i eto, negde smo manje-više svi učestvovali u tome i zato ja verujem da svi i jesmo odgovorni za ovo što je bilo i za sve ovo što će doći. Ova koalicija je pokazala punu odgovornost za ono što radimo i zna se kako smo došli do toga. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Neđo Jovanović.

Da li neko želi reč? (Da.)

Kolega Jovanoviću, izvolite.

NEĐO JOVANOVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Uvaženi ministre, kolege narodni poslanici, amandmanom koji sam podneo pokušalo se, odnosno motivacija ovog amandmana jeste zakon koji sam siguran da ćemo usvojiti u praktičnom smislu reči, da doživi puni efekat, a to znači da kroz praktičnu primenu ostvarimo onaj cilj zbog koga i vodimo diskusiju oko svega onoga što je bilo predmet rasprave na sednici ove skupštine.

Međutim, postoji neko nerazumevanje kada je u pitanju sinergija između Ministarstva poljoprivrede i Ministarstva na čijem ste čelu vi, gde zaista i jedno i drugo ministarstvo moraju da daju svoj puni doprinos i to u svom punom kapacitetu kako bi zaista korisnici podsticajnih sredstava IPARD fondova ta podsticajna sredstva ostvarili na najoptimalniji način. Mislim da je ono što ste vi predložili, dobro.

Naravno, ovim amandmanom se pokušalo sa čisto pravnog aspekta doprineti da se kroz jednu precizniju formulaciju nešto možda kvalitativno promeni, odnosno poboljša, ali ni u kom slučaju neću biti nezadovoljan i da ostane onakva formulacija kakva je bila.

Ono što mi se čini jako važno jeste da se konačno oslobodimo demagoških stega jer one očigledno postaju sve više hipoteka, ne za građane Srbije nego za celu zemaljsku kuglu, za sve građane ovog sveta.

Zašto ovo govorim? Govorim zbog toga što smo u svojim izjavama i ovde i građani i mediji itd. puni brige o životnoj sredini, a u praksi ta briga o životnoj sredini iz neke retorske funkcije u praktičnom smislu reči ne znači ništa, odnosno to su antipodi ili dva dijametralno različita sveta. Znam da ste vi toga svesni kao čovek koji je životno a naravno i profesionalno posvećen ovom problemu, ali mislim da to buđenje svesti, i siguran sam da će se složiti svi oni koji zaista otvaraju oči na problem, a ne zatvaraju i ne beže od problema, da ćemo doći do jednog istog pokazatelja, a taj pokazatelj kaže ovako – ako bismo mi svi zajedno doprineli da se onaj statistički podatak od kilogram i po smeća ili otpada koliko spada jednom građaninu smanji ili se taj otpad pretvori u svoju suprotnost pa dobije upotrebnu vrednost i iskoristi se za život građana, onda smo mi tu uspeali. Barem smo u nečemu uspeali.

Da li mi to radimo? Veliki je to znak pitanja i onda svako od nas, bez obzira na to da li smo ovde ili na ulicama Beograda ili širom Srbije ili cele zemaljske kugle, to ne sagleda na adekvatan način, onda je sve ovo što mi radimo besciljno i bespredmetno.

Možemo, uvaženi ministre, mnogo šta da normiramo. Možemo da donesemo sistemske zakone koji se bave ovom materijom, ali ukoliko sve to što radimo ne probudi svest o onome što jeste cilj, od normiranja neće biti mnogo efekata, ukoliko se taj zakon ne prihvati u nama i to odmalena, od rođenja, kroz vaspitanje, kroz obrazovanje, kroz sve ono što u životu sačinjava našu bit, dakle, naše postojanje.

Svest se kasno budi. Sada se konačno pojavljuje svest nakon ugrožavanja životne sredine. Gde je bila svest kada je životna sredina počela da se ugrožava? Gde su tada bili naši preci? Svi oni iza nas? Pre nekih 100 godina voda u rekama je bila pijaća voda. Da li je to danas tako? Vazduh koji smo disali je bio najčistiji vazduh. Da li je to danas tako? Da li plaćamo cenu globalizacije, industrijalizacije i mnogo čega što predstavlja pozitivan pomak čovečanstva? Ali u kom pravcu? Privrednom, ekonomskom itd. Koliko se to reflektovalo na životnu sredinu, znaju građani koji to dobro osećaju.

Kada je pre nekoliko godina u Francuskoj proglašena vanredna situacija u celoj državi, kada se zagađenost vazduha popela na 30 jedinica zagađenosti, zaista je bilo proglašeno vanredno stanje. Koliko je kod nas tih jedinica? U Kini je preko 100, gde je zaista životna sredina prilično ugrožena.

Zašto ovo govorim? Pa zbog toga što je cela zemaljska kugla ugrožena i zbog toga što se tome mora posvetiti na daleko sveobuhvatniji način. Naravno da mi dajemo doprinos ovim što ovde radimo, ali ukoliko se u našim glavama

ne probudi svest da nam je životna sredina prioritet prioriteta, postavlja se pitanje šta ostavljamo našim pokolenjima.

Kako će se oni boriti posle nas sa jednom pojavom koja je više nego opasna, a ne želim da budem katastrofičan, nego samo kao jedan ozbiljan čovek pokušavam da razmišljam šta ubuduće. Da li će nam sastavni deo života biti postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda, postrojenja za prečišćavanje vazduha itd.? Ako to budemo dozvolili, onda se postavlja pitanje šta je smisao života u celini. Zahvaljujem se.

PREDSEDAVAJUĆI: Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Ljubinko Rakonjac.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Danica Bukvić.

Da li neko želi reč? (Da.)

Koleginice Bukvić, izvolite.

DANICA BUKVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Poštovani ministre sa saradnicima, koleginice i kolege narodni poslanici, podnela sam amandman na član 3. predloženog zakona.

Amandmanom se vrši preciziranje i pravno-tehnička redakcija zakonske odredbe.

Istakla bih da član 101a, na koji se odnosi ovaj amandman, utvrđuje obavezu da korisnici koji ostvaruju pravo na IPARD podsticaje iz oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja ispune odgovarajuće uslove zaštite životne sredine.

Ovim zakonom se stvara pravni osnov za izradu podzakonskog akta, odnosno pravilnika kojim bi se tačno definisalo šta će se kod korisnika IPARD podsticaja, odnosno fizičkih lica, odnosno poljoprivrednika, proveravati da bi bili ispunjeni uslovi za zaštitu životne sredine. Sve ovo će doprineti, svakako, da se sredstva iz IPARD fondova efikasnije koriste.

Zaštita životne sredine je prioritet i to je prioritetna tema i zato pohvaljujem Vladu Republike Srbije koja je prepoznala ovaj problem i formirala posebno Ministarstvo za zaštitu životne sredine, a koje je već, kao što smo prethodno čuli, preduzelo neposredne aktivnosti iz svoje nadležnosti na rešavanju problema u ovoj oblasti.

Ako nemamo zdravu životnu sredinu, nemamo zdravog čoveka. Postoje brojne bolesti koje su izazvane faktorima čiji se činoci nalaze u spoljašnjoj sredini.

Kao što je ministar za zaštitu životne sredine već rekao, zapravo, rad na zaštiti životne sredine je preventivni rad na zaštiti zdravlja ljudi. Ovo posebno ističem jer dolazim iz opštine Lazarevac u kojoj postoji veliki gigant REIK „Kolubara“ koji je izvor života i koji omogućava egzistenciju desetinama

hiljada ljudi, ali istovremeno to je i najveći zagađivač i najozbiljniji zagađivač sredine u kojoj mi živimo.

(Predsedavajući: Privodite kraju, koleginice Bukvić.)

Osvrnula bih se na aero-zagađenje, odnosno vazdušno zagađenje koje postoji radom u ovoj industriji i rekla bih da zbog aero-zagađenja u opštini u kojoj živim to aero-zagađenje utiče na pogoršanje zdravstvenog stanja stanovništva. Pre svega dolazi do porasta nezaraznih respiratornih bolesti... (Isključen mikrofoni.)

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Vesna Ivković.

Da li neko želi reč? (Da.)

Koleginice Ivković, izvolite.

VESNA IVKOVIĆ: Hvala.

Poštovani predsedavajući, poštovane kolege i koleginice narodni poslanici, u članu 3. Predloga zakona, u novom članu 101a u stavu 2. reči – IPARD podstičaja, zamenjuju se rečima – podstičaja IPARD fondova. Naime, amandmanom se vrši preciziranje zakonske odredbe.

Što se tiče ovog zakona koji je na dnevnom redu, jedna od najznačajnijih izmena je sažeta u sledećem. Da bi neko poljoprivredno gazdinstvo ostvarilo pravo za bespovratna sredstva za neki svoj projekat iz prerade ili proizvodnje poljoprivrednih proizvoda, moraće, između ostalog, da pribavi rešenje od strane nadležnog organa Ministarstva za zaštitu životne sredine da se predloženim projektom ne ugrožava životna sredina.

Zaštita životne sredine ima za cilj očuvanje biološke ravnoteže. Zdrava životna sredina je osnov za očuvanje ljudske egzistencije, zdravog razvoja društva i bitan faktor za život stanovništva. Sa promenama koje nastaju u prirodi kao posledica čovekovog prisvajanja prirode i proizvodnje, što se ispoljava narušavanjem ekološke ravnoteže, nastaje i svest o potrebi zaštite životne sredine, čijem razvoju treba težiti u savremenoj civilizaciji od najranijeg doba. Moramo se svi zajedno potruditi da razvijemo svest i naviku o očuvanju okoline od najranijeg dečijeg doba, kako bi to postala kultura ponašanja.

Da je ovo važan segment društva, dokazuje i to da se ovim problemom bavilo i Ministarstvo poljoprivrede pre formiranja Ministarstva za zaštitu životne sredine. Naime, 2016. godine, kada je na čelu Ministarstva poljoprivrede i zaštite životne sredine bila prof. dr Snežana Bogosavljević Bošković, usvojen je set zakona iz oblasti zaštite životne sredine koji su usaglašeni za zakonima EU.

Važna stavka je bila i osnivanje Zelenog fonda Republike Srbije sa ciljem da se uspostavi predvidivost kontinuiteta u sistemu finansiranja zaštite životne sredine.

Pohvalila bih Vladu Republike Srbije, jer je jedna od veoma važnih odluka bila upravo odluka da se formira Ministarstvo za zaštitu životne sredine. Njegovim osnivanjem su se konačno stvorili uslovi da zaštita životne sredine prestane da bude u drugom planu u odnosu na druge sektore. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala.

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Dejan Šulkić.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Aleksandra Tomić.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Aleksandar Marković.

Da li neko želi reč? (Da.)

Kolega Markoviću, izvolite.

ALEKSANDAR MARKOVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Poštovani ministre, dame i gospodo narodni poslanici, evo nas na članu 3. Predloga zakona koji menja dosadašnji član 101. zakona i dodaje član 101a koji tretira korisnike IPARD podsticajnih sredstava.

Želim, mada je već u ovoj raspravi više puta istaknuto, prosto zbog građana da ponovim da su izmene zakona bile neophodne za omogućavanje korišćenja sredstava Zelenog fonda za kofinansiranje projekata koji se finansiraju iz sredstava pretpristupnih fondova Evropske unije kako bi se na najefikasniji način osigurala održivost i stabilnost u finansiranju projekata u oblasti zaštite životne sredine.

Ono što je još važno istaći jeste da se suštinske izmene tiču ispunjavanja uslova za korišćenje sredstava iz IPARD fondova i efikasnije obezbeđivanje sredstava iz Zelenog fonda za infrastrukturne projekte iz IPA fondova u oblasti zaštite životne sredine i da će predložene izmene pozitivno uticati na korisnike tih sredstava, kako je više puta i naglašeno.

Već smo sve one ključne argumente izneli nekoliko puta, koji su to benefiti koje će ovaj zakon omogućiti, kao i ciljeve koji se postižu predloženim zakonom. Iz svih tih razloga želim snažno da podržim predložena zakonska rešenja. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala.

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Sonja Vlahović.

Koleginice Vlahović, izvolite.

SONJA VLAHOVIĆ: Zahvaljujem.

Uvaženi ministre, ovo je moj treći amandman na član 3. Predloga zakona. Želim na kraju da rezimiram i da pohvalim ovaj predlog zakona. Znamo svi da su u pitanju formalno-pravne izmene i reforme finansija kada su u pitanju sredstva koja se koriste iz IPA i IPARD fondova. Novina je, zaključili smo svi, da finansijska sredstva mogu da koriste i pravna, a sada i fizička lica, naravno

uz nadzor i vaše inspekcije iz Ministarstva, koja će odrediti da li fizička lica imaju uslove za apliciranje istih.

Poštovani ministre, čeka vas veliki posao, a i sve nas, kada je u pitanju pristupanje Poglavlju 27, ne samo zbog Evropske unije, već i zbog naše životne sredine. Znamo svi šta nam je prioritet – voda, vazduh, zemljište, a to je sve vezano za moj amandman – održanje ekološkog potencijala.

Želela bih samo jednu poruku svim našim građanima i građankama da kažem vezano za Svetski dan zaštite životne sredine, koji je 5. juna. Tog dana širom naše zemlje ima niz akcija. U svakom gradu i svakoj opštini postoje takve akcije. Želim samo da im poručim da svaki dan bude svetski dan zaštite životne sredine. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Ljubica Mrdaković Todorović.

Izvolite, koleginice.

LJUBICA MRDAKOVIĆ TODOROVIĆ: Hvala, predsedavajući.

Poštovani gospodine ministre sa saradnicima, koleginice i kolege, ja bih ovom prilikom načinila značajan osvrt na fenomen biodiverziteta, kao možda i najbitnije komponente za proučavanje i delovanje u smeru zaštite svih oblika života, odnosno živih organizama u našem neposrednom okruženju.

Da podsetim, biodiverzitet predstavlja raznovrsnost i raznolikost svih živih bića na planeti Zemlji. Znači, obuhvata sve vodene ekosisteme i ekološke komplekse, čiji su deo, ali i raznovrsnost u okviru vrsta i između vrsta, kao i između ekosistema, obuhvata raznovrsnost flore, faune, virusa, bakterija, gljiva itd.

Zašto smatram da je biodiverzitet bitna tema? Zato što smo u neraskidivoj vezi sa prirodom i, prosto, zavisimo od nje i zbog toga treba više da se potrudimo i pomognemo joj da se oporavi dok još može. Svedoci smo da se u poslednjih nekoliko decenija gube vrste i staništa zabrinjavajućom brzinom, kao posledica ljudskog delovanja, tako da smatram da imamo još dovoljno vremena da sačuvamo postojeće i da doprinesemo i obezbedimo uslove za opstanak ugroženih vrsta.

Na kraju, pomenuću šta je naš veliki naučnik Nikola Tesla jednom prilikom izjavio: „Nema stvari koja bi bila toliko vredna proučavanja kao priroda.“ Ovim citatom ću završiti obrazlaganje podnetog amandmana. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Vera Jovanović.

Koleginice Jovanović, izvolite.

VERA JOVANOVIĆ: Poštovani predsedavajući Arsiću, ministre sa saradnicima, kolege poslanici, evo, pri kraju smo rasprave u pojedinostima Zakona o zaštiti životne sredine, pa tako moram da primetim da organ za

poslove zaštite životne sredine navedenim aktima izdaje akt da predmetne investicije ispunjavaju uslove iz oblasti zaštite životne sredine u skladu sa zakonom kojim se uređuje procena uticaja na životnu sredinu i u propisima EU sa kojima su usklađeni propisi Republike Srbije.

Ja dolazim iz Gradske opštine Rakovica i pridružiću se mojoj kolegici Dušici Stojković, koja je juče u svojoj diskusiji govorila u vezi izdavanja integrisane dozvole firmi „Junirisk“. Pa iskreno se nadam, ministre, da će vaše ministarstvo u zakonskom roku dostaviti obaveštenje na zahtev koji je dostavljen Ministarstvu 17. septembra 2018. godine od strane Opštine Rakovica jer, i kolegica je rekla, zaista građani Kneževca to od nas traže, a mi, što kaže, radimo za naše građane.

Ono što, takođe, predstavlja problem građanima Rakovice, a za njihovo je zdravlje, jeste ambrozija koja pokriva velike površine, pa se nadam da će uništavanje ambrozije biti plansko, mada se Gradska opština Rakovica trudi da se organizuje i uništi istu, bar u delovima gde je više građana naseljeno.

Lokalne samouprave očekuju pomoć Ministarstva, jer je ova oblast važna za kvalitetniji način života građana Srbije, a finansiranje mora biti predvidivo i veće. Mi to svi znamo. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Marko Parezanović.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Zvonimir Đokić.

Kolega Đokiću, izvolite.

ZVONIMIR ĐOKIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Vlada Srbije je posle osam godina ispunila obećanje da će srpski farmeri konačno imati direktna finansijska sredstva iz EU i ta sredstva će biti iskorišćena do poslednjeg evra i potpuno transparentno. Cilj nam je svima zajednički, da povučemo do poslednjeg evra iz sredstava koja su predviđena programom IPARD. Trenutno je, koliko znamo, dostupno oko 175 miliona evra, što je značajan novac koji može pomoći razvoju srpske poljoprivrede, kao i da sve to bude transparentno.

Praćenje implementacije pretprijetnog programa za ruralni razvoj IPARD 2, mora, dakle biti transparentno kako bi korisnici koji su podneli zahteve za IPARD podsticaje u sektoru voća i povrća, mleka i mesa, kao i svi drugi koji su zainteresovani, pa i čitava javnost, bili zadovoljni i kako bi broj eventualnih primedbi bio što manji.

Sporazum o odobravanju sredstava iz IPARD fondova za ruralni razvoj i poljoprivredu o korišćenju investicione podrške u iznosu od 175 miliona evra bespovratne pomoći u periodu od 2014. do 2020. godine, zaključen je između Vlade Republike Srbije i Evropske komisije, a rezultat je rada više ministarstava, Ministarstva finansija, Ministarstva za evropske integracije,

Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede sa Evropskom komisijom, a sredstva su namenjena za opremu, mehanizaciju i objekte što će stvoriti dodatnu vrednost i stvoriti resurse i za prerađivačku industriju.

Kada je ministar poljoprivrede Branislav Nedimović 6. jula ove godine uručio prvih 10 ugovora srpskim poljoprivrednicima za nabavku mehanizacije od novca iz evropskih fondova namenjenih za IPARD program, poželeo im je da smanje troškove i povećaju kvalitet proizvodnje i upozorio da postoji kontrola trošenja sredstava, kao i zabrana otuđenja mehanizacije i vozila do određenog perioda. Poljoprivrednici koji su posle osam godina raznih priča o IPARD-u tog dana...

PREDSEDAVAJUĆI: Privodite kraju, kolega.

ZVONIMIR ĐOKIĆ: Završavam ovom rečenicom.

Tog dana, u julu ove godine, primili prve konkretne ugovore, i to pet za one koji se bave stočarstvom, četiri ratarstvom i jedan voćarstvom, bili su učesnici velikog događaja i može se reći prekretnice u našoj poljoprivredi jer su...

(Isključen mikrofon.)

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Dubravka Filipovski.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Dragan Savkić.

Da li neko želi reč? (Da.)

Kolega Savkiću, izvolite.

DRAGAN SAVKIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Poštovani ministre sa saradnicima, poštovane kolege narodni poslanici, već sam govorio o pravu na korišćenje novca iz pretpristupnih fondova EU i njihovom značaju za celokupan razvoj Republike Srbije.

Član 3. Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti životne sredine tiče se IPARD fonda. Reč je o pretpristupnoj pomoći za ruralni razvoj, odnosno o bespovratnim sredstvima za poljoprivredu. U vremenskom periodu od 2014. do 2020. godine korisnici ovog fonda su pravna i fizička lica, a sredstva su namenjena za uzgoj, proizvodnju, prehranu u prehrambenoj i poljoprivrednoj proizvodnji.

Ukupan iznos koji Republici Srbiji sleduje iz ovog fonda do 2020. godine je skoro 230 miliona evra. Iskustva iz drugih zemalja pokazuju da je najveći broj neprihvaćenih projekata odbačen zbog loše pripreme i neusklađenosti projekata sa opštim i specifičnim ciljevima programa. Zato je neophodno da se preduzmu odgovarajući koraci kako bi se negativna iskustva drugih zemalja otklonila u našem slučaju.

Zato predložena dopuna postojećeg zakona, odnosno član 4. Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti životne sredine propisuje

pravni osnov za izradu podzakonskih akata, odnosno pravilnika kojim bi se tačno definisalo šta će se proveravati kod korisnika IPARD podsticaja.

Na ovaj način se u velikoj meri pomaže individualnim gazdinstvima i fizičkim licima koja se bave poljoprivredom da ispune sve ono što je potrebno da učestvuju u ovom programu i budu korisnici finansijske pomoći koju dodeljuje program IPARD.

Korisnici prava iz ovog fonda su pre svega fizička lica, odnosno nosioci porodičnog gazdinstva, preduzetnici, privredna društva i zemljoradničke zadruge.

(Predsedavajući: Privodite kraju.)

Imajući sve navedeno u vidu, predložene dopune Zakona o zaštiti životne sredine znatno doprinose sveukupnom razvoju Republike Srbije i podizanju ekološke svesti i smatram da to mora biti...

(Isključen mikrofon.)

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Ognjen Pantović.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Olivera Ognjanović.

Da li neko želi reč? (Da.)

Koleginice Ognjanović, izvolite.

OLIVERA OGNJANOVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Uvaženi ministre sa saradnicima, predložene izmene i dopune zakona nisu samo prevazilaženje razlika i usaglašavanje sa zakonima EU, već se stvaraju pravni uslovi kako bi građani, bilo da su fizička ili pravna lica, mogli da apliciraju za sredstva IPARD fondova.

IPARD fondovi služe za podsticaj poljoprivrede i razvoj prerađivačke prehrambene industrije, ali po ekološkim standardima. Korisnici mogu biti pravna lica, u stvari mogu biti lica koja se bave proizvodnjom, preradom i uzgojem u oblasti prehrambene industrije. Ovim fondovima se automatski podstiče povećanje broja gazdinstava i firmi koje će se baviti proizvodnjom zdrave hrane, a samim tim će se povećati broj radnih mesta.

Na ovaj način se neposredno utiče i na ukupni razvoj Srbije i na očuvanje prirode. Šire gledano, ovo predstavlja veliku razvojnu šansu za eko-turizam Srbije, a imajući u vidu dosadašnji smer razvoja Srbije za koji se zalaže ova vlada, vidimo da se mnogo uložilo i stimuliše se baš ova grana privrede. Eko-turizam u Srbiji treba da bude ne samo sredstvo za postizanje ukupnog održivog razvoja turizma, već nešto što će Srbiju prikazati svetu kao turističku destinaciju i učiniti je prepoznatljivom stvaranjem poželjnog imidža zemlje sa bogatim prirodnim i kulturnim resursima. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Vladimir Petković.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Dušica Stojković.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Milovan Drecun.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Milena Turk.

Koleginice Turk, izvolite.

MILENA TURK: Hvala vam, predsedavajući.

Uvaženi ministre, dame i gospodo narodni poslanici, kako se izmenama člana 3. Zakona o zaštiti životne sredine predviđa prostor za donošenje podzakonskog akta koji će definisati uslove za korisnike sredstava IPARD fondova, koji će odrediti njihove obaveze u oblasti zaštite životne sredine, tako se i moj amandman nadovezuje na ove uslove i poseban akcenat stavlja na značaj očuvanja ekološkog nasleđa.

IPARD je instrument za pretpristupnu pomoć koja se odnosi na oblast ruralnog razvoja i nosi sa sobom 160 miliona evra. Veoma je važno da naši korisnici mogu da ispunе sve uslove koji se odnose na ovaj konkurs kako bi dostigli standarde Evropske unije i postigli konkurentnost. Program se odnosi i na pravna i na fizička lica koja se bave proizvodnjom i preradom u oblasti prehrambene industrije i nosiće sa sobom ulaganja u fizičku imovinu, što je od velikog značaja za ove korisnike.

Izmena donosi obavezu donošenja dokaza za korisnike ovih sredstava, koji ispunjavaju propisane uslove u oblasti ekologije, bilo da je reč o nosiocu poljoprivrednog gazdinstva, o privrednom društvu, o zadruzi ili o preduzetniku. Zaštita životne sredine je jedna od osnovnih tekovina Evropske unije i jasno je zbog čega su oni ovako rigorozni kada je u pitanju ekologija i zašto je Poglavlje 27, koje je pred nama, u ovoj meri zahtevno.

Očuvanje životne sredine za sadašnje i buduće generacije je cilj politike životne sredine Evropske unije, koja garantuje bolje zdravlje stanovništva, koja garantuje očuvanje prirodnih resursa koji su ograničeni, koji garantuju konkurentnost privrede i na globalnom nivou i borbu protiv klimatskih promena. Uz adekvatnu primenu odgovarajućih propisa, uz sprovođenje politike da zagađivač plaća, sigurno je da ćemo moći da dostignemo ove standarde.

Mi drugu životnu sredinu nemamo i važno je da brigu o njoj uključimo u sve segmente društva, u privredu, u poljoprivredu, u transport i energetiku, da prilagodimo zakone, da pojačamo nadzor na sprovođenju ovog zakona, da ojačamo kapacitete inspekcija, da ulažemo u infrastrukturu i sigurno je da ćemo, primenjujući sve ove propise, moći da dostignemo standarde koje nam donosi nova zakonska regulativa.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Mladen Lukić.

Kolega Lukiću, izvolite.

MLADEN LUKIĆ: Zahvaljujem se, gospodine predsedavajući.

Uvaženi ministre sa saradnicima, koleginice i kolege narodni poslanici, u cilju zaštite životne sredine potrebno je vršiti kontinuirane edukacije sa ciljem podizanja svesti lokalnog stanovništva, u smislu podizanja energetske efikasnosti, jer način proizvodnje električne energije ima veliki uticaj na klimu i samu životnu sredinu.

U cilju povećanja energetske bezbednosti potrebno je da se stvore uslovi i ambijent za formiranje energetskih zadruga kako bi obnovljiva energija postala glavni oslonac održivom razvoju kroz ne samo energetske, već i ekonomski, društveni i ekološki aspekt razvoja zajednice. Ekonomski potencijal zadruga koje proizvode energiju iz obnovljivih izvora ogleda se u lokalnim ulaganjima i stvaranju novih poslova i prihoda za lokalnu zajednicu. Takvim sistemom se stvara smanjena zavisnost od fosilnih goriva kroz povećanje udela obnovljivih izvora energije, veća energetska bezbednost, zahvaljujući upotrebi dostupnih lokalnih obnovljivih izvora energije.

Takođe, ovim putem se sprečava energetska osiromašenje koje nastaje zbog visokih cena nekontrolisane i uvezene energije. U Srbiji trenutno nema energetskih zadruga, dok u Evropskoj uniji postoji oko 4.000. Na ovaj način bi se unapredilo dobijanje energije iz obnovljivih izvora, kao što su bio-masa, solarna energija, energija vetra i slično i otvorila bi se nova radna mesta i stekli značajni prihodi. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Miodrag Linta.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Olivera Pešić.

Da li neko želi reč? (Da.)

Koleginice Pešić, izvolite.

OLIVERA PEŠIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Uvaženi ministre sa saradnicima, dame i gospodo narodni poslanici, Srbija je posvećena implementaciji Agende 2030 sa ciljevima održivog razvoja, među kojima je jedan od najznačajnijih ciljeva zaštita životne sredine.

Pristupanje Evropskoj uniji je prioritet Republike Srbije, tako da je sprovođenje reformi koje za cilj imaju ispunjenje kriterijuma za pristupanje Evropskoj uniji od velikog značaja, takođe, za ispunjavanje ciljeva održivog razvoja, među kojima je, kako sam rekla, i zaštita životne sredine i obrnuto, jer ispunjavanjem ciljeva održivog razvoja Srbija se približava Evropskoj uniji.

Agenda 2030 sa ciljevima održivog razvoja je jedan putokaz kako i na koji način da budućim generacijama ostavimo svet koji će biti bolji, lepši, zdraviji i čistiji. Da bi se ispunile obaveze koje je Srbija preuzela Agendom

2030, potrebno je mnogo truda i rada ali, takođe, potrebno je da što hitnije radimo na promeni svesti i promeni načina života, pogotovo u oblasti zaštite životne sredine.

Mnoge moje kolege su u prethodnim svojim diskusijama podržale projekat države Srbije sa postepenim ukidanjem plastičnih kesa. Ja, takođe, smatram da bi uspešno mogao da se realizuje i projekat sa odlaganjem plastične ambalaže, ali ono što smatram da je neophodno je da se izdvoje odgovarajuća finansijska sredstva i da država Srbija uloži u stvaranje potrebne infrastrukture, odnosno uslova za odlaganje plastične ambalaže.

Takođe smo se svi u svojim diskusijama složili da prirodni resursi nisu neograničeni i da ono što je najhitnije jeste promena naše svesti ali, takođe, još jednom napominjem da kao država moramo da stvaramo i potrebne preduslove da bismo mogli da zahtevamo od građana promenu njihove svesti. Zahvaljujem na pažnji.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Milimir Vujadinović.

Da li neko želi reč? (Da.)

Kolega Vujadinoviću, izvolite.

MILIMIR VUJADINOVIĆ: Hvala, predsedavajući.

Da bismo uopšte videli koliki je napredak ili koliko je nazadovanje u nekoj oblasti, potrebno je da imamo određene parametre kako bismo vršili poređenja. Mislim da je najbolje da poredimo nešto što je bilo u prošlosti sa onim što imamo danas. Tako ćemo najbolje da vidimo koliki je, kažem, napredak ili nazadovanje.

Poslovima ekologije i zaštite životne sredine u Subotici se bavi JKP „Čistoća i zelenilo“. Situacija koju imamo od 2014. godine u tom preduzeću je takva da je to jedan od najvećih gubitaša na severu Bačke, sa 200 miliona dinara dugova, urušenom infrastrukturom, zastarelom opremom, skupim kreditima itd., mnogo nepravilnosti koje nije utvrdio Milimir ili bilo ko drugi, nego revizorska kuća.

U protekle četiri godine ta oprema je zamenjena, infrastruktura, takođe. Nemamo skupe kredite, preduzeće nema dugovanja, nabavili su savremenu opremu, izgrađen je najmoderniji, ali nisam neskroman kad kažem, najmoderniji azil za pse i mačke lutalice u Republici Srbiji. Vrednost preduzeća je povećana za više od 400 miliona dinara i to je jedno od najstabilnijih preduzeća danas na severu Bačke. Naravno, zasluge za ovo idu gradonačelniku i menadžmentu preduzeća, ali to bi bilo nemoguće da nemate politiku i sveukupnu klimu koju stvaraju predsednik države i Vlada Republike Srbije, u kojoj ste i vi, uvaženi ministre.

Najbolje je da ovo ne budu samo moje reči. Evo, ja pozivam svakog građanina da uz prethodnu najavu proveriti da li je tačno ovo što ja govorim.

Naravno, poziv važi i za vas, gospodine ministre, i za javnost u Srbiji. Bila bi nam velika čast da se i sami uverite na licu mesta.

Zašto ovo sve govorim? Ovim želim da pokažem da ljudi u Subotici prate ono što su koraci Vlade, predsednika Republike Srbije i mi, takođe, u ovom uvaženom domu ćemo pratiti sve ovo što radite, podržati ove zakonske predloge, a moj amandman je u stvari samo dopuna člana 3. i jedno tačnije tumačenje člana 3. ovog zakona. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI: Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Ljubiša Stojmirović.

Da li neko želi reč? (Da.)

Kolega Stojmiroviću, izvolite.

LjUBIŠA STOJMIROVIĆ: Poštovane kolegice i kolege, evidentno je da se svi slažemo oko toga da je zaštita životne sredine jedan od prioriteta svakog društva, pa i našeg. O tome smo diskutovali ovde u ovih prethodnih nekoliko dana a i svakodnevno u sredstvima javnog informisanja vidimo da se svi trude i da vode računa, navodno, o zaštiti životne sredine. To jeste kod nas problem. Kad god se u nečemu složimo i kada to treba ostvariti, onda dolazi do nekih čudnih razmimoilaženja i ne ostvarimo one ciljeve koje smo proklamovali.

Ja sam ovde često govorio da je u razvoju svakog društva najvažnije vaspitanje i obrazovanje. To ću i sada ponoviti. Mi moramo naša pokoljenja, našu decu, od malih nogu da vaspitavamo i da učimo da čuvaju životnu sredinu, da budu prema njoj pravi domaćini, prava braća i prave sestre. Da li mi to radimo? Da li decu od malih nogu učimo kako se treba ponašati i kakav treba biti prema životnoj sredini, odnosno okruženju u kome živimo? Najverovatnije da to ne radimo dobro i zbog toga nam se dešavaju ove stvari i u oblasti ekologije, odnosno zaštite životne sredine, kao i u drugim oblastima. Zato moramo da stavimo težnju na vaspitanje i obrazovanje naših mlađih naraštaja kako bismo sačuvali svu lepotu i bogatstvo ove naše Srbije.

Na kraju ću da podsetim samo na reči velikog poglavice Sijetla, koji je rekao – reke, planine, šume, ribe, ptice i sve ostale životinje su naša braća i naše sestre. Prema tome, svi mi moramo da vodimo računa o prirodi, o okolini, jer su to naša braća i naše sestre. Hvala lepo.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Ljiljana Malušić.

Da li neko želi reč? (Da.)

Koleginice Malušić, izvolite.

LjILJANA MALUŠIĆ: Hvala, predsedavajući.

Uvaženi ministre sa saradnicima iz Ministarstva, Poglavlje 27, koje se tiče zaštite životne sredine, uključuje u pregovore Ministarstvo finansija, Ministarstvo privrede, Ministarstvo rudarstva, građevinarstva i infrastrukture i

Ministarstvo saobraćaja, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo zdravlja i mnoga druga, takođe, uključuje i Pokrajinski sekretarijat za urbanizam i mnoge druge institucije. To je vrlo važno, jer samo u toj interakciji možemo zaista doći do dobrih rešenja.

Obezbeđivanje odgovarajućeg nivoa životne sredine u urbanim uslovima danas predstavlja veliki problem. Nekada su ekološki problemi bili vezani za nedostatak odgovarajuće infrastrukture, nezadovoljavajući nivo higijene, prenaseljenost. Danas su problemi vezani za ekologiju mnogobrojniji i složeniji. Zato je bilo neophodno i usvajanje i primenjivanje održivog razvoja.

Globalna ekološka ravnoteža je sve aktuelnija, što nameće potrebu primene odgovarajućih instrumenata koji deluju u okviru tržišta. Poglavlje 27 je jedno od najskupljih, najkompleksnijih i najkomplikovanijih poglavlja u procesu pregovora. Finansiranje zaštite životne sredine predstavlja jedno od prioriternih pitanja Vlade Republike Srbije. U zaštitu životne sredine će iz pretpristupnih fondova, kao i iz domaćih sredstava biti uloženo 160 miliona evra u periodu do 2020. godine.

Ono što treba naglasiti je da danas Srbija uvodi nove tehnologije u zaštiti od požara. Reč je o tehnologiji koja omogućava ranu protivpožarnu detekciju na osnovu dima. Nažalost, imali smo negativno iskustvo i ovo je dobar primer prakse.

Evropska komisija je donirala blizu dva miliona evra za nabavku uređaja za kvalitet vode i softvera za kvalitet vazduha. Izveštaj o napretku Srbije u procesu otvaranja Poglavlja 27 pokazuje da Srbija napreduje u ovoj oblasti. Međutim, potrebna su nam veća izdvajanja za zaštitu životne sredine u Srbiji, da se zaštita životne sredine prepozna kao oblast za veća ulaganja i veće investicije, jer je zelena ekonomija budućnost. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Nataša Jovanović.

Da li neko želi reč? (Da.)

Koleginice Jovanović, izvolite.

NATAŠA St. JOVANOVIĆ: Predsedavajući, poštovani ministre sa saradnicima, kolege narodni poslanici, iz diskusije svih ovih dana može se zaključiti da su ministar i Ministarstvo vrlo posvećeni zaštiti životne sredine, a čuli smo i moje kolege koje su dale niz konkretnih predloga kako da efikasnije i brže primenimo Zakon o zaštiti životne sredine.

Pregovori sa Evropskom unijom u Poglavlju 27 o zaštiti životne sredine su najteži i najkomplikovaniji i procena eksperata je da će Srbiji za puno dostizanje evropskih standarda u toj oblasti biti potrebno više od 20 godina i najmanje od 10 do 12 milijardi evra.

Razlog za ubrzani rast ekologije leži u činjenici da je pod čovekovim uticajem došlo do globalnih promena uslova života na planeti, koji prete i

samom opstanku čovečanstva. Od ekologije se očekuje da, budući da se bavi fundamentalnim zakonitostima funkcionisanja biosfere, ponudi rešenja za prevazilaženje ekološke krize. Na primer, navešću kako je Kancelarija za mlade Grada Beograda realizovala krajem prošle godine projekat „Mladi, Tesla i EKologija“ sa ciljem informisanja mladih o važnosti životne sredine. Projekat odgovara na problem letargije mladih po pitanju iskorišćavanja obnovljivih izvora energije. Ujedno, projekat se bavi problemom svesti mladih o zaštiti životne sredine. Osnova oba problema je ista, manjak informisanosti o pomenutim temama.

Svih ovih dana se trudimo mi poslanici da ukažemo široj javnosti na važnost očuvanja životne sredine i da svako treba da da svoj doprinos. Ako nas je puno koji tako mislimo, i mali pojedinačni doprinos je veliki za planetu. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Ivana Nikolić.

Da li neko želi reč? (Da.)

Koleginice Nikolić, izvolite.

IVANA NIKOLIĆ: Hvala, predsedavajući.

Poštovani ministre sa saradnicima, dame i gospodo narodni poslanici, podnetim amandmanom na član 3. Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti životne sredine ističe se važnost očuvanja održivog ekološkog razvoja. O tome, svakako, treba da se vodi računa, naročito kada govorimo o izmenama zakona koje se odnose na propisivanje pravnog osnova, odnosno na izradu podzakonskog akta tj. pravilnika kojim bi se tačno definisalo šta će se u smislu ispunjenosti uslova za zaštitu životne sredine proveravati kod korisnika IPARD sredstava, odnosno kada se stvara prilika za korišćenje sredstava za nove investicije, šta tu treba i kako raditi, a da se čuva životna sredina.

Ovo je jako važno, jer je zaštita životne sredine odgovornost svakog pojedinca i obaveza svakog činioca u društvu, lokalne samouprave, privrede, državnih institucija i svi imaju odgovornost u borbi za zdravu životnu sredinu. Nažalost, svest u našoj zemlji i nije na zadovoljavajućem nivou, ali Vlada, aktuelna, bavi se ovim problemom najpre osnivanjem posebnog ministarstva koje će se baviti ovom oblašću, primenom i sprovođenjem pravnih tekovina Evropske unije u oblasti zaštite životne sredine. Radi se na ulaganju i opremanju administrativnih kapaciteta i što je jako važno, o ovoj temi se govori i radi sa aspekta razvijanja i tehnološkog opremanja resursa i u sistemu obrazovanja. Dakle, ova oblast koja se prožima kroz sve oblasti društvenog života mora ići u korak sa ovim izazovima i jasno je da će biti tema nadalje kada se radi o Republici Srbiji, kada se radi, kada se gradi, kada imamo sve više investicija i kada postajemo ekonomski sve jači. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Vesna Marković.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Svetlana Nikolić Pavlović.

Da li neko želi reč? (Da.)

Koleginice, izvolite.

SVETLANA NIKOLIĆ PAVLOVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Uvaženi ministre sa saradnicima, dame i gospodo narodni poslanici, jedan od najvećih problema sa kojim se suočava današnje globalno društvo je briga za ekologiju i životnu sredinu, a nacionalni parkovi Republike Srbije podrazumevaju jedan od najviših oblika zaštite životne sredine. U Srbiji ima pet nacionalnih parkova, a to su: Nacionalni park „Fruška gora“, „Đerdap“, „Tara“, „Kopaonik“ i „Šar-planina“. To su zaštićena područja od izuzetnog prirodnog ali i kulturnoistorijskog značaja. Sve klimatske promene, kao i većina prirodnih nepogoda, rezultat su čovekovog negativnog uticaja na životnu sredinu. U poslednje vreme sve češće slušamo priče o održivom razvoju, a da, nažalost, većina nas i ne zna šta to znači.

Da se još jednom podsetimo. Održivi razvoj je razvoj koji zadovoljava potrebe sadašnjice a da ne dovodi u pitanje sposobnost budućih generacija da zadovolje vlastite potrebe.

Kako će sledeće generacije da zadovolje svoje potrebe kada se većina nas ponaša neodgovorno? Poštovane kolege i koleginice narodni poslanici, poštovani građani, odgovor je vrlo jednostavan – ako nastavimo da i dalje iskorišćavamo prirodu, a da pritom ne brinemo dovoljno o njoj, sledeće generacije će teško opstati. Zato je neophodno da se oslonimo na korišćenje obnovljivih izvora energije, odnosno trajnih izvora energije kao što su sunčeva energija, energija vetra, energija reka, talasa, toplotna energija, hidrosfere, biosfere, bio-mase, bio-gasa, odnosno bio-goriva.

Svi mi treba da krenemo od sebe, da shvatimo značaj očuvanja ekosistema i životne sredine i da promenimo svoje loše navike. Jedino na taj način možemo da zaštitimo prirodu, našu decu i našu budućnost. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Darko Laketić.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Branimir Rančić.

Izvolite, kolega Rančiću.

BRANIMIR RANČIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Poštovani ministre gospodine Trivan, poštovani gosti iz Ministarstva, poštovana gospodo narodni poslanici, moj amandman se odnosi na ekološko nasleđe, pa ću u tom smislu i govoriti.

Na osnovu pozitivne zakonske regulative Republike Srbije, Zakona o zaštiti životne sredine, Zakona o zaštiti vazduha, Uredbe o graničnim vrednostima emisije zagađivača materija u vazduhu, Uredbe o uslovima za monitoring i zahtevima kvaliteta vazduha, kao i potrebe države Srbije u postupku pridruživanja Evropskoj uniji u prilagođavanju zakonskoj regulativi u Poglavlju 27 izvršena je realizacija projekta pod nazivom glavni projekat za monitoring emisija zagađujućih supstanci iz energetske postrojenja JKP Gradska toplana Niš, sa procenom uticaja na ambijentalni vazduh, a on, da vas podsetim, izgleda ovako, koju je uradio menadžment Gradske toplane Niš, stručne službe i profesori odgovarajućih fakulteta.

O drugom projektu, takođe iz Gradske toplane Niš, „Istraživanje hidrotermalne bušotine u krugu Gradske toplane Niš“, koje je takođe izgledalo ovako, nemam vremena da govorim. Bazira se na implementaciji opreme i odgovarajućeg softverskog paketa koji će omogućiti centralizovano upravljanje emisijom gasova koji se proizvode sagorevanjem goriva koje Gradska toplana Niš koristi kao energente, a u cilju smanjenja emisije zagađujućih supstanci i produkta sagorevanja.

Od 1973. godine u Nišu se primenjuje sistem organizovanog daljinskog grejanja sa 14 izvora toplote i tri toplane u 11 kotlarnica.

S obzirom na to da mi je vreme isteklo, nekom drugom prilikom ću govoriti o ovim projektima. Hvala lepo.

PREDSEDAVAJUĆI: Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Veroljub Arsić.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Srbslav Filipović.

Kolega Filipoviću, izvolite.

SRBSLAV FILIPOVIĆ: Hvala, predsedavajući.

Uvaženi ministre sa saradnicima, dame i gospodo narodni poslanici, o značaju ove teme, zaštiti životne sredine, rekao bih da se u našim medijima i u javnosti ne govori tako često, a to je tema koja je od značaja za naše građane, za njihovu budućnost, rekao bih za budućnost naše dece i onih generacija koje će daleko posle nas živeti na ovim prostorima, mnogo značajnija od politikanstva i uvreda kakve smo mogli da čujemo na račun i Vlade Republike Srbije i Aleksandara Vučića i Srpske napredne stranke prethodnih dana u raspravama u Narodnoj skupštini Republike Srbije.

Moramo daleko više raditi na edukaciji kada je u pitanju životna sredina, na obrazovanju mladih, na edukaciji u smislu da naraštaje koji će preuzimati jadnog dana odgovornost za budućnost ove zemlje edukujemo koliko je značajna tema životne sredine za njih i za njihovu decu.

Potrebno je, naravno, izdvajati i veća sredstva za zaštitu životne sredine. Sve je to lako reći, treba stvoriti taj novac i uveren sam da Vlada Republike

Srbije, čiji ste i vi član, marljivo radi na tome i vide se rezultati. Svakog dana više novca ima u budžetu i upravo taj posvećen i marljiv rad je doprineo tome da mi danas možemo daleko ozbiljnije, temeljnije da se posvetimo i ovom pitanju, kažem, nažalost, tek možda danas na takav način, ali u budućnosti sasvim sigurno daleko više.

Uveren sam da će svi projekti o kojima ste govorili ostvariti upravo onakve rezultate kakve očekujemo i da ćemo svi zajedno moći da kažemo ono što sam ostavio za kraj, a to je da ako mi ne sačuvamo životnu sredinu za našu decu, neće niko drugi. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Jelena Žarić Kovačević.

Da li neko želi reč? (Da.)

Koleginice Kovačević, izvolite.

JELENA ŽARIĆ KOVAČEVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Uvaženi ministre sa saradnicima, dame i gospodo narodni poslanici, govorili smo o važnosti Poglavlja 27 – životna sredina i klimatske promene, o važnosti tog poglavlja kako za EU, tako i za našu zemlju. Govorili smo i o izazovima koji su pred našom zemljom, ali smo isto tako istakli i nužnost obezbeđivanja finansijskih sredstava kako bi upravo u ovoj oblasti moglo da se napreduje brže i bolje.

Upravo zbog toga bih želela da istaknem primer dobre prakse, naravno, vezan za grad Niš. Radi se o tome da imam informaciju od prošle nedelje da je od strane Projektnog odbora usvojen projekat. Radi se o postrojenju za preradu otpadnih voda. Taj projekat je vredan 54 miliona evra. Radi se o projektu koji će se finansirati iz IPA 2018. programa. Osamdeset pet procenata tih sredstava će biti povučeno iz sredstava EU, a za 15% sredstava će garantovati Republika.

Ako ovo nije primer dobre prakse, onda ne znam šta je primer dobre prakse, da moramo da radimo kvalitetne projekte i da na taj način možemo da dobijemo sredstva iz fondova EU.

Upravo izmene i dopune koje su predložne u ovom zakonu o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti životne sredine će nam omogućiti da koristimo više sredstava i da lakše koristimo sredstva iz fondova EU.

Dakle, u Nišu će biti izgrađeno postrojenje dva glavna kolektora. Do njega biće rekonstruisani pojedini gradski kolektori i nekoliko naselja će dobiti kanizacionu mrežu. Ovo je i više nego dobra vest za naš grad.

Želela bih samo da se vratim na period pre 2012. godine kada je, nažalost, situacija bila dosta drugačija i kada je situacija i po pitanju zaštite životne sredine bila mnogo lošija.

Drago mi je da od 2012. godine pa evo do danas predstavnici SNS koji su preuzeli vlast u Nišu, praktično, imaju svest koja je na visokom nivou i upravo se odnosi na zaštitu životne sredine.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Marko Atlagić.

Da li neko želi reč? (Da.)

Ja se izvinjavam, reč ima ministar gospodin Trivan.

GORAN TRIVAN: Dozvolite mi samo, molim vas, u nekoliko rečenica. To nisam hteo da govorim na početku ovih naših dana i druženja ovde. Vama hvala za to što ste spomenuli grad Niš. Pre svega, snagom grada Niša postižete mnogo toga što ste sada rekli i to je, razume se, mnogo važno za čitav kraj, a ne samo za Niš.

Trenutak je da kažem da se ovih godinu dana svi zajedno, dakle ne pričam o ministarstvu, nema ministarstva bez zajedničke saradnje sa lokalnim samoupravama, kao što je slučaj koji ste spomenuli, i to se ogleda u sledećem – dakle, u ovih godinu dana smo pokrenuli 17 projekata koji se finansiraju iz IPA fondova, a vrednost je oko 40,5 miliona evra, imamo bilateralnih donacija u vrednosti od 5,3 miliona evra i sredstva našeg budžeta u ukupnoj vrednosti od preko milijardu dinara smo obezbedili za ove namene, ali to nije sve. Spomenimo danas i sisteme za preradu otpadnih voda u Raškoj sa 11 miliona evra, Vrbas–Kula sa pet miliona evra, Leskovac za liniju mulja i glavni kolektor od ukupno preko sedam miliona evra, Brus–Blace sa preko 11 miliona evra, Kraljevo 17 miliona evra i Primarna separacija razdvajanja u četiri regiona za upravljanje komunalnim otpadom sa sedam miliona evra. Dakle, toliko o tome da nismo mnogo uradili u ovih godinu dana.

Još jednom hvala vam na podršci za ovaj ogroman posao koji nam tek predstoji, a ovo su cifre koje su sada, a biće još više, jer budžet je sve bolji, kako ste i sami rekli, a ono što je borba sad nas koji se bavimo životnom sredinom jeste da samo za početak onaj novac koji su zelene takse i naknade dođe kod nas, a to su naše pare, bez ovih sa strane. To je već dovoljno da možemo da pokrenemo čitav ovaj lanac o kome svi danas i juče govorimo, da možemo da izrađujemo projektno-tehničku dokumentaciju. Ovde su rezultati i svaka priča pada u vodu.

PREDSEDAVAJUĆI: Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Branko Popović.

Da li neko želi reč? (Da.)

Izvolite, kolega.

BRANKO POPOVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Poštovani ministre, dame i gospodo narodni poslanici, planina Zlatar, čiji se obronci naslanjaju na Novu Varoš, zbog svoje mediteranske i planinske klime, velikog broja sunčanih dana i lekovitog vazduha, proglašena je

vazdušnom banjom. Bujna vegetacija i prosečna nadmorska visina od 1.200 do 1.400 metara čine vazduh na Zlataru izuzetno blagotvornim za lečenje kardiovaskularnih oboljenja. Guste šume, živopisna sela kao i specijaliteti domaće kuhinje čine Zlatar jednom od najlepših planina u Srbiji, pogodnom za sve vrste turizma – zdravstveni, sportsko-rekreativni, seoski, lovni i ribolovni.

Opština Nova Varoš je u saradnji sa Vladom Republike Srbije poslednjih nekoliko godina uložila velika sredstva da bi povratila planinu Zlatar na turističku mapu Srbije. Otvoren je veći broj hotela, izgrađena su nova skijališta sa veštačkim osnežavanjem, napravljen je adrenalin-park, izgrađeni sportski tereni, kao i multifunkcionalna balon-hala, u čiju izgradnju je uloženo preko 30 miliona dinara.

Ovo nije kraj ulaganjima u planinu Zlatar. Na redu je izgradnja fudbalskog terena i biciklističkih i pešačkih staza i vrednost ove investicije biće takođe preko 30 miliona dinara, a sredstva su obezbeđena u budžetima Republike Srbije i Opštine Nova Varoš.

Očuvanje prirodnih dobara, kao i unapređenje njihove zaštite, uz iskorišćavanje turističkih potencijala, neminovno će dovesti do sveukupnog razvoja naše države, kao i povećanja životnog standarda svih njenih građana. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Marko Atlagić.

Da li neko želi reč? (Da.)

Izvolite, kolega.

MARKO ATLAGIĆ: Uvaženi potpredsedniče Narodne skupštine, poštovani ministre sa saradnicima, ovaj zakon o zaštiti životne sredine i predloženi amandman, ako ga prihvatite, pridoneće ubrzanoj modernizaciji Republike Srbije koju sprovodi Vlada Republike Srbije, najveći broj poslanika i najveći broj građana Republike Srbije. Motor te ubrzane modernizacije Srbije je predsednik Republike Aleksandar Vučić.

Poštovani narodni poslanici, mi smo juče ovde bili optuženi od „saveza za propast Srbije“ da smo blatili bivšeg ministra Olivera Dulića, zvanog Uzgajivač Lavića na Paliću u Pokušaju. Pozivam kolege, uvažene narodne poslanike iz „saveza za drugu propast Srbije“, jer prva propast je bila dok su bili u DOS-u, da kažu da li je istina da je bivši ministar građevine Oliver Dulić, inače ortoped, „platio plakate i bilborde sa porukom 'Očistimo Srbiju' pola miliona evra“ (izveštaj Državnog revizora za 2011. godinu, a objavila Politika 22. 09. gospodnje 2012. godine). Da li je tačno, poštovani poslanici iz DOS-a, da je bivši ministar građevine Oliver Dulić, inače ortoped, „platio oglašavanje u jednim dnevnim novinama 500.000 evra“ (izveštaj Državnog revizora za 2011. godinu, a objavila Politika 22. 09. 2012. godine)?

Poštovani građani, oni koji su nas juče lažno optuživali iz „saveza za drugu propast Srbije“, nema ih danas ovde, kako vidite, u ovoj sali, njih redovno nema u ovom visokom domu... Poštovani građani Srbije, kako se nazivaju oni koji ne obavljaju svoj posao? Pošto se u različitim delovima Srbije različito nazivaju, da biste svi, poštovani građani, vi iz čitave Srbije, razumeli, nazivaju se lezijedovići, džabalebaroši, luftiguzi i lenčuge. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Tijana Davidovac.

Da li neko želi reč? (Da.)

Izvolite, koleginice Davidovac.

TIJANA DAVIDOVAC: Zahvaljujem, predsedavajući.

Uvaženi ministre sa saradnicima, dame i gospodo poslanici, poštovani građani Republike Srbije, kada se radi o zaštiti životne sredine, istakla bih jedan od primera dobre prakse u opštini Lazarevac, iz koje ja dolazim, a radi se o projektu izgradnje regionalne deponije komunalnog otpada „Kalenić“. Ovaj projekat ima obeležje međuregionalnog projekta i obuhvata 11 gradova i opština. Pored Lazarevca, tu su uključeni i Lajkovac, Ub, Obrenovac, Mionica, Ljig, Valjevo, Barajevo, Vladimirci, Koceljeva i Osečina.

Regionalna deponija „Kalenić“ gradiće se na oko 60 hektara napuštenih površinskih kopova rudarskog basena Kolubara „Tamnava – Zapadno polje“ i pokriće područje od oko 4.000 kvadratnih kilometara, sa ukupno 370.000 stanovnika, gde bi se dnevno odlagalo 330 tona komunalnog otpada. Ovaj projekat je u nacionalnom interesu i na najbolji mogući način, a u skladu sa evropskim standardima, biće uspostavljen celoviti sistem upravljanja otpadom.

Pored izgradnje sanitarne deponije sa tri kasete, biće stavljene u funkciju i tri linije za sekundarnu separaciju suve frakcije otpada u Valjevu, Lazarevcu i Obrenovcu. Takođe, regionalni sistem „Kalenić“ činiće i četiri transferne stanice u Lazarevcu, Obrenovcu, Valjevu i Koceljevi.

Ovaj projekat je značajan sa aspekta ekologije, zdravlja, ali i ukupnih socijalno-ekonomskih komponenti, jer rešava jedan od najvećih problema sa kojima se suočava celo ovo područje.

U danu za glasanje Poslanička grupa Srpske napredne stranke će podržati predloženi zakon. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Mihailo Jokić.

Da li neko želi reč? (Da.)

Kolega Jokiću, izvolite.

MIHAILO JOKIĆ: Poštovani ministri, odnosno ministre, poštovani poslanici, ja bih imao jednu želju, ministre – da vi, kad bude pala prva kiša, svojim autom i sa svojim saradnicima dođete do valjevske Loznice pa da onda, od valjevske Loznice krenete ka Beogradu preko Uba i da konstatujete koliko

ima kamenoloma, kako izgleda put Valjevo–Beograd u tom trenutku, kako izgledaju putevi koji vode ka tom putu, kako izgleda flora. Kao da je pao sneg, kamena prašina. Vi to dobro znate, ona je opasnija od atomske bombe.

Ja se čudim da niko nije danas govorio o problemu kamenoloma. Čuo sam nekoliko puta neki su pominjali Valjevo, Valjevo, Valjevo, ali i ja sam iz Valjeva. Problem Valjeva su kamenolomi koji uništavaju ukруг prečnika možda dva kilometara sve one koji tu žive. Kamena prašina je smrt. S druge strane, uništava se infrastruktura. Vi to sagledajte i pogledajte kako se to urušava, kako se životi ljudi ugrožavaju. Znači, to treba snimiti i treba videti koju nadoknadu plaćaju oni kao rudnu rentu, a ja vam tvrdim da to nije ni deseti, ni stoti deo onih obaveza kada se sagleda ta rudna renta, recimo, u Evropi ili u svetu.

Znači, taj problem, kada su u pitanju građani Valjeva, mora se pod hitno rešiti jer je velika teritorija grada Valjeva, opštine Lajkovac, opštine Ub ugrožena tim kamenolomima.

Ti kamenolomi stvaraju ogroman profit onima koji to imaju. Oni obavezu, pune budžet i plaćaju onoliko, pazite, tako piše, koliko oni procene. Znači, oni procene da su uradili toliko i toliko...

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega Jokiću.

MIHAILO JOKIĆ: Da bi to procenili, ljudi moraju biti stručni i zato vam kažem i na kraju...

(Isključen mikrofون.)

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Goran Kovačević.

Da li neko želi reč? (Da.)

Izvolite, kolega Kovačeviću.

GORAN KOVAČEVIĆ: Dame i gospodo, poštovani ministre, svakako da Predlog zakona o izmeni i dopuni Zakona o zaštiti životne sredine pozitivno utiče na floru i faunu i doprinosi očuvanju i razvoju, sveukupnom, Republike Srbije. Ultimativna zaštita životne sredine i zakonski je regulativa koja se menja iz dana u dan, a s obzirom na ogromne ekološke izazove ključni je zadatak vašeg ministarstva i Skupštine Republike Srbije.

Održivi razvoj jednog društva nemoguće je zamisliti bez održive ekologije. Ja bih se tu nadovezao na UN, na Agendu 2030. To je Agenda koja je prisutna danas u svim skupštinama u svetu. Kada govorimo o tome, onda govorimo o obezbeđenju sanitarnih uslova i pijaćoj vodi, cilj šest. Govorimo o održivim i relevantnim izvorima moderne energije, o hitnoj potrebi da se reše klimatski problemi, stav 13. Mogu da govorim o stavu 15, stavu 16, ali suština je da u održivom razvoju naše planete Zemlje.

UN kažu da je pet tačaka iz oblasti ekologije. Reformsko delovanje u oblasti normativnih akata, jasni, sigurni, održivi izvori finansiranja, ja bih dodao dostupni svima, jasna, potpuna i jednostavna kontrola sprovođenja normativnih

akata svakako jedno društvo u oblasti ekologije čini prihvatljivim i različitim u odnosu na druge. Kada danas govorimo o ekologiji, govorimo i o poljoprivredi, govorimo i o finansijama i to su sastavni delovi jedne iste priče. Direktno su povezani. Indirektno govorimo o zdravlju, o obrazovanju i jedno društvo u stvari ne može da napreduje, da raste, da se razvija ako tih pet temelja jednog društva ne funkcioniše.

Zato mi kao Vlada Republike Srbije, odnosno vi kao Ministarstvo, Skupština Republike Srbije, činimo sve da tih pet temelja izgleda bolje za generacije koje dolaze. Ja vam se zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Goran Pekarski.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Krsto Janjušević.

Da li neko želi reč? (Da.)

Izvolite, kolega.

KRSTO JANJUŠEVIĆ: Hvala, predsedavajući.

Poštovani ministre sa saradnicima, uvažene kolege, prošli put smo razgovarali o tome da li je iznos u budžetu opredeljen za ovo ministarstvo mnogo ili malo. Treba krenuti od toga na koji način će se iskoristiti ta sredstva. Ako neko kaže da je malo, kada se to malo upotrebi pametno i u pravcu razvoja, dobićemo mnogo.

Još jednom kažem, čega je to mnogo zatekao Aleksandar Vučić kada je nasledio Srbiju pred bankrotom? Svega je bilo malo. Pravilnim ulaganjem napravili smo mnogo toga.

Šta je vredelo „žutoj ekipi“, koja je mogla da ima neku brojku i stavku u budžetu za zaštitu životne sredine, kada je, recimo, ministarstvo sa ministrom Dulićem, koje se bavilo ovim resorom, recimo, za potrebe arhiviranja i skladištenja imejl poruka angažovalo privatnu firmu i platilo 3.646.000 dinara? Zamislite potrebu da privatna firma čuva elektronsku poštu organa državne uprave! Narod ih bira, plati ih da rade svoj posao, a onda oni angažuju privatnu firmu, koju takođe narod plati, da radi njihov posao. Iz toga se može izvesti samo jedan zaključak – za narod i za Srbiju nisu imali vremena, imali su neka preča posla. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Ana Čarapić.

Da li neko želi reč? (Da.)

Izvolite, kolegice Čarapić.

ANA ČARAPIĆ: Zahvaljujem.

Amandman sam podnela na član 3. Predloga zakona u cilju da ukažem na značaj ekološkog obrazovanja za očuvanje prirode i uticaj koji ima na sveukupni razvoj Republike Srbije.

Dakle, u poslednjih 20 godina suočavamo se sa posledicama globalne ekološke krize, suočavamo se sa posledicama trošenja prirodnih resursa, sa zagađenjem zemlje, vazduha. Suočavamo se, takođe, sa globalnim klimatskim promenama, pa otuda i veliki značaj ima i ekološko obrazovanje za očuvanje i zaštitu životne sredine.

Kada je u pitanju ekološko obrazovanje, ono je oduvek bilo prisutno u obrazovnom sistemu, ali u poslednjih par godina je mnogo više izraženo.

Takođe, ovu priliku želim da iskoristim da pomenem akcije Vlade Republike Srbije u pogledu čišćenja rečnih korita, parkova itd. Cilj takvih akcija je veliki odaziv javnih ličnosti, zato što političari, glumci, pevači imaju veliki uticaj i uzor su mladima i odraslima i to sve utiče na buđenje svesti ljudi o značaju očuvanja životne sredine.

Jedna od takvih akcija je sprovedena 5. juna povodom Svetskog dana zaštite životne sredine, gde je organizovano čišćenje priobalja reke Save. Akciju je predvodila predsednica Vlade Republike Srbije Ana Brnabić, a na akciju su se odazvali i mnogi ministri, vi, gospodine, zatim ministar finansija gospodin Siniša Mali, ministar zdravlja gospodin Zlatibor Lončar, mnogi državni sekretari, pomoćnici itd. Cilj ovakve akcije je zapravo da se prenese poruka mladima, ali i odraslima da čistiti svoje okruženje nije sramota. Zapravo, sramota je zagađivati svoje okruženje i sramota je bacati smeće na mestima gde to nije dozvoljeno.

Sve ono što smo postigli u prethodnih šest godina zajedno sa akcijama zaštite životne sredine još jednom potvrđuje da je Srbija danas na pravom putu. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Sada određujem redovnu pauzu u trajanju od jednog sata.

Sa radom nastavljamo u 15.00 časova.

(Posle pauze – 15.00)

PREDSEDAVAJUĆI (Veroljub Arsić): Poštovane dame i gospodo narodni poslanici, nastavljamo sa daljim radom.

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Radoslav Cokić.

Da li neko želi reč? (Da.)

Kolega Cokiću, izvolite.

RADOSLAV COKIĆ: Poštovani predsedavajući, gospodine ministre, poštovani predstavnici Ministarstva, kolege poslanici, skoro da nema oblasti, kad je u pitanju zaštita životne sredine, a da je nismo pomenuli na ovom zasedanju. Mislim da su sve diskusije bile dobronamerne i vama na korist.

Ono što mi se čini da nismo na dovoljan način pominjali, ne kažem tretirali već spominjali, to je aero-zagađenje, ono što je vaša omiljena tema.

Znači, kako smanjiti broj automobila, pre svega dizel-automobila, koji su veliki zagađivači. Da ne zaboravimo, zagađivači koji su pojedinačni jesu i ova nova oruđa koja se sad koriste, a to su trimeri, motorne testere. To neposredno truje onoga ko sa njim radi jer se koriste tzv. mešavine kao sagorevanje.

Moramo da se borimo protiv toga na način kako mi to možemo jer reći ću, verovatno vi to znate, a reći ću onima koji za to još nisu saznali, znate da su na Zapadu vrlo raspoloženi i agresivno pokušavaju to da reše, da elektro-automobili uđu u centar grada. Kako ne mogu to da postignu, Nemci prave velike parkinge na periferiji grada kako bi što veći broj stanovnika vozovima uveli u sam grad i time smanjili zagađenje i rasteretili sredinu.

Mnogo poslova je pred vama. Odredite prioritete. Imate našu podršku i, svakako, biće neko prolazno vreme da pitamo i da vidimo šta smo to uradili i mi kao članovi Odbora i vi kao ministar i svi koji su u toj oblasti zaduženi... (Isključen mikrofoni)

PREDSEDAVAJUĆI: Reč ima ministar Trivan.

GORAN TRIVAN: Hvala vam lepo.

Poštovani predsedavajući, poštovani poslanici, svestan sam da ću ja biti žrtva minulog stanja i to ne govorim sa gorčinom, naprotiv. Dakle, prosto je stanje životne sredine zapušteno. Pričam o desetinama godina i, eto, toliko o tome, ali uživam da učinim maksimalne napore zajedno sa ovim divnim timom ljudi koji predvodim da nešto pomerim, i to je moguće, i svako pre mene je ponešto zaista i pomerio. Samo bih ja voleo da mi budemo ti koji ćemo najviše pomeriti.

Kad je vazduh u pitanju, nema dileme da je to jedno od najnelogičnijih pitanja naše životne sredine i našeg zdravlja. Neću da ponavljam one strahovite podatke o broju ljudi koji stradaju godišnje zbog lošeg kvaliteta vazduha.

Ono što je važno reći, to je da ću ja zaista insistirati na svemu onome što nam i elektroenergetika i energetika sama po sebi donosi, a da to sprečimo, a bogami, i saobraćaj. Sa tom čuvenom cifrom od 130-ak hiljada vozila koje uvezemo godišnje, možete misliti kakvog kvaliteta su ta vozila i sa „evro 3“ itd. Dakle, to je zapravo nešto što ne možemo da dozvolimo. Ja se nikako ne slažem sa tim, šta god neko mislio o tome.

Sledeće nedelje ćemo formirati, ja to zovem komitet za zaštitu, odnosno brigu o kvalitetu vazduha, gde ćemo okupiti mnogo različitih stručnjaka koji se bave ovom temom ne bismo li sami sebi pomogli, da vidimo koji su to pravci, koga ćemo sve uključiti, jer mi sami bez energetike, saobraćaja, finansija ne možemo da izvedemo sve potpuno sami do kraja, ali imamo identifikaciju stanja i bogami smo veoma odlučni da menjamo to stanje i veoma smo odlučni da indukujemo lokalne samouprave da počnu da izdvajaju sredstva za gašenje individualnih kotlarnica, da elektroprivredu nateramo da vodi računa o tome šta nam izlučuje u atmosferu, da se menjaju energenti, jer je to moguće. Svet to već

poznaje i, naravno, kada je saobraćaj u pitanju i građani, da pokušamo da nađemo novac za neku vrstu stimulacije, ili subvencije, da sve više počnemo da se bavimo, odnosno kupujemo hibridne električne automobile. U Evropi ih već ima milion.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na 3. član amandman je podneo narodni poslanik Nenad Mitrović.

Da li neko želi reč? (Da.)

Kolega Mitroviću, izvolite.

NENAD MITROVIĆ: Poštovani predsedavajući, gospodine ministre sa saradnicima, dame i gospodo narodni poslanici, podneo sam amandman na član 3. Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti životne sredine. Članom 3. Predloga zakona predlaže se dopuna zakona na način da se doda član 101a kojim se propisuje pravni osnov za izradu podzakonskog akta, pravilnika kojim bi se tačno definisalo šta će se proveravati kod korisnika IPARD podsticaja, a to znači da su korisnici koji ostvaruju pravo na IPARD podsticaje iz oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja u obavezi da ispune odgovarajuće uslove zaštite životne sredine.

Kroz diskusiju hoću da spomenem dolinu Pčinje, predeo izuzetnih odlika koji se nalazi na jugu Srbije, na granici sa Makedonijom, na teritoriji opštine Bujanovac. Zaštićen prostor je omeđen padinama Staračke kule i padinama planine Kozjak, dok središnjim delom protiče reka Pčinja, a pored koje se nalazi Manastir Prohor Pčinjski, koji datira iz perioda 11. veka. Površina koju pokriva zaštićeno područje doline Pčinje zahvata 2.606 hektara. Iako po količini vode reka Pčinja predstavlja jednu od najsiriomašnjih pritoka Vardara, ubraja se u najčistije reke u Srbiji. U reci Pčinji nalazi se izuzetno retka vrsta pastrmke. S tim u vezi, zaštita ovog vodotoka trebalo bi da bude usmerena na očuvanje kvaliteta vode, istraživanje njenog živog sveta, kao i iznalaženje najboljih rešenja za ublažavanje negativnih uticaja koji svojim delovanjem vrše degradaciju ovog prostora.

Pozivam kolege narodne poslanike da u danu za glasanje podrže Predlog izmena i dopuna zakona. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Milan Knežević.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Snežana Petrović.

Da li neko želi reč? (Da.)

Koleginice Petrović, izvolite.

SNEŽANA PETROVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Uvaženi ministre, poštovane kolege narodni poslanici, na član 3. Predloga zakona podnela sam amandman kojim se dodaje novi član i novi stav

3, a kojim se podstiče sveukupni razvoj Republike Srbije sa osvrtom na poboljšanje ekološkog nasleđa.

Obrazlažući svoj prethodni amandman govorila sam o tome da grad Užice, iz koga dolazim, ima ozbiljnih problema sa zagađenjem vazduha, posebno u zimskim uslovima, a jedan od razloga je i postojanje oko 16.000 individualnih kotlarnica na području grada Užica.

Sa ciljem poboljšanja kvaliteta vazduha i zaštite životne sredine, posebno u zimskim uslovima, grad Užice poslednjih 20 godina sprovodi kontinuirani monitoring kvaliteta vazduha u okviru državne i lokalne mreže mernih stanica na sedam lokacija u gradu. Analizom podataka monitoringa vazduha od strane Agencije za zaštitu životne sredine utvrđeno je da je kvalitet vazduha treće kategorije, nažalost, okarakterisan kao prekomerno zagađen vazduh.

Rešavajući problem narušenog kvaliteta vazduha grad godinama sprovodi različite mere i aktivnosti. U periodu od 2010. godine dosada izvršena je konverzija 66% od ukupnog kapaciteta kotlarnica gradske toplane koje su dosada koristile ugalj ili mazut, a sada koriste gas kao primarni energent. S obzirom na to da preostale kotlarnice nemaju tehničke mogućnosti za konverziju, planira se izgradnja nove kotlarnice kapaciteta 36 megavata koja će kao energent koristiti gas, a koji će zameniti kapacitet nekonvertovanog dela sistema i omogućiti priključenje dodatnog broja korisnika na gasovod. Trenutno je u toku izrada projektne dokumentacije za ovu kotlarnicu.

Pored niza drugih aktivnosti, u skladu sa obavezama propisanim Zakonom o zaštiti vazduha, Grad je uradio i kratkoročni akcioni plan i plan zaštite kvaliteta vazduha. Planovi sadrže mere koje se kratkoročno i dugoročno preduzimaju radi dostizanja utvrđenih graničnih vrednosti kada se radi o nivou zagađenosti vazduha.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Tanja Tomašević Damjanović.

Da li neko želi reč? (Da.)

Izvolite, kolegice.

TANJA TOMAŠEVIĆ DAMJANOVIĆ: Hvala, poštovani predsedavajući.

Poštovani gospodine ministre sa saradnicima, kolege i kolegice narodni poslanici, Poglavlje 27 – životna sredina i klima jedno je od najkomplikovanijih i najkompleksnijih poglavlja u procesu pregovora i obuhvata trećinu pravnih tekovina Evropske unije, što nameće potrebu za jasnom nacionalnom politikom posebno u oblasti planiranja finansija i dinamike za implementaciju.

Po svojoj prirodi životna sredina prevazilazi političke i pravne okvire i granice koje je stvorio čovek, stoga je prekogranična saradnja u okviru

Evropske unije, kao i saradnja između EU i ostatka sveta od suštinske važnosti ako želimo da se bavimo izazovima koji utiču na sve nas. Sve zemlje našeg regiona moraju delovati u harmoniji sa prirodom jer je to jedini način da spasimo životnu sredinu od degradacije i na taj način osiguramo održivo ekonomsko poslovanje. Samo zajedničkim snagama možemo da zaštitimo životnu sredinu koja direktno utiče na naše zdravlje i na kvalitet života budućih generacija. Hvala.

PREDSEDNIK: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podneo Dalibor Radičević.

Da li neko želi reč? (Da.)

Izvolite.

DALIBOR RADIČEVIĆ: Zahvaljujem, predsednice.

Poštovani ministre, dame i gospodo narodni poslanici, amandmanom na član 3. Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti životne sredine pokušao sam da ukažem na važnost zaštite životne sredine, kao i na očuvanje i unapređenje održivog ekološkog razvoja.

Održivi razvoj je razvoj koji zadovoljava potrebe sadašnjice ne dovodeći u pitanje sposobnost budućih generacija da zadovolje vlastite potrebe. Održivi razvoj podrazumeva ravnotežu između potrošnje resursa i sposobnosti obnavljanja prirodnih sistema.

Da je ovo ozbiljan problem i da se na njegovom rešavanju već ozbiljno radi, pokazuju nam i aktivnosti koje je preduzelo preduzeće „Komunalne usluge“ iz Aleksinca. Deponiju za odlaganje smeća koja se oslanjala na auto-put Beograd–Niš na Koridoru 10 uspešno su zatvorili i trenutno se radi na formiranju zelenog pojasa. Ruglo koje je bilo pored samog auto-puta pretvaraju u zelenu oazu i to sopstvenim sredstvima. Uložili su 20.000.000 dinara u zatvaranje postojeće deponije i otvaranje nove savremene kasete uz poštovanje svih standarda iz oblasti ekologije i zaštite životne sredine. Uložili su i 30.000.000 dinara u neophodnu opremu, separator, utovarivač, kamione. Ukupno je uloženo 50.000.000 dinara iz sopstvenih sredstava i sve to je uložilo preduzeće koje je 2012. godine preuzeto kao gubitaš.

Ovo je još jedan primer da sve može da se uradi ako su pravi ljudi na rukovodećim mestima. Samo tako možemo sačuvati prirodne lepote naše zemlje i predati ih budućim generacijama na dalje korišćenje.

PREDSEDNIK: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podneo poslanik Boban Birmančević.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman je podneo poslanik Milosav Milojević.

Da li neko želi reč? (Da.)

Izvolite.

MILOSAV MILOJEVIĆ: Hvala.

Uvažena predsednice Narodne skupštine, cenjeni ministre, dame i gospodo poslanici, u članu 3. Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti životne sredine, kojim se dodaje naziv člana i član 101a, predlažem da se doda novi stav 3, koji glasi – odredbama ovog zakona podstiče se sveukupni razvoj Republike Srbije s posebnim osvrtom na održavanja uslova u nacionalnim parkovima.

Dame i gospodo, kao što sam istakao u prethodnim obraćanjima, veoma je bitno, u cilju razvoja Republike Srbije, posebnu pažnju posvetiti ekološkoj svesti i zaštiti životne sredine. Naša želja je da budemo moderna, razvijena i uređena članica Evropske unije i merama ovog zakona sigurno idemo korak napred ka tom članstvu.

Spomenuo sam važnost očuvanja nacionalnih parkova. Srbija, koja je uključena u Evropsku federaciju nacionalnih parkova, pored „Đerdapa“, „Tare“, „Fruške gore“, „Kopaonika“ i „Šar-planine“ kao pet nacionalnih parkova, ima i brojne prirodne lepote koje je potrebno očuvati. Regulisanjem kontrole otpada, odnošenjem smeća i drugim ekološkim vrednostima stičemo šansu i da značajno povećamo prihodnu stranu sa većim prilivom novca od turizma. Izmenama i dopunama Zakona omogućiće se korišćenje sredstava Zelenog fonda. Time će se postaviti uslovi za efikasnije planiranje i sigurnost za realizaciju projekata koji će biti finansirani. Uspostavljanjem regulative, jednostavnijom procedurom, ali i kriterijumima na osnovu akata koje donosi Vlada Republike Srbije, siguran sam da će zaštita životne sredine i nivo ekološkog razvoja biti iz godine u godinu na sve većem nivou. Ubeđen sam da dolaze godine kada ćemo o ovoj i sličnim temama govoriti mnogo više nego danas a to će, pored ostalog, biti pokazatelj da se društvo razvija i da ide u pravom smeru ka porodici evropskih država. Hvala.

PREDSEDNİK: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Dragan Veljković.

Da li neko želi reč? (Da.)

Izvolite.

DRAGAN VELJKOVIĆ: Hvala, predsednice.

Uvaženi ministre sa saradnicima, dame i gospodo narodni poslanici, predloženi amandman odnosi se na očuvanje zaštićenih prirodnih dobara, pa u tom kontekstu želim da kažem nešto o korelaciji zaštite prirodnih dobara i razvoja turizma.

Zaštićeno prirodno dobro je očuvani deo prirode posebnih prirodnih vrednosti i odlika, zbog kojih ima trajni ekološki, naučni, kulturni, obrazovni, zdravstveno-rekreativni, turistički i drugi značaj.

Republika Srbija se odlikuje znatnim bogatstvom flore i faune, posebno endemičnim retkim biljkama i životinjama, kao i specifičnim ekosistemima,

zahvaljujući pre svega geografskom položaju na Balkanskom poluostrvu, reljefu, klimatskim odlikama i složenoj istoriji živog sveta.

Sa druge strane, razvoj turizma i čitavog niza ekonomskih aktivnosti ima niz pozitivnih efekata na ekonomiju i prosperitet turističkog mesta zemlje i regiona. Međutim, on istovremeno menja fizionomiju sredine u kojoj se razvija, produkujući ne samo pozitivne već i određene negativne promene.

Turizam, poput drugih privrednih grana, utiče na kvalitet životne sredine kao potrošač prirodnih i drugih resursa, zemljišta, vode, goriva, električne energije i hrane, ali i kao proizvođač značajne količine otpada i emisije. Negativni uticaji turizma na životnu sredinu izraženi su kroz pritisak na prirodne resurse, živi svet i staništa, kao i stvaranje otpada i zagađenja. Turizam ima veliki interes da održi kvalitet životne sredine na visokom nivou, tako da je čista i zdrava životna sredina izuzetno važna pretpostavka njegovog uspešnog razvoja. Pozitivni efekti turizma u odnosu na životnu sredinu ogledaju se u činjenici da je reč o delatnosti koja teži ka adekvatnom korišćenju prirodnih resursa, unapređenju predela i održavanju ekoloških, ekonomskih i sociokulturnih vrednosti lokalne zajednice.

Iz navedenih razloga prioritetni cilj je svih nadležnih organa da uspostave ravnotežu između razvoja turizma i zaštite životne sredine i da se omogući kontakt čoveka i prirodnog ambijenta.

PREDSEDNIK: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Veroljub Matić.

Da li želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman je podneo poslanik Jovica Jevtić.

Da li neko želi reč? (Da.)

Izvolite.

JOVICA JEVTIĆ: Poštovani predsedavajući, uvaženi ministre sa saradnicima, poštovane kolege narodni poslanici, ne treba posebno napominjati koliko razvijena svest o zaštiti životne sredine pozitivno utiče na kvalitetan razvoj u svim sferama društvenog života.

Potičem iz opštine koja o tome treba posebno da vodi računa, opština Raška koja svojom teritorijom obuhvata najveći deo Nacionalnog parka „Kopaonik“, dobar deo Parka prirode „Golija“ i Jošaničku banju. Ako pri tome dodamo da su najznačajniji kulturnoistorijski spomenici u srpskoj istoriji ili na teritoriji opštine Raška ili u njenoj neposrednoj blizini, ne treba posebno naglašavati koliko treba da radimo na tome da ono što nam je priroda darivala, očuvamo i prenesemo budućim generacijama.

Želim da pohvalim napore lokalnog rukovodstva da istraje na tim principima. Realno, to je dosta teško zbog nasleđenih problema, pogotovo u Nacionalnom parku „Kopaonik“, ali politika guranja problema pod tepih je prošlost, a hvatanje ukoštac i rešavanje problema naša sadašnjost. Zajedničkim

sredstvima Evropske unije, Ministarstva za zaštitu životne sredine i opštine Raška počela je realizacija projekta izgradnje kolektora otpadnih voda i postrojenja za preradu otpadnih voda. Vrednost investicije je oko 11 miliona evra i vi ste, gospodine ministre, postavili kamen-temeljac za izgradnju tog postrojenja.

Naravno da nas očekuje možda i najveći problem, ne bežimo od njega. Napravili smo kontakt sa par izraelskih firmi koje koriste najsavremenije metode za skladištenje i preradu otpadnih voda da bismo rešili problem otpadnih voda u Nacionalnom parku „Kopaonik“ u kome se nalazi najsavremeniji zimski turistički centar u Srbiji. Tu očekujemo vašu podršku, vas i Vlade Republike Srbije. Ne sumnjam da će podrška izostati, jer ako se realno uzme u obzir, zimski turistički centar koji se nalazi u okviru Nacionalnog parka je moto razvoja turizma u Republici Srbiji.

Moramo naći meru koja zadovoljava razvoj infrastrukture jednog modernog zimskog turističkog centra, a da time ne ugrozimo zone zaštite Nacionalnog parka „Kopaonik“ i vi sami znate da to nije nimalo lako, ali preuzeli smo odgovornost da taj problem rešimo i opština Raška će, zajedno sa vašim ministarstvom i celom Vladom Republike Srbije, taj problem rešiti. Zahvaljujem.

PREDSEDNIK: Reč ima ministar Trivan.

Izvolite, ministre.

GORAN TRIVAN: Poštovana predsednice, dame i gospodo, mi smo bili u Raškoj. Rekli ste i sami da investiramo 11 miliona u ovom trenutku u ono što ste sami rekli, ali ja sam u stvari želeo samo da kažem da, kada imate tako agilno rukovodstvo u opštini, koje je spremno da otvori najveće probleme, koje ste sami naveli, dakle pitanje otpadnih voda, pitanje pijaće vode, pitanje kanalizacije, pitanje otpadnih voda na Kopaoniku i Nacionalnom parku „Kopaonik“, kao jedna od nelogičnijih tačaka koje su samo dotaknute jeste ono što ovde mora da se pohvali.

Dakle, nije teško naći se pri ruci rukovodstvu koje je agilno, koje hoće da otvori probleme i koje očigledno zna kako će to da radi.

Primetio sam tamo da, zapravo, osim agilnosti postoji harmonija među vama koji tamo živite i radite, naročito rukovodstva. Pozdravljam to, podržavam i kažem da ćete imati našu bezrezervnu pomoć. Hvala vam lepo.

PREDSEDNIK: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podnela poslanica Maja Mačužić Puzić.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman je podnela poslanica Aleksandra Jevtić.

Da li neko želi reč? (Da.)

Izvolite.

ALEKSANDRA JEVTIĆ: Poštovana predsedavajuća, poštovani gospodine ministre, poštovane kolege poslanici, na početku svog izlaganja želim samo da čestitam otvaranje Poljoprivrednog fakulteta u Kruševcu, odnosno dobijanje dozvole za rad. Konačno je vizija gospodina Bratislava Gašića, koji je u to vreme bio predsednik Opštine Kruševac i imao viziju da se otvori jedna ovakva visokoškolska ustanova, ostvarena i želim uspeh u radu i školovanju budućih intelektualaca koji će se, između ostalog, baviti i zaštitom životne sredine.

Amandman koji sam podnela tiče se upravo sredstava vezanih za IPARD fondove, odnosno tih nekih odredbi koje se tiču upravo zaštite životne sredine. Sredstva iz IPARD fondova dosada su mogla da koriste isključivo registrovana poljoprivredna preduzeća. Sada već sredstva iz IPARD fondova mogu da koriste i preduzetnici, kao i zemljoradničke zadruge, što je jako interesantno.

Što se tiče tih nekih aktuelnih izmena, a tiču se upravo tih sredstava iz IPARD fondova, aktuelnim izmenama preciziraju se uslovi korišćenja sredstava, a predlaže se preciziranje odredbi koje se tiču zaštite životne sredine, odnosno traži se da se ispune određeni uslovi kod ljudi koji konkurišu za sredstva IPARD fondova, što je jako bitno, istakla bih jako bitno zbog tih nekih parametara koji mogu negativno uticati ukoliko se ljudi bave tim nekim prerađevinama, ukoliko su to neke klanice planirane, mlekare itd., da svi ti nusprodukti koji mogu nastati, budu zbrinuti na adekvatan način.

Što se tiče tih nekih akata koji se moraju nabaviti, traži se od ljudi koji konkurišu za sredstva iz IPARD fondova da nabave potvrdu od nadležnog organa ministarstva da se zadovoljavaju uslovi koji se tiču zaštite životne sredine i kažem, upravo naglašavam, da je jako bitno i da smatram da bez toga ne bi taj zakon bio adekvatan, baš iz tih razloga...

(Isključen mikrofoni.)

PREDSEDNIK: Vreme. Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podnela poslanik Dragana Kostić.

Da li neko želi reč? (Da.)

Izvolite.

DRAGANA KOSTIĆ: Zahvaljujem, predsednice.

Uvaženi ministre sa saradnicima, narodni poslanici, građani Srbije, moj amandman se odnosi na ekspanziju ekološkog obrazovanja. Svakako da smo svedoci da se ekološko obrazovanje ne sprovodi samo kroz vaspitne ustanove, odnosno škole, predškolske ustanove, fakultete, već i da se može na drugi način vršiti ekspanzija ekološkog obrazovanja.

Dobar primer iz prakse jeste lokalna samouprava odakle dolazim, Sokobanja, gde je SNS, otkako je došla na vlast 2016. godine, znači za dve godine, uspela da projekat „Vrmdža fest“ finansira iz budžeta lokalne samouprave. Ovaj festival je, inače, internacionalni. Bavi se turističkim i

ekološkim filmom. Ove godine se prijavilo preko 40 ekoloških i turističkih filmova na ovoj manifestaciji, a od njih 40 trinaest je ušlo u kategoriju za takmičenje.

Posebno me raduje činjenica da je ove godine prvi put dodeljeno priznanje „Petar Lalović“ za naročit doprinos podizanju ekološke svesti na filmu, koje je uručila ćerka pokojnog reditelja Petra Lalovića, Ivona, glumcu i novinaru Dejanu Đuroviću.

Ovo je jedna od manifestacija koja svakako pomaže razvijanju i buđenju ekološke svesti i na tome ne treba da se stane, treba dalje da se radi, ali posetioci ovog festivala imali su prilike da vide i prirodne lepote ne samo Sokobanje, već i naše jedine prirodne piramide, odnosno planine Rtanj, s obzirom na to da se ovo selo Vrmdža nalazi upravo ispod planine Rtanj. Svakako da je Srbija prepuna prirodnih lepota i, hvala bogu, u svakom kraju treba samo da čuvamo te prirodne lepote i da uživamo u njima. Hvala.

PREDSEDNIK: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podneo poslanik Milovan Krivokapić.

Da li neko želi reč? (Da.)

Izvolite.

MILOVAN KRIVOKAPIĆ: Hvala, predsednice.

Uvaženi ministre sa saradnicima, kolegice i kolege, na član 3. podneo sam amandman 3, kojim se dodaje stav 3, koji se odnosi na održivost ekološkog razvoja.

Pripremajući se za obrazlaganje amandmana 3, bazirao sam se na pojedina pitanja koja nisu dovoljno definisana u prethodnom zakonu i kao takva su se izdvojila i iskazala se potreba za dopunu određenih članova, odnosno za dodatnim definisanjem pojedinih članova.

U članu 3. predložena je dopuna Zakona na način da se doda član 101a, kojim se propisuje pravni osnov za izradu podzakonskog akta, pravilnika kojim bi se tačno definisalo šta će se proveravati kod korisnika IPARD podsticaja. Predloženim preciziranjem odredbi omogućava se izdavanje akata od strane ministarstva nadležnog za poslove zaštite životne sredine kojima se utvrđuje ispunjenost uslova iz oblasti zaštite životne sredine pa samim tim i učešće na konkursu poljoprivrednim gazdinstvima za dodelu sredstava iz IPARD fondova.

Poznato je da je poljoprivreda planetarno najveći zagađivač životne sredine, pre svega zbog upotrebe hemijskih sredstava koja se koriste za zaštitu bilja. Ovo je ozbiljan problem i kao takvog ga treba i shvatiti. Zašto to kažem? Upravo zbog toga da bi se obezbedila proizvodnja dovoljne količine hrane, ne samo za nas trenutno, već i za buduće generacije. Neophodno je promeniti poljoprivrednu praksu, odnosno modifikovati je tako da ista postane održiva u dugom vremenskom periodu.

Neophodno je, pre svega, uskladiti Zakon o zaštiti životne sredine sa zakonima i propisima kojima se uređuje promena uticaja na životnu sredinu u EU, a potrebno je i da korisnici prirodnih resursa budu edukovani i detaljno informisani o značaju istih i kakve su posledice njihovog bezobzirnog iskorišćavanja.

Poštovanje standarda i adekvatnih propisa u poljoprivrednoj proizvodnji omogućava osvajanje novih tržišta uz porast poverenja potrošača. Zatim, postiže se i veća transparentnost proizvoda i prerađevina, ravnopravnije uključivanje na svetsko tržište, kao i povećanje... (Isključen mikrofon.)

PREDSEDNIK: Hvala.

Na član 3. amandman je podneo poslanik Igor Bečić.

Nije tu.

Na član 3. amandman je podneo poslanik Radoslav Jović.

Nije tu.

Na član 3. amandman je podnela poslanica Stanislava Janošević.

Da li želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman je podnela poslanica dr Dragana Barišić.

Da li neko želi reč? (Da.)

Izvolite.

DRAGANA BARIŠIĆ: Zahvaljujem, uvažena predsednice.

Poštovani ministre sa saradnicima, poštovane kolegice i kolege, eto, ja kao i kolegica koja je malopre govorila mogu da čestitam Kruševljanima, mojim Kruševljanima na Poljoprivrednom fakultetu koji počinje da radi. U to su sumnjali oni iz „saveza za propast Srbije“, sa suprotne strane, i optuživali nas, ali kao što je Bratislav Gašić obećao pre nekoliko godina, sve što je obećano, to je i ispunjeno i, evo, Kruševac može da se pohvali mnogo čime.

Vi ste već bili u Kruševcu i znate koliko je Kruševac lep grad i koliko se Kruševljani bore da životna sredina bude onakva kakva treba da bude u celoj Srbiji.

Inače, pored fabrike za prečišćavanje voda, investicije vredne 14 miliona evra, koja se uveliko gradi, Grad Kruševac je odgovornom politikom privukao i druge, da kažem strane kompanije i druge investicije, pa je tako potpisan sporazum o poslovno-tehničkoj saradnji sa Nemačkom organizacijom za međunarodnu saradnju, čime je grad Kruševac dobio preko 280 kontejnera za reciklažni otpad, što znači da se zaista borimo da životna sredina bude još zdravija jer mislimo na našu decu i nismo od onih koji se samo služe napadima i nesrećama građana da bi privukli neku pažnju. Mi radimo u korist građana. Građani to prepoznaju i cene tu našu politiku, pa otuda i velika podrška koju imamo.

Ono što mogu da kažem jeste da su zakoni izuzetni i da ćemo ih podržati u danu za glasanje i da ćemo nastaviti da se zalažemo i radimo isključivo za

naše građane, u njihovu korist i za dobrobit svih nas. Vama se zahvaljujem i želim svako dobro. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI (Veroljub Arsić): Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Blaža Knežević.

Kolega Kneževiću, izvolite.

BLAŽA KNEŽEVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Poštovani ministre sa saradnicima, svima nama treba da bude zadatak da radimo na zaštiti i očuvanju životne sredine i tu nema nikakve dileme. Posebno je važno da u ovoj oblasti edukujemo naše najmlađe, našu decu, a nadam se da nije kasno ni za nas starije.

Ipak, neki događaji iz prošlosti nas opominju, naročito 2014. godina, kada se pokazala potpuna neodgovornost vlasti u Šapcu. Naime, godinama unazad gradska vlast i gradska uprava Šapca odlagala je neplanski otpad na samoj obali Save, 200-300 metara udaljenoj od strogog centra grada Šapca. U pitanju je preko hiljadu tona otpada, a uz to, više od jedne decenije nije bio očišćen nijedan kanal na teritoriji grada Šapca.

Takođe te 2014. godine, svi se sećamo, pretio je veliki udarni talas na Šabac, poplavni talas. Zahvaljujući tada premijeru Aleksandru Vučiću, Vojsci Republike Srbije i velikom broju građana pre svega Šapca, ali i dobrovoljaca iz cele Srbije, grad Šabac je odbranjen. Da su se tada pitali ljudi iz šabačke vlasti, a pre svega dvostruki ministar Dušan Petrović, Šabac, i ne samo Šabac, plivao bi u vodi i u stotinama tona otpada i ne želim dalje da govorim šta bi to značilo. Zahvaljujući, ponovo kažem, Vladi Republike Srbije, Vojsci Srbije i građanima, dobrovoljcima koji su došli da brane Šabac, ostala je samo opomena, ali ne treba da se zaboravi. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI: Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Aleksandra Majkić.

Da li neko želi reč? (Da.)

Koleginice Majkić, izvolite.

ALEKSANDRA MAJKIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Dame i gospodo narodni poslanici, poštovani ministre sa saradnicima, danas i prethodnih dana smo pričalo o tome koliko država, tj. državni organi, koliko pokrajinski organi, koliko lokalne samouprave, gradovi i opštine mogu da utiču na unapređenje životne sredine. Pričali smo o tome koliko je sredstava izdvajano za različite oblasti u ekologiji i o planovima za budućnost, za koju se svi nadamo da će biti bolja što se tiče ekologije nego što je trenutno stanje u Srbiji. Pričali smo, takođe, i o drugim stvarima, ali ono na šta treba poseban akcenat staviti je, sigurno, ne samo ono što državni organi rade da se unapredi ekologija, nego šta mi kao pojedinci, znači ne kao poslanici, ne kao ministri, nego mi svi kao građani šta radimo da očuvamo ono što imamo oko sebe i da li smo dovoljno odgovorni prema životnoj sredini.

Godine 2016. Kikinda je na Sajmu ekologije proglašena za najčistiji grad u Srbiji, ali mi i dalje, bez obzira na to što smo proglašeni najčistijim gradom, imamo problem sa nelegalnim deponijama, sa nelegalnom sečom stabala. Imamo u 2017. godini situaciju da niko... Nemamo ni jednu jedinu prijavu za nelegalnu seču stabala i pitanje je koga mi štitimo time. Što bi se reklo u našem narodu, niko neće da bude cicija, ali znamo koji je veliki napor potreban da bi se zasadio zasad i koliko je potrebno to održati, a kažem, eto, u 2017. godini nemamo nijednu prijavu.

Dovoljno je prošetati nedaleko od Skupštine da vidite da i dan-danas, u 21. veku, ljudi i dalje bacaju smeće na ulici. Neretko srećemo one na putevima koji izbacuju smeće kroz prozor. To je već, može se reći, ukorenjen problem. Šta raditi sa nešto starijima, da li povećati sankcije, to je već pitanje dileme, ali svakako da mlade naraštaje treba...

(Isključen mikrofoni.)

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Studenka Kovačević. Koleginice Kovačević, izvolite.

STUDENKA KOVAČEVIĆ: Zahvaljujem, uvaženi predsedavajući.

Dame i gospodo narodni poslanici, poštovani ministre, koleginica Majkić je juče u raspravi govorila o pošumljavanju i apsolutno podržavam njenu diskusiju koja predstavlja rešenje za opustošene šume.

Ja ću se bazirati na istočnu Srbiju i na uzrok večnih posledica po naša prirodna dobra. U istočnoj Srbiji 40% teritorije je pod šumama, a suočeni smo sa zastrašujućim prizorom koji ostaje iza šumokradica. Bespravna seča šuma je problem koji svake godine postaje sve veći. Krivično delo – šumska krađa, ubedljivo je najčešće delo u odnosu na sva ostala dela protiv životne sredine. Štetnost koja se prouzrokuje a koju je nemoguće zaustaviti, kao što su hidrološki poremećaji, erozija, manjak kiseonika, samo su neki od razloga koji ukazuju da se ovim moramo baviti.

Rešavanje ovog problema nimalo nije lako. To su velike površine i nemoguće je u svakom trenutku imati pregled stanja na terenu. To zahteva puno ljudi, puno vozila, puno mehanizacije i opreme. Ali ono što je pozitivno jeste da građani u poslednjih nekoliko godina mnogo češće prijavljuju šumokradice. Broj podnetih krivičnih prijava se udvostručio. Međutim, to i dalje problem ne rešava. Kazne za ovo delo su uvećane 2016. godine, međutim, i dalje nisu srazmerne posledicama koje to delo izaziva.

Iskreno se nadam da ćemo uskoro nametnuti i obavezu da se sa čvrstih goriva što pre pređe na alternativne energente, pogotovo kada su u pitanju gradske toplane. Možda na taj način uspemo da smanjimo i seču šuma, odnosno nelegalnu seču šuma. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Žarko Mićin.

Da li neko želi reč? (Da.)

Izvolite, kolega Mićin.

ŽARKO MIĆIN: Zahvaljujem se, predsedavajući.

Poštovani predsedavajući, gospodine ministre, predstavnici Ministarstva, dame i gospodo narodni poslanici, podneo sam amandman na Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti životne sredine. Ovim izmenama smo uneli obavezu korisnika IPARD fondova da ispune određene uslove zaštite životne sredine pre nego što mogu da dobiju novac iz ovih fondova.

IPARD program predstavlja najznačajniji program pretpristupne podrške poljoprivrednicima i odobren je od strane svih članica EU. Glavni cilj i svrha ovog programa je da pomogne poljoprivrednike, kao i sve stanovnike ruralnih područja Republike Srbije da postepeno podižu svoje kapacitete i potencijale kako bi se blagovremeno i na pravi način pripremili za ispunjavanje evropskih standarda i zakona iz oblasti poljoprivrede, prehrambene industrije i zaštite životne sredine.

Ono što je važno jeste da je ovim programom poljoprivrednicima do 2020. godine na raspolaganju čak 229 miliona evra bespovratnih sredstava, što je zaista ozbiljan novac, a sada će poljoprivrednici da bi dobili, morati da ispune određene ekološke uslove što je neophodno na našem putu ka članstvu u EU, jer moramo otvoriti Poglavlje 27, a da bismo zatvorili ovo poglavlje, moramo ispuniti određene ekološke uslove. Upravo to je cilj ove zakonske odredbe.

Moram spomenuti šta smo uradili na polju zaštite životne sredine u Novom Sadu otkada je na njegovom čelu gradonačelnik Miloš Vučević. Ja ću spomenuti samo deo toga. Urađeno je zaista mnogo. Recimo, u prigradskim naseljima, u prigradskom naselju Rumenka uradili smo šest kilometara fekalne kanalizacije i prečistač otpadnih voda vredan čak 136 miliona dinara. U Stepanovićevu smo takođe završili celu fekalnu kanalizaciju i uradili takođe još jedan prečistač otpadnih voda koji je vredan 96 miliona dinara. U Kovilju smo uradili čak 40 kilometara kanalizacione mreže i završili prečistač vredan 190 miliona dinara. U Begeču smo takođe završili kompletnu kanalizacionu mrežu i uradili takođe jedan prečistač vredan čak 221 milion dinara.

Ono što je najvažnije, Miloš Vučević i gradska vlast u Novom Sadu je ovo uradila bez dinara zaduživanja, sve iz gradskog budžeta, dok su naši prethodnici, pre 2012. godine radili kanalizacije zadužujući gradsku vlast za 35 miliona.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Žarko Bogatinović.

Da li neko želi reč? (Da.)

Kolega Bogatinoviću, izvolite.

ŽARKO BOGATINOVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Dame i gospodo narodni poslanici, poštovani ministre sa saradnicima, danas je 11. oktobar, Dan grada Leskovca, i ovom prilikom želim da čestitam građanima, mojim Leskovčanima i gradonačelniku dr Goranu Cvetanoviću ovaj jubilej.

Danas ću govoriti o trećem benefitu i resursu koji poseduju Leskovčani, ekološkom. Pored centralnog postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda, pored regionalne sanitarne deponije „Željkovac“, govoriću o površinskoj akumulaciji „Barje“ i postrojenju za preradu i prečišćavanje površinske vode „Gorina“.

Na oko 30 kilometara od Leskovca, u gornjem toku reke Veternice izgrađena je višenamenska veštačka akumulacija „Barje“, koja je definisana kao ključni objekat budućeg jablaničkog vodovodnog podsistema koji će se razvijati kao deo donjeg južnomoravskog regionalnog sistema vodosnabdevanja.

Brana i akumulacija „Barje“ danas služi za vodosnabdevanje stanovništva i privrede grada Leskovca, za zaštitu Leskovca od poplava, za poboljšanje kvaliteta vode reke Veternice u malovodnim periodima, prihvatanje i zadržavanje nanosa, a postoji mogućnost korišćenja hidroenergetskog potencijala brane i akumulacije.

Iz akumulacije se vodom snabdeva grad Leskovac i 75 naselja sa oko 150.000 stanovnika zdravom pijaćom vodom. Ukupan kapacitet postrojenja za prečišćavanje vode iznosi 840 litara u sekundi, što zadovoljava potrebe građana i privrede Leskovca. Za razliku od nekih gradova u Srbiji, građani Leskovca u kontinuitetu, bez prekida, na svojim slavinama imaju pijaću vodu visokog kvaliteta, čija se zdravstvena ispravnost svakodnevno kontroliše od nadležnih institucija.

Realizacijom projekata koji su finansirani iz donacija u okviru KfV projekta u Leskovcu je definisana dinamika ulaganja u vodovodni sistem grada Leskovca. Do 2022. godine bi trebalo da se sva naselja za koja postoji ekonomska opravdanost priključe na vodovodni sistem koji se snabdeva vodom iz postrojenja za preradu vode „Gorina“. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Goran Nikolić.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Jovan Palalić.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Mirko Krlić.

Da li neko želi reč? (Da.)

Izvolite, kolega Krliću.

MIRKO KRLIĆ: Hvala, gospodine predsedavajući.

Najmanje sporan bi smeo da bude ovaj zakon, što se politike tiče, ali evo i danas u formi poslaničkih pitanja, bez obzira na moje jučerašnje objašnjenje,

imamo dežurnog stečajnog upravnika koji i dalje širi lažnu priču o oduzimanju dobrovoljačke zemlje u banatskom Karađorđevu.

To je posebno osetljivo pitanje zbog samog načina sticanja te zemlje. I dalje se pitam kakav je interes da se seje zla krv među složnim, poštenim i solidarnim stanovnicima Karađorđeva, čiji su dedovi napustili američki san i sa američkim državljanstvom došli da se bore za slobodu Srbije i 50% njih je ostavilo kosti na Kajmakčalanu.

U pitanju je odluka, još jednom ponavljam, o komasaciji doneta 2011. godine, koju niko nije sprovodio dok opština Žitište nije prešla u ruke Srpske napredne stranke. Danas se ona sprovodi. Biću brz. Cilj je ukрупnjavanje poseda, izgradnja zalivnih sistema i puteva kroz atare, kako bi se došlo do finansijskih sredstava, pa i ostalo, iz ovih fondova koje spominjemo u ovom članu zakona i prelazak na moderniju poljoprivrednu proizvodnju.

Niko nije prebačen iz jednog atara u drugi da to nije potpisao, niko se nije žalio na zajedničko ulaganje od 2,1% zalivnih sistema. Plan komasacije je bio potpuno javan. Od 1.050, bilo je svega 50 žalbi. Učesnici su mogli i pismeno da izraze svoje želje. Informacije dobija ova poslanička grupa od jednog dokonog, a takvog ima u svakom selu, kome je njiva pomerena za sedam metara. Pomerena, a ne oduzeta. Čak i on ima pravo žalbe Ministarstvu i ima pravo sudskog procesa.

Prema tome, jedina veza ove stranke stečajnog upravnika i ovog novog saveza za sve i svašta sa ekologijom jeste što potiču od reciklaže političkih kadrova, političkog otpada, propalih političkih stranaka u Srbiji. To je sve.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Slaviša Bulatović.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Zoran Bojanić.

Da li neko želi reč? (Da.)

Izvolite, kolega Bojaniću.

ZORAN BOJANIĆ: Zahvaljujem, uvaženi predsedavajući.

Govoriću na jedan specifičan način o održivom razvoju, pre svega kao Kraljevčanin. Koristim trenutak i priliku da svojim dragim sugrađanima čestitam jedan veliki dan, dan na koji smo čekali mnogo decenija. Kad kažem mnogo decenija, to je mnogo decenija pre nego što sam i ja rođen, a ja sam rođen ne tako skoro, bilo je i to davno.

Pre možda sedamdesetak godina urađena je izgradnja fabrike „Magnohrom“. Danas smo doživeli da posle 70 godina u Kraljevu započne izgradnja jedne nove fabrike, fabrike „Leoni“. Želim svojim sugrađanima da u sledećem periodu bude više takvih fabrika.

Posebno sam zadovoljan kada znam da će u sledećoj godini vredni ljudi JP „Putevi“ započeti realizaciju projekta Moravskog koridora, da će se najzad rešiti pitanje i otvaranje aerodroma Morava Lađevci za civilni saobraćaj.

Ispunjen sam zadovoljstvom i ponosom jer sam bio u grupi ljudi koja je pre 10 godina imala viziju, imala misiju i imala cilj. Taj cilj se polako ostvaruje, ali tog ostvarenja ne bi bilo da nije jednog čoveka, jednog čoveka kome dugujemo sve, jednog velikog čoveka, kako po svojim fizičkim predispozicijama, tako i po velikim delima.

Sećam se vremena kada je Kraljevcanima isto pomagao kada smo nakon zemljotresa pravili i mnogi iz ove sale pomagali su u izgradnji sedam kuća u Kraljevu. Sećam se tog velikog čoveka kada je jednom dečaku od devet godina ispunio tri želje dok on čeka krov nad glavom. Obezbedio mu je koš iza te kuće, obezbedio mu je dres omiljenog kluba i obezbedio mu je papagaja. Taj veliki čovek je Aleksandar Vučić. Hvala mu na svemu što je učinio. Nekima neće biti milo, ali dela govore. Dela govore, a sve ostalo je magla. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Živan Đurišić.

Izvolite, kolega Đurišiću.

ŽIVAN ĐURIŠIĆ: Poštovani predsedavajući, poštovani ministre sa saradnicima, poštovani narodni poslanici, podneo sam amandman na član 3. Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti životne sredine i on glasi – u članu 3. Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti životne sredine, kojim se dodaje naziv člana i član 101a Zakona o zaštiti životne sredine, dodaje se novi stav 3, koji glasi – odredbama ovog zakona podstiče se sveukupni razvoj Republike Srbije s posebnim osvrtom na poboljšanje održivog ekološkog razvoja.

Članom 3. Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti životne sredine vrše se dopune Zakona tako što se posle člana 101. dodaje novi član 101a, kojim se propisuje da korisnici koji ostvaruju pravo na IPARD podstičaje iz oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja u obavezi su da ispune odgovarajuće uslove zaštite životne sredine, kao i da nadležni ministar i ministar nadležan za poslove poljoprivrede i ruralnog razvoja sporazumno propisuju uslove koje moraju ispunjavati korisnici IPARD podsticaja.

Ovim podzakonskim aktom bi se tačno definisalo šta će se proveravati kod korisnika IPARD podsticaja s obzirom na to da važećim propisima iz oblasti zaštite životne sredine nisu propisani uslovi u oblasti zaštite životne sredine za poljoprivredna gazdinstva, iz kojih razloga nije bilo moguće izdati akt o ispunjenosti uslova. Iz tih razloga i iz razloga pravne uređenosti u postupku primene ovog zakona i zakona iz oblasti poljoprivrede uređuje se navedena oblast zbog ukazane potrebe preciziranja i postizanja bolje

međusobne usaglašenosti pojedinih odredaba zakona i time omogućiti inspekcijski nadzor i stvoriti pravni osnov za vršenje tog nadzora.

Srpska napredna stranka će uvek u svom delovanju polaziti od potrebe i obaveze da kao odgovorni članovi društva očuvamo, zaštitimo i unapredimo životnu sredinu za buduće generacije, da učinimo proizvodnju održivom, kao i da poboljšamo kvalitet života u cilju opšteg poboljšanja.

(Predsedavajući: Privedite kraju, kolega.)

U danu za glasanje glasaću za ovaj zakon. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Stanija Kompirović.

Da li neko želi reč? (Da.)

Izvolite, koleginice Kompirović.

STANIJA KOMPIROVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Uvaženi ministre sa saradnicima, dame i gospodo narodni poslanici, jedan od najvećih problema sa kojima se suočava današnje globalno društvo je briga za ekologiju i životnu sredinu.

Priroda nas upozorava svakog dana. Mi smo ti koji moramo da vodimo računa kako se ponašamo prema planeti Zemlji koja je naš dom. Kakav bi kaos nastao u našoj kući da ne bacamo otpad u kante i da ne čistimo dvorišta? Ljudi se sete prirode samo onda kada imaju neku korist od nje, da je eksploatišu i da koriste prirodna bogatstva koja su ograničena. Drveće daje kiseonik, a svake godine nestaju hektari i hektari šuma. Zato mi kao obični ljudi treba da krenemo od sebe, da shvatimo značaj očuvanja ekosistema i životne sredine, da promenimo svoje štetne navike i da zaštitimo prirodu, našu decu, sebe, da zaštitimo planetu Zemlju.

Dolazim iz sredine koja je zahvaljujući svojim prirodnim karakteristikama, raznovrsnoj flori i fauni proglašena i prvom ekološkom opštinom u regionu. Naš prostor Kosova i Metohije inače se može pohvaliti velikim prirodnim bogatstvima. Veliki napor za održavanje istih, kao i za održavanje nas na tim prostorima ulaže i čini naš predsednik Aleksandar Vučić, o čemu govori i njegova poseta 8. i 9. septembra na prostoru Kosova i Metohije i velike investicije koje je uložio za održavanje jezera i hidrocentrale Gazivode, otvaranje centra za ekologiju i razvoj sporta. Zahvaljujem.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Nikola Jolović.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Borka Grubor.

Da li neko želi reč?

Koleginice Grubor, izvolite.

BORKA GRUBOR: Zahvaljujem, predsedavajući.

Poštovani ministre sa saradnicima, dame i gospodo narodni poslanici, odredbama ovog zakona podstiče se sveukupni razvoj Republike Srbije s posebnim osvrtom na poboljšanje uslova flore i faune.

Najveće bogatstvo koje može da se nasledi od predaka nisu nikakva materijalna dobra, već na prvom mestu zdrava genetska osnova, ali i zdrava životna sredina. Zato svaki pojedinac mora, a i društvo u celini, biti svesno koliko je bitno da je ne zagađujemo i ne uništavamo. Samo tako ćemo potomcima obezbediti zdravlje na koje direktno utiču uslovi življenja na našoj planeti. Radi stabilnosti ekološkog sistema moramo štititi sve postojeće i biljne i životinjske vrste koje žive u našem okruženju.

Korišćenje sredstava Zelenog fonda Republike Srbije vrši se u skladu sa zakonom, nacionalnim programom zaštite životne sredine i strateškim dokumentima, kao i listom prioritetnih infrastrukturnih projekata u oblasti životne sredine. Drago mi je što su na listi prioriteta rekultivacija i sanacija istorijskog zagađenja, zaštita i očuvanje biodiverziteta, divlje flore i faune, uključujući aktivne mere zaštite repopulacije i održavanje staništa.

Očistimo svako svoje dvorište i pokosimo zapuštenu dedovinu pa će nam biti lepše i bolje. Nije livada zelenija u Švajcarskoj, nego se tamo kada nije pokošena kažnjava 800 franaka, a za osam dana kasnije kazna je 4.000 franaka. Zamislite da neko kazni Srbina što nije pokosio livadu sa 50.000 dinara, kakva bi tu reakcija bila. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Jelena Mijatović.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Milanka Jevtović Vukojičić.

Da li neko želi reč? (Da.)

Koleginice Vukojičić, izvolite.

MILANKA JEVTIĆ VUKOJIČIĆ: Zahvaljujem.

Poštovani predsedavajući, uvaženi ministre sa saradnicima, kolege poslanici i poslanice, moj amandman na Predlog zakona odnosi se na održavanje zaštićenih prirodnih dobara.

Pre nego što krenem sa amandmanom, moram da istaknem da su koordinisane politike vrlo važne za uspešnost u svakoj oblasti ljudskog života. Ovde se konkretno radi o usklađenim i koordinisanim politikama između Ministarstva za zaštitu životne sredine i Ministarstva poljoprivrede, a kada se tiče pristupu IPARD fondovima, pre svega zemljoradnika, zemljoradničkih gazdinstava, zemljoradničkih zadruga i drugih pravnih i fizičkih lica koja imaju pravo na korišćenje ovih fondova.

Naravno da pitanje zaštite životne sredine, a samim tim i pitanje zaštite zaštićenih prirodnih dobara nije pitanje samo ministarstva, već je pitanje

svakog od nas i to kao pojedinaca, kao roditelja, kao komšije, kao nastavnika, kao vaspitača, kao profesora. Jednom rečju, to je pitanje čitavog društva.

Nadam se da će unapređenju životne sredine, a posebno zaštićenih prirodnih dobara, doprineti i bilateralna saradnja između Republike Srbije i Narodne Republike Kine, posebno u delu pošumljavanja koji se odnosi na sprečavanje klimatskih promena.

Moram da istaknem da je 2014. godine, kada je preuzeo dužnost premijera, Aleksandar Vučić kao prioritet broj jedan stavio interes građana, a u cilju ostvarenja najboljeg interesa građana postavio je principe timskog rada, principe odgovornosti, koordinacije i, na kraju, rezultat. Ove principe nastavila je da poštuje i vlada Ane Brnabić i kao rezultat svega ovoga imamo napredak Srbije u svim oblastima, pa samim tim i napredak u oblasti životne sredine.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Ljibuška Lakatoš.

Da li neko želi reč? (Da.)

Izvolite, kolegice.

LJIBUŠKA LAKATOŠ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Uvaženi ministre sa saradnicima, kolegice i kolege narodni poslanici, u svakom momentu treba da smo svesni značaja zdrave životne sredine. Moramo biti svesni da svojim delovanjem možemo doprineti očuvanju životne sredine, svoje okoline, pa i sopstvenih života. Svako od nas pojedinačno treba da doprinese buđenju svesti kod ljudi kada je u pitanju ekologija i zaštita životne sredine. Zdrava životna sredina je osnov za očuvanje ljudske egzistencije. Priroda koja nas okružuje je puna štetnih materija čiji uzrok su često ljudska nemarnost i nebriga.

Amandmanom koji sam podnela na član 3. ovog zakona dodavanjem stava 3. dodatno se definiše član 3. sa posebnim osvrtom na unapređenje ekosistema.

U proteklih nekoliko godina, kako je naveo ministar, pošumljeno je preko 700 hektara površina. Ove godine je i za Staru Pazovu opredeljeno četiri i po miliona dinara u te namene, što će svakako doprineti očuvanju i unapređenju ekosistema. Iz budžeta Opštine Stara Pazova ove godine izdvojeno je dva miliona dinara u cilju realizacije programskih aktivnosti koje se tiču upravljanja i zaštite životne sredine, pre svega pošumljavanja, a pored toga opredeljena su određena sredstva za realizaciju aktivnosti udruženja sa teritorije opštine Stara Pazova koja se bave zaštitom životne sredine.

Tek kada mi sami shvatimo da je očuvanje životne sredine važno zbog nas samih i zbog kvaliteta života koji živimo i koji će živeti naša deca, onda se stvari mogu promeniti nabolje. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Sandra Božić.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Radmilo Kostić.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Desanka Repac.

Da li neko želi reč? (Da.)

Izvolite, koleginice.

DESANKA REPAC: Zahvaljujem, predsedavajući.

Pozdravljam gospodina ministra sa saradnicima i poštovane kolege. Odredbom ovog zakona podstiče se sveukupni razvoj Republike Srbije sa posebnim osvrtnom na razvoj uslova za autohtone vrste. Ovim zakonom uređuje se sistem zdravstvene zaštite životne sredine kojim se obezbeđuje ostvarivanje prava čoveka na život i razvoj u zdravoj životnoj sredini i uravnotežen odnos privrednog razvoja i životne sredine.

Zaštita životne sredine osnovna je tekovina modernog društva. To je Poglavlje 27 koje smo otvorili, koje je najzahtevnije, najskuplje u programu sa Evropskom unijom. To je očuvanje našeg okruženja, to je očuvanje biodiverziteta, zaštićenih prirodnih dobara i predela. Bez promene stanja svesti neće se moći promeniti stanje životne sredine. Raznolikost i bogatstvo živog sveta svake države predstavlja planetarnu vrednost. Svako od nas treba da pruži svoj doprinos i zaštiti ugrožene vrste autohtone.

Najpoznatija endemska vrsta Srbije, autohtona, jeste Pančićevo omorika, koja je pronađena 1875. godine. Pančić ju je našao u Zaovinama. Ovo je živi fosil svetske flore i predstavlja zagonetku naučnicima jer je preživela ledeno doba. Zbog svog izgleda je nazivaju lepoticom. Na Fruškoj gori, koja je riznica retkog i lepog biljnog sveta, imamo 1.500 vrsta biljaka, od toga 700 lekovitih, a 69 autohtonih. Samo bih još htela da se osvrnem na dve balkanske lepotice ramonde, jedna je ramonda serbika, a druga natalijina ramonda, koja je upućena u čast kraljice Natalije jer joj je nalazište kod Niša. Nazivaju je cvet-feniks, koji je jako važan za srpski narod.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Radovan Jančić.

Da li neko želi reč? (Da.)

Izvolite, kolega.

RADOVAN JANČIĆ: Zahvaljujem, gospodine predsedavajući.

Poštovani narodni poslanici, uvaženi ministre, sa ciljem da se dodatno definiše član 3. Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti životne sredine podneo sam amandman koji glasi – odredbama ovog zakona podstiče se sveukupni razvoj Republike Srbije s posebnim osvrtnom na poboljšanje ekosistema.

Fond IPARD 2 omogućava potencijalnim korisnicima sredstva za investicije u poljoprivredi, što će svakako obezbediti razvoj i uvećati imovinu poljoprivrednih gazdinstava.

Sredstava kao vid pretpristupne pomoći za ruralni razvoj predviđena su za uzgoj, proizvodnju i preradu u prehrambenoj i poljoprivrednoj proizvodnji i značajno će povećati investiciona ulaganja i popraviti položaj naših poljoprivrednih proizvođača.

Sve ove investicije moraju ispunjavati propisane uslove zaštite životne sredine, pa se podrazumeva donošenje akta kojim se utvrđuje ispunjenost uslova zaštite, koji je u stvari osnov da se uopšte ostvari pravo na ova sredstva.

Nekontrolisane investicije mogu prouzrokovati brojne promene u pojedinim delovima ekosistema i narušiti životnu sredinu, teško ugroziti pre svega zdravlje ljudi, kao i opstanak biljnih i životinjskih vrsta.

Ovim predlogom zakona mi iz SNS pokazujemo odgovornost prema našim poljoprivrednicima i poljoprivrednim gazdinstvima, ali i prema svim našim građanima podizanjem nivoa zaštite životne sredine, koji je pitanje kvaliteta naših života i budućnosti naše zemlje. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Vlado Babić.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Aleksandra Maletić.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Marijan Rističević.

Da li neko želi reč? (Da.)

Izvolite, kolega Rističeviću.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, prigovor naših opozicionara vajnih je, kojih se, po meni, treba rešiti kao političkog otpada, uglavnom zašto nismo uspešno rešili probleme koje su nam oni tako... Mi smo neuspešni, a oni su nam, tako uspešni, probleme ostavili.

Investicije su kao sadnja voća. Dakle, najbolje vreme za sadnje drveća, gospodine ministre, bilo je pre 20 godina, a drugo najbolje vreme za sadnju drveća je sada. Dakle, oni nisu navikli da sade i seju, oni su navikli samo da beru. Ako hoćete da jedete ukusnu voćku, morate zasaditi drvo i investicije su to drvo koje se trenutno sadi i oni treba da imaju malo strpljenja, da ne lome grane pre punog roda itd., da imaju neko strpljenje da su prava patriotska opozicija itd.

Da imaju imalo veze sa ekonomijom, oni bi sačekali da se podignu ekonomija i poljoprivreda, da ta voćka što bolje rodi, da osvoje vlast i, bože moj, da beru bez obzira na to što nisu zasadili. Oni tog strpljenja nemaju. Oni bi to sad odmah da skrše što pre i da tako srpski narod ostave bez investicija, bez izvora, bez snažne industrije, bez snažne poljoprivrede.

Mi snažnu industriju i poljoprivredu ne možemo da gradimo a da pri tome ne poštujemo životnu sredinu, ali ne možemo ni životnu sredinu da poštujemo toliko da ugrozimo i da prestanemo da investiramo. Treba uskladiti jedno i drugo, odnosno da snažna poljoprivreda, snažna industrija što manje utiče na životnu sredinu. Ruzvelt je rekao – želja za uspehom je već pola uspeha, a ja verujem da vladajuća većina tu želju ima. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Vladimir Orlić.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Milija Miletić.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Aleksandar Martinović.

Da li neko želi reč? (Da.)

Reč ima kolega Martinović.

Izvolite.

ALEKSANDAR MARTINOVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, već sam rekao koliko je važan budžet Republike Srbije za finansiranje zaštite životne sredine.

Ovih dana se Rodoljub Šabić na sva usta hvali po svim ovim medijima koji vode otvorenu kampanju protiv Aleksandra Vučića i SNS kako mi je poslao odgovor na moje poslaničko pitanje, pri tome neće da kaže da sam ja istog dana dobio i odgovor DRI na moje poslaničko pitanje, a vezano je za poslovanje gospodina Šabića. Evo, ja ću pokušati ukratko samo da kažem šta se navodi u ovom odgovoru.

Dakle, DRI je potvrdila ono što sam ja rekao, da je u postupku provere Poverenik za informacije od javnog značaja po redovnoj proceduri, dakle same DRI, a ne na njegov poziv, na moje drugo pitanje – da li je tačno da je Rodoljub Šabić za svoja službena putovanja potrošio 1.350.000 dinara, oni su rekli da na to pitanje ne mogu da odgovore iz zakonskih razloga, ali da će, kada se završi konačno ispitivanje poslovanja Poverenika i kada izveštaj bude konačan, on biti objavljen na sajtu.

Dakle, nije tačno da je DRI demantovala ono što sam ja rekao, samo su rekli da za sada to ne mogu da objave zato što je takva zakonska procedura, ali je jako zanimljivo šta su naveli kao odgovor na moje treće pitanje – da li je DRI objavila izveštaj o radu Poverenika? Kaže DRI ovako – izveštaj je još uvek u fazi nacrtu i nije objavljen na zvaničnoj internet stranici, a Poverenik je dužan da, u skladu sa propisima, prema sadržaju izveštaja postupka kao sa poverljivim dokumentom, jer je na prvoj stranici nacrtu naznačeno da je reč o poverljivom dokumentu. Kada izveštaj postane konačan, DRI će isti dostaviti Skupštini Republike Srbije i objaviće isti na zvaničnoj internet stranici.

Dakle, Rodoljub Šabić, koji treba da štiti informacije od javnog značaja, sam krši zakon o zaštiti informacija od javnog značaja time što obmanjuje građane Srbije kako je DRI ustanovila nešto što još uvek nije potvrđeno i što tek treba da bude objavljeno na zvaničnoj internet prezentaciji DRI. Dakle, ostaje da se vidi da li je Rodoljub Šabić zaista potrošio ove državne pare ili ne.

On je pokušao da predstavi građanima Srbije kako sam ja slagao i obmanuo građane Srbije. Navodi za mene da sam lažov, lopov, kriminalac itd. Sve to nije bitno, ali hoću da kažem da je DRI odgovorila na moje poslaničko pitanje i rekla da je nacrt izveštaja pripremljen. Konačan izveštaj još nije završen. Kada bude završen, biće objavljen na zvaničnoj internet prezentaciji DRI, pa ćemo onda da vidimo da li je Šabić zaista nenamenski trošio državna sredstva kao što ja tvrdim, ili nije.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Jasmina Obradović.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman je podnela narodni poslanik Ana Karadžić.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Bojan Torbica.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Đorđe Komlenski.

Da li neko želi reč? (Da.)

Reč ima kolega Komlenski.

Izvolite.

ĐORĐE KOMLENSKI: Zahvaljujem, predsedavajući.

Drugarice i drugovi, dame i gospodo, uvaženi ministre sa saradnicima, trenutno je jedna od stvari aktuelna za Beograd, aktuelna za Obrenovac, ali mislim da je aktuelna i za Srbiju, a to je vraćanje jednoj staroj ideji i projektu, da Beograd dobije deo tople vode za zagrevanje stanova iz TE „Nikola Tesla“ nekadašnje, sada je to deo EPS-a.

Meni je drago što se ovaj projekat shvatio ozbiljno i što ulazi u neke svoje ozbiljne tokove i vidi se da će biti i priveden nameni, kako to znaju često da kažu. Zašto se to sada desilo, a nije se desilo pre 15 ili 20 godina, kada se govorilo o tome? Nije se desilo, jednostavno, iz tog razloga što ranije vlasti nisu vodile računa o Obrenovcu.

Ovo jeste projekat koji je važan za Beograd. Doneće dosta dobra životnoj sredini, smanjiće se broj toplana koje se koriste, ali sve dosada niko nije našao razumevanja na republičkom, gradskom i opštinskom nivou da tom toplovodu priključi još jednu magistralu, koja će do kraja rešiti pitanje grejanja Obrenovca, i s pravom su Obrenovčani bili ljuti, uvek su se tome protivili.

Danas kada se jedan magistralni vod, koji je ništa u odnosu na celokupnu investiciju, planira i biće usmeren ka Obrenovcu, to je jednostavno ono što je pokazatelj kako radi, razmišlja i svoju politiku u oblasti i energetike, ali i ekologije sprovodi odgovorna vlast na svim nivoima, vodeći računa i o Beogradu, ali ne zanemarujući interese građana Obrenovca, koji inače decenijama najviše trpe zbog toga što je najveća elektrana u Srbiji u Obrenovcu.

Tako treba nastaviti. Hvala svima na tom razmišljanju. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 3. amandman je podneo narodni poslanik Zoran Živković.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 4. amandman u istovetnom tekstu podneli su narodni poslanici Vjerica Radeta i zajedno Aleksandra Čabraja, Marinika Tepić, Sonja Pavlović i Jovan Jovanović.

Da li neko želi reč? (Da.)

Koleginice Radeta, izvolite.

VJERICA RADETA: Ključni amandmani Poslaničke grupe Srpske radikalne stranke na sva četiri ova člana koji su sadržani u ovom zakonu o izmenama i dopunama osnovnog zakona su zapravo da mi predložimo da se svi ti članovi brišu i mi na taj način pokazujemo naš odnos prema tom zakonu. Zapravo, hoćemo da kažemo predlagaču, a i skupštinskoj većini, da ovakve stvari ne mogu da se rešavaju ad hok, od slučaja do slučaja, pa sad ćemo promeniti tri člana, pa za dva meseca dva člana, pa smo promenili pet članova itd. Ove stvari moraju da se urade ozbiljno i studiozno, ali ne po nalogu Evropske unije i nevezano za ta vaša nekakva poglavlja, već isključivo u interesu rešavanja problema građana Srbije.

Čuli ste ovde od poslanika Srpske radikalne stranke mnogo konkretnih primedbi, ali niste odgovarali na njih. Vi ste, ministre, u ovoj raspravi pokušali da komunicirate sa narodnim poslanicima, zapravo da ostavite utisak da to radite, pa ste onda odgovarali na skoro svaki amandman poslanika vlasti, a oni su uglavnom pričali o otvaranju fabrike u Kraljevu, o „Lidlu“, o svemu samo ne baš mnogo o ovome što je tema ovog zakona.

S druge strane, odgovarali ste i ovima kojih sada nema tu. Valjda vam ostalo iz vremena kad ste bili njihov gradski sekretar, pa to nekako ne može baš da se zaboravi.

Naše primedbe su bile vrlo konkretne i mi očekujemo od vas, ministre, ako niste bili u stanju, recimo, juče, da odgovorite na neko pitanje, da kažete šta ćete uraditi na teritoriji opštine Kuršumlja, u Merdarima, mogli ste u međuvremenu saznati pa nam to reći danas. Ali vas jednostavno takve stvari ne interesuju. Ako niste znali juče da nam kažete šta će Ministarstvo raditi u Nacionalnom parku „Šar-planina“, mogli ste to danas da nam kažete.

Mi očekujemo da vi ono što ste čuli ovde od poslanika zaista pretočite u vaš rad, jer niko od nas ovde, ja kad kažem – niko od nas poslanika, uvek i prevashodno mislim na poslanike Srpske radikalne stranke, niko od nas nije niti nekoga prozivao reda radi, niti pominjao ovo ili ono da bi nešto rekao, nego zato što zaista znamo kakvi su problemi. Mi verujemo da i vi znate, nije to sporno, ali postoje načini da se mnogi od ovih problema brzo i efikasno reše. Postoje neke stvari gde je potrebno mnogo novca, i to razumemo, ali verujte, kada je u pitanju zaštita čovekove okoline, zaštita o kojoj mi ovde govorimo, nije sve ni u novcu. Može mnogo toga da se uradi, ali je potrebna samo dobra volja.

Kada sam malopre govorila o ovoj peščanoj mafiji, izostavila sam da kažem jedan bitan momenat, da je ta mafija uzela maha i ozbiljno počela da funkcioniše u vreme kada je ministar bio Velja Ilić. On je bio taj koji je podupirao i koji je davao vetar u leđa, verovatno svojim nekim pajtosima i ortacima itd., pa čisto, evo, i to je, pretpostavljam, informacija kada budete razmišljali o tome, kada pošaljete inspekciju pa kada vidite kome ćete krivične prijave da podnosite.

Rešavajte ove probleme preko lokalne samouprave. Nije dovoljno da mi juče i danas ovde kažemo – da, strašno je to što se dešava u Vrnjačkoj banji. Imate instrument, možete da pozovete nekog Bobana Đurovića i da kažete – ej, čoveče, umesto da praviš tamo sebi zgrade, ajde, skloni onu deponiju u Vrnjačkoj banji, to je centar našeg turizma.

Uradite bar deo onoga što ste rekli. Uradite ono što smo mi vama savetovali. Vi ste u svakoj komunikaciji sa poslanicima ili klimali glavom ili rekli – da, u pravu ste, da, tako je. Ali ponoviću ono što smo vam već rekli. Ministar ne može da se ponaša kao opozicioni poslanik. Da, on konstatuje sve probleme, zna šta su problemi, ali od ministra se očekuje rešavanje problema. I mi to očekujemo od vas, gospodine Trivan. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Na član 4. amandman u istovetnom tekstu podneli su narodni poslanici Boško Obradović, Marija Janjušević i zajedno Ivan Kostić, Miladin Ševarlić i Zoran Radojičić.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 4. amandman je podneo narodni poslanik Srđan Nogo.

Da li neko želi reč? (Da.)

Kolega Ristićeviću, izvolite.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, meni je žao što je „slobodna zidarica“ izašla, ali kada je u pitanju zagađenje životne sredine, mi moramo progovoriti i neku reč o duhovnom zagađenju.

Naime, ovaj čovek, Nejdin Sejdinović, poznat po nizu uvreda koje je danas uputio, poznat po uvredi – Srećan Veliki petak svima koji slave, u zemlji visoke verske tolerancije, u zemlji visokih verskih sloboda, prava je sreća da je uvredio hrišćane, a time je hteo da kaže da oni slave, oni, on je sastavni deo onih

preko, on je sastavni deo onog Đilasovog saveza lopuža, prevaranata i ljotićevara, koji su, eto, izgubili, hteo je da kaže da oni slave stradanje Isusa, slave sve ono zbog čega hrišćani pate itd. Tu nečuvenu uvredu u Srbiji može da uputi Nedim Sejdinović i da prođe nekažnjeno, odnosno da prođe bez ikakve javne osude, mada bi u svim drugim državama zbog narušavanja verske tolerancije i govora mržnje bio osuđen.

Danas je ponovio, ja to govorim intelektualno i duhovno zagađenje, i on je sastavni deo ovog saveza lopuža i ja predlažem svim poslanicima da ubuduće obrate pažnju. Ovakvi likovi i oni preko seju seme razdora u Srbiji, a ono može ponekad da da rekordni prinos. U konfliktu sami sa sobom, onom koji oni žele da proizvedu, sigurno ćemo gubiti mi, i ja od vas kolega tražim, barem od vas, bez obzira na to da li ste iz opozicije ili vlasti, koji razumete u čemu je problem, da ubuduće ovo snažno osudite, da se ne bi ponavljalo, kao što je slučaj sa Nedimom Sejdinovićem ovih dana. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 4. amandman je podneo narodni poslanik Dragan Vesović.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 4. amandman je podneo narodni poslanik Milorad Mirčić.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Pošto smo završili pretres o svim amandmanima, zaključujem pretres Predloga zakona u pojedinostima.

Pošto smo obavili pretres Predloga zakona u načelu i u pojedinostima, Narodna skupština će u danu za glasanje odlučivati o Predlogu zakona u načelu, pojedinostima i u celini.

Saglasno članu 87. stav 5. Poslovnika Narodne skupštine, određujem petak, 12. oktobar 2018. godine, sa početkom u 10.00 sati kao dan za glasanje o tačkama dnevnog reda Prve sednice Drugog redovnog zasjedanja Narodne skupštine Republike Srbije u 2018. godini.

(Sednica je prekinuta u 16.20 časova.)